

Täysistunto

Keskiviikko 24.10.2018 klo 13.59—17.50

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 17.50.

Puhetta johtivat puhemies Paula Risikko (13.59—16.01), toinen varapuhemies Tuula Haatainen (16.01—17.36) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.36—17.50).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyvistä laeista annetun hallituksen esityksen (HE 61/2018 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 61/2018 vp

Hallituksen esitys HE 104/2018 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 21/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu asiasta päättyi 23.10.2018 pidetyssä täysistunnossa. Keskustelussa on Katja Taimela Jari Myllykosken kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 69; poissa 36 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 61/2018 vp sisältyvät 11., 14., 17.-20., 22., 24.-26., 29., 33., 34., 36., 42., 49., 50., 59., 61.-63., 69., 71., 72., 76., 78., 80., 86. ja 89. lakiehdotuksen sekä hallituksen esitykseen HE 104/2018 vp sisältyvän 60. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi yhdistettyinä ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 61/2018 vp sisältyvät 1.-10., 12., 13., 15., 16., 21., 23., 27., 30.-32., 35., 37.-41., 43.-48., 51.-58., 66.-68.,

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

70., 73.-75., 77., 79., 81.-85., 87. ja 88. lakiehdotuksen sekä hallituksen esitykseen HE 104/2018 vp sisältyvät 1.-40. ja 44.-59 lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 61/2018 vp sisältyvän 28. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 61/2018 vp sisältyvien 60., 64. ja 65. lakiehdotuksen sekä hallituksen esitykseen HE 104/2018 vp sisältyvien 41.-43. lakiehdotuksen hylkäämisestä yhdistettyinä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

3. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 90/2018 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sosiaali- ja terveysvaliokunnan varajäseneksi edustaja Hanna-Leena Mattilan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä, biopolttoainesten käytön edistämisessä liikenteessä annetun lain muuttamisesta sekä biopolttoainesta ja bionesteistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 199/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 5. asiakohtaan. — Ministeri Tiilikainen.

Keskustelu

14.04 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Lakiesitys biopolttoaineitten jakeluvetoisuudesta on keskeinen osa meidän ilmastopolitiikkamme toimeenpanoa. Se on linjattu jo hallitusneuvotteluissa, vahvistettu ilmasto- ja energiastrategiassa, ja se on myös keskeinen osa päästökaupan ulkopuolella tapahtuvien päästövähennystoimien täytäntöönpanoa, jotka on puolestaan kuvattu keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa.

Nyt jatketaan sitä linjaa, mikä Suomessa omaksuttiin jo ennen vuotta 2010, kun EU:n päästövähennystavoitteita koskien vuotta 2020 pantiin täytäntöön. Suomessa lähdettiin siitä, että biopolttoaineita käytetään kaksinkertaisesti verrattuna EU-tasoon. Tästä päätöksestä on seurannut se, että Suomessa tämä toimiala on kehittynyt voimakkaasti, meillä on maailman kärkitoimijayrityksiä tällä saralla, ja nyt hallituksen esitys jatkaa tätä. Kun EU-tasolla kesäkuussa sovittiin, että Euroopan unioni tähtää 14 prosentin uusiutuvien polttoai-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

neitten osuuteen liikenteessä, Suomen hallitus esittää 30 prosentin sekoiteosuuden saavuttamista jo vuonna 2029 ja samalla sitten tietysti vuonna 2030. Tuo sekoitevelvoite tiukkeenee vuosittain nykyisen velvoitteen päättymisen jälkeen lähtien vuodesta 21 eteenpäin, ja asteittain saavutetaan sitten tuo 30 prosentin taso.

Esitys on omiaan antamaan kaivattua investointivarmuutta niille yrityksille, joilla on kykyä tuottaa tämänkaltaisia polttoaineita, ja sen takia on tarpeen, että nyt tiedetään tuo aikataulu ja nuo tarvittavien polttoaineitten määrät kunakin vuonna. Tämä markkinahan on kansainvälinen, ja Suomessakin käytännössä markkinoilla oleviin polttoaineisiin on biokomponentteja joskus sekoitettu huomattavasti enemmänkin kuin velvoite on edellyttänyt ja sitten joskus taas tämän velvoitteen mukaisesti riippuen maailmanmarkkinatilanteesta, ja varmasti vastaavaa liikuntaa tullaan näkemään jatkossakin. Sen takia tähän on sisään rakennettu joustoelementti, että jos joinain vuosina sekoitetaan enemmän kuin tarvitaan, niin sitä voidaan sitten käyttää, nuo jakeluvelvoiteyhtiöt voivat lukea hyväkseen seuraavina vuosina tämänkaltaisena ajallisena joustona.

Uutena elementtinä tuodaan sekoitevelvoite myös lämmityspolttoaineisiin ja työkoneitten polttoaineisiin huomattavasti lievempänä — 10 prosentin tasoa tavoitellen tuossa 2027, näin ulkomuistista. Myös jousto liikenteen jakeluvelvoitteen ja työkoneitten ja lämmityspolttoöljyn jakeluvelvoitteen välillä on olemassa. Tämä jakeluvelvoite polttoöljypuolelle on tärkeä osa sen takia, että silloin myös öljylämmitystaloudet — ne taloudet, joissa polttoöljyä käytetään, öljykattilat pyörivät — pystyvät tämän sekoitevelvoitteen kautta omia päästöjään vähentämään. Valtiohan on linjannut, että valtion kiinteistöissä jo vuoden 2025 loppuun mennessä polttoöljyn käyttö päättyy. Tämä on osa ilmastosuunnitelmaa.

Arvoisa puhemies! Tämänkaltaisilla asioilla ja esityksillä nyt sitten konkreettisesti vähennetään nopeaan tahtiin liikenteen päästöjä. Paljon on Suomessakin keskusteltu siitä, että kun sähköinen liikenne on mahdollisesti vielä vähäpäästöisempää, mikäli sähkö on tuotettu uusiutuvalla energialla, niin miksi näin vahvasti biopolttoaineisiin. Vastaus on yksinkertainen: meillä on liki 3 miljoonaa autoa liikenteessä käytössä, ja näitten olemassa olevien autojen päästövähennyksiksi ainoa keino on se, että ne saavat tuolla pumpulla käydessään vähäpäästöistä polttoainetta tankattua. Tämä ei millään tavalla sodi sitä vastaan, että samanaikaisesti hallitus edistää voimakkaasti sähköisen liikenteen vauhtiin lähtöä. Meillä on hankintatuki, meillä on infran rakentamisen tukea olemassa, ja tavoitellaan sitä 250 000 sähköauton osuutta 2030, ylikin saa mennä. Sähköautoilun edistämisessä tietysti läpimurto tapahtuu silloin, kun nuo autot ovat kuluttajalle suunnilleen samanhintaisia kuin polttomoottoriautot, ja se riippuu tietenkin teknologian kehityksestä.

Näillä eväillä ripeään tahtiin vähennetään tieliikenteen päästöjä. Tämä on toimenpidekokonaisuus, missä on sitten muita osioita, joita liikenne- ja viestintäministeriö on ansiokkaasti valmistellut ja joista eduskunta on päättänyt. — Kiitoksia.

Puhemies Paula Risikko: No niin, täällä näyttää olevan tarvetta vastauspuheenvuoroille. Otetaan edustaja Kiuru Pauli.

14.10 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Tiilikaiselle hyvästä esittelystä ja siitä, että olette näitä ympäristöasioita myös liikenteen osalta pitäneet esillä. Tämä sekoitevelvoite on sellainen asia, joka Suomessa on lähellä. Meillä on yritystä ja osaamista sen suhteen, ja on varmasti hyvä, että sitä asiaa viedään

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

eteenpäin. Kannattaa suosia kotimaista teollisuutta, kotimaisia työpaikkoja ja vientimahdollisuuksiakin mahdollisesti.

Sähköautoilusta mainitsitte, ja siinä todellakin tuntuu, että on hieman pullonkaulaa. Toisaalta olisi halua hankkia sähköauto, mutta ei oikein uskalleta hankkia, koska niitä pistokkeita ehkä ei ole niin paljon kuin toivotaan, ja sitten tietysti on tämä hintakysymys. Talousarviossa osoitetaan pieni raha pistokkeiden rakentamiseen taloyhtiölle tai avustamiseen siinä. Mitä pitäisitte tärkeimpänä — otetaan pari kolme tärkeintä kohtaa — millä saataisiin sähköautoilua oikein nopeasti eteenpäin, ainakin se 250 000 toteutumaan?

14.11 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvä. Se perustuu parlamentaarisen työryhmän antamiin suuntaviivoihin, ja sinä mielessä tämä noudattaa sitä parlamentaarista tahtoa. Kysymykseen tulevat tietysti muut vaihtoehdot. Esimerkiksi bioetanolin käytön muutossarja maksaa vain 380 euroa plus työ satakaksikymppiä. Jos muutat bensa-auton etanoliautoksi, se maksaa 500 euroa. Sen jälkeen sinä tankkaat E85:sta, jota nyt jaetaan aika monellakin huoltoasemalla. Miten ministeri näkee, kun puhutaan paljon autojen sähköistymisestä, voisivatko vähävaraiset ihmiset kuitenkin käyttää näitä muita vaihtoehtoja — biokaasua, etanolia — jotka toisivat sen saman tuloksen kuin sähköautot?

14.12 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Taakanjakosektorin päästöjä vähennystavoitteethan ovat Suomelle todella kovat, ja nyt me sitten näemme seurauksia, että hinnat nousevat monella sektorilla. Sitten, kun esityksessä on arvioitu eri vaikutusarvioita ja muita ja kumminkin Suomessa on öljylämmitteisiä omakotitaloja noin 200 000 kappaletta ja niistä monia omistavat vähävaraiset, eläkeläiset ja yksinäiset naisetkin. Kyllä nämä hintojen korotukset, mitkä tulevat lämmityspolttoöljyyn ja muihin, tekevät todella pahaa jälkeä heidän talouteensa. Kun nyt jo menee yli 40 prosenttia tuloista asumiskustannuksiin, niin olisi kyllä hyvä jotenkin kompensoidakin sitten joillain avustuksilla, että pystyttäisiin saamaan paremmat lämmitysjärjestelmät.

Sitten liikenteen osaltakin, jos tämä esitys menee läpi, Tullille kyllä pitäisi säätää oikeus tarkistaa kabotaasiliikenteen osalta muista EU-maista tulevat autot. Jos heillä ei ole tällaisia päästötavoitteita [Puhemies koputtaa] ja sekoitevelvoitteita, niin heillä on sitten paljon edullisempaa liikennöidä täällä.

14.13 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Hallituksen esityksen tarkoitus on varmasti hyvä, mutta jos ajatellaan, että globaalisti puolentoista asteen lämpenemiseltä ilmastonmuutoksessa pitää välttyä, niin eihän tietysti riitä, että vuonna 2029 olisi 30 prosenttia liikenteen polttoaineista biopolttoainetta ja 70 prosenttia yhä fossiilista polttoainetta. Kyllä kai tavoitteena täytyy olla se, että fossiilisten polttoaineitten käytöstä luovutaan, ja tiedämme, että kestävästi tuotettua biopolttonestettä ei riitä koko liikenteeseen. Etulyöntiasemassa täytyy olla muun päästöttömän liikenteen, ja silloin puhutaan autoliikenteen sähköistymisestä ja myös biokaasun käytön lisäämisestä.

Vihreiden kanta on ollut se, että biopolttonesteitä tarvitaan, mutta niitä tarvitaan ensisijaisesti niihin käyttömuotoihin, joissa vaihtoehtoja ei ole, ja silloin puhutaan raskaasta liikenteestä, myös laivaliikenteestä ja lentoliikenteestä. Haluaisinkin kuulla ministerin kannan siitä, miten biopolttonesteet tulevat riittämään näihin, jos koko liikenteen sekoitevelvoitetta nostetaan.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

14.14 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koko maailma on siirtymässä kohti sähköistä liikennettä kovaa vauhtia. Siihen ministerikin viittasi, ja tavallaan kysymys kuuluu, onko meillä tässä riittävästi tavoitetta tai intoa mennä siihen suuntaan vai keskitymmekö me enemmän sekoittelemaan dieseliin biopolttoaineita. Tavoitehan hallituksellakin on kova — vuonna 2045 kokonaan hiilineutraali liikenne — ja ymmärrän, että tämä sekoittaminen on tällainen väliajan päästövähennystavoite, koska meillä on vielä niin iso määrä polttomoottoreita. Tämä on minusta iso kysymys.

Toinen on sitten se, että lämmityksessä ja työkoneissa pitäisi kyllä siirtyä kokonaan muihin energialähteisiin — talojen lämmityksessä lämpöpumppuihin, maalämpöön, erilaisiin älykkäisiin järjestelmiin, kuten käyttöveden lämmön talteenottoon, ja työkoneissa maatalouden kiertotalouden ratkaisuja pitäisi kirittää. Jotenkin tuntuu, että 10 prosentin vaade tältä osin ei kyllä kannusta näihin ratkaisuihin.

14.15 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministerille asian esittelystä. Hallituksen asettama tavoite sekoitevelvoitteesta, 30 prosenttia, on varsin haastava. Herääkin kysymys siitä, mikä on ministerin näkemys siitä, millä muodoilla tai mistä raaka-aineista nämä sekoitetuotteet kaiken kaikkiaan tullaan saamaan, koska niin lämmitys, liikenne kuin työkoneetkin vaativat suuret määrät polttonesteitä ja silloin on keskeistä, mistä nämä kaikki raaka-aineet tulevat ja kuinka paljon tarvitaan yhteiskunnassa lisäinvestointeja uusien tuotantolaitosten kehittämiseen. Myös merkittävä sähköautojen määrän lisääntyminen on iso asia, ja ylipäättään näissä äsken mainituissakin kohteissa me tarvitsemme yhä enempi sähköä. Ovatko meidän nykyiset sähköntuotantojärjestelmät sitten riittäviä, ja elleivät, niin mistä sitten sähköä tehdään lisää?

14.16 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Polttomoottorihan on polttomoottori, vaikka sen kasvisöljyssä paistaisi, eli oleellisempaa kuin se, mitä poltetaan, olisi se, että poltettaisiin mahdollisimman vähän, niin että mahdollisimman nopeasti päästäisiin sähköiseen liikenteeseen. Jo tänään Pohjoismaihin tuodaan huomattava osa maailman biopolttoaineista, ja resurssit ovat aika rajalliset. Kysyisin ministeriltä: miten olette arvioinut resurssien riittävyyden, mikäli ei radikaalisti lasketa polttoaineen kulutusta? Jos vaikka tällaista 30 prosentin velvoitetta sovellettaisiin koko Eurooppaan, minkälaisia määriä se silloin tarkoittaa? Kysyisin vielä: Biopolttoaineissahan on eroja, niitten ilmastovaikutus on huomattavasti erilainen riippuen siitä, mistä ne tehdään ja miten ne tehdään. Onko teillä pohdintaa siitä, olisiko tällaiset asiat kannattanut ottaa tässä myös huomioon?

14.18 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri on varmaan perehtynyt siihen keskusteluun, jota käydään biopolttoaineista ja jossa on kohdistunut aika paljon kritiikkiä niitten ekologisiin kokonaisvaikutuksiin. Minkälaista valtiontukea arvelette jatkossa koko tämän sektorin tarvitsevan ja voitteko kuvata oman näemyksenne siitä, miten ekologisesti tervettä nykyinen biopolttoainetuotanto on?

14.18 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin vuonna 2007 Suomessa bio-osuus oli nolla. Silloin Suomi päätti ottaa ihan ennakkoluulottoman, aivan ylivoimaisen pitkän askelen, me teimme edistysellisemmän päätöksen kuin yksikään toinen Euroopan unionin maa. Meillä tämä vuoden 2020 velvoite, 20 prosenttia,

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

joka on täyttymässä juuri tällä hetkellä, on Euroopan suurin. Miksi näin tehtiin? No, siitä syystä, että tämä on ylivoimaisesti nopein tapa puhdistaa liikenteen päästöjä. Saksa tavoittelee sitä, että 50 prosenttia vuonna 2030 rekisteröitävistä autoista on sähköautoja. Se käytännössä tarkoittaa, että vuonna 2030 Saksan koko autokannasta vasta 15—20 prosenttia on sähköautoja. Tätä kautta päästään paljon nopeammin eteenpäin.

Mitä tulee vielä tähän raaka-aineeseen ja sen riittävyyteen, kun esimerkiksi professori Ollikainen on puhunut vähän niin kuin kyseenalaisella tavalla tästä, niin minä olen ymmärtänyt ja tänä aamuna vielä varmistanut sen, ettei hän tarkoita niitä residuaaleja. Kun puu tuodaan jalostuspaikalle ja siitä tulee näitä sivuvirtoja — puruja, kuoria, kaikkea muuta — kyllä niiden käyttö biopolttoaineiksi on perusteltua, ja nyt tämä määrä, [Puhemies koputtaa] minkä hallitus asettaa, tarkoittaa, että noin 800 000 tonnia biopolttoaineita valmistettaisiin Suomessa. Kapasiteetti tällä hetkellä on melkein tuo, ei ihan, jotain 600 000—700 000 tonnia. [Puhemies: Aika!] Tämä on hyvä askel, minkä hallitus ottaa jatkoaskeleena.

14.19 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esityshän tietysti on osittainen ratkaisu siihen, että meidän päästövähennystavoitteitamme voidaan tukea. Ei se kaikkea ratkaise. Hallituksen esitys on varsin hyvin valmisteltu, ja se on sopu-soinnussa sen energia- ja ilmastostrategian kanssa, joka täällä eduskunnassakin on käsitelty ja aika suurella enemmistöllä hyväksytty. Kuitenkin eduskuntakin kiinnitti huomiota siihen, että tämä sekoitevelvoite, vaikka se tuodaan asteittain, on aika haastava, ja ennen kaikkea siihen, mitä kustannuksia teollisuudelle ja kuluttajille tulee sen seurauksena. Niitä selvityksiähän tässä on jonkin verran tehty, mutta varmaan lisää tarvitaan.

Tämä liikenteen sähköistäminen on todella tärkeä asia, ja on totta, että tietysti sähköautojen tulo varmaan vaatii vielä paljon ennen kuin siitä tulee merkittävä tekijä, mutta sitä varten meidän pitää liikenne-rakennetta sähköistää. Runkopuuta ei pidä käyttää polttoon vaan jalostusastetta nostaa ja bioenergiaa hakea ennen kaikkea jätteistä ja sivuvirroista. Kiertotalouden merkitys globaalisti tulee olemaan suurempi kuin biotalouden merkitys, ja meidän pitäisi myös energiapolitiikassa kiertotalouden merkitystä [Puhemies koputtaa] tulla enempi korostamaan.

Lopuksi haluaisin sanoa sen, että hiljakkoin tuli uutinen, että akkukemikaalitehdas perustetaan Harjavaltaan, [Puhemies koputtaa] ja se merkkää sitä, että meillä akkuteollisuudessa on paljon hyvää tulevaisuutta ja hyvää raaka-ainetta täällä Suomessa.

14.21 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sekoitevelvoitteen kasvattaminen on tärkeää paitsi fossiilisista polttoaineista luopumisessa, myöskin biotalouden potentiaalin kasvattamisessa. Aivan niin kuin ministeri täällä totesi, on äärimmäisen tärkeää myöskin antaa näille investoinneille tiettyä varmuutta.

EU-politiikassa näitten biopolttoaineitten kohdalla on se ongelma, että osa maista on investoinut vahvasti ensimmäisen sukupolven biopolttoaineisiin ja sitten meillä on toisen ja kolmannen sukupolven polttoaineita, ja täytyy sanoa, että joittenkin maitten poliittiset linjaukset muun muassa näitten kerrointen määrittelyssä lähtevät enemmänkin siitä, että heidän teollisuutensa on investoinut ensimmäiseen sukupolveen, ja siellä eivät paljon paina ilmastotavoitteet eikä muukaan vaan lähinnä se, että halutaan sitä omaa teollisuutta olla näillä poliittisilla linjauksilla tukemassa, ja tämä on tietysti valitettavaa.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Täällä niiden, jotka ovat erityisesti sähköautoilua nostaneet esille, täytyy muistaa, että sehän se ratkaisee, millä sähkö tuotetaan, kuinka ympäristöystävällistä ja ilmastoystävällistä se on. Hiilivoimalla tuotetusta sähköstä kyllä ilmastoystävällisyys on kaukana.

Ja ei kai kukaan [Puhemies koputtaa] todellakaan ole nyt mitään lankkupuuta pistämässä uuniin. Onhan se nyt aivan selvää, että on kyse näistä sivuvirroista, [Puhemies koputtaa] kun puhutaan biopolttoaineitten raaka-aineista.

14.22 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä hallituksen esitys on välttämätön laki, ja perustelen sitä kahdella asialla.

Ensinnäkin me olemme osittain kansainvälisen autoteollisuuden armoilla. Suomalaiset ostavat niitä autoja, mitä maailmanlaajuinen autoteollisuus tuottaa, ja siksi emme voi yksin vaikuttaa siihen, kuinka nopeasti ja kuinka paljon markkinoille tulee sen hintaisia sähköautoja, että niitä voidaan hankkia.

Toiseksi sähköautothan eivät Suomessa kovin nopeasti yleisty, ellei markkinoille tule edullisia malleja ja semmoisia malleja, joilla pystytään täällä meidän pitkien etäisyyksien maassa ajamaan, ja itse asiassa ei vielä silloinkaan, vaikka niitä tulisi, koska me tiedämme suomalaisen autokannan iän ja sen, ettei kovinkaan usealla suomalaisella ole varaa ostaa uutta autoa. Sen takia tämä vie valitettavasti pitkän aikaa ja tarvitaan tällaisia välivaiheen ratkaisuja, kuten täällä on hyvin perusteltu.

Sitä vain tässä lopussa haluan ihmetellä, että sähkölämmitys taloissa näyttää tuhoavan maailman mutta sähköautot pelastavan maailman, ja tämän vuoksi kyllä yhdyn tähän edustaja Essayah'n ajatukseen, [Puhemies koputtaa] että se ratkaisee, millä sähkö tuotetaan.

14.24 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varapuhemies Pekkarisen innoittamana haluan palauttaa keskusteluun myös sen, mitä biosekoitteita meillä on. Meillä on selluteollisuudessa mäntyöljy, josta on toimitusministeriön kautta Tullin lausuma siitä, että se on jätettä ja tähdettä ja sen jalostaminen männän päällä poltettavaksi on taloudellisesti kannattavaa, mikä on täysin järjetöntä. Tuettuna korkeampijalosteisena raaka-aineena se toimii kansantaloudellisesti huomattavasti paremmin. Kysyisinkin ministeriltä: minkälainen näkymä teillä on siitä, mitä EU tulee päättämään tämän kaksinkertaisen laskennan suhteen nimenomaan mäntyöljyn osalta?

14.25 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman kummastelen näitä hyvinkin epärealistisia lausuntoja, mitä erityisesti vasemmisto-opposition suunnalta on osittain tähän asiaan tullut. Ensin minua suuresti ilahdutti, kun edustaja Wallin esitti hyvin järkevän ajatuksen siitä, että käytäisiin muuttamaan bensiinikäyttöisiä autoja käymään alkoholilla pienikustannuksellisella muutoksella. Se voisi toimia. Sillä voisi moni vähävarainen saada autonsa ympäristöystävällisemmäksi. Mutta joillekin ei mikään riitä: sitten tulee sekä vihreistä että vasemmistoliitosta kannanotto, että pitäisi siirtyä sähköautoihin. [Paavo Arhinmäki: Se tuli muuten ministeriltä!]

En ymmärrä, ettekö te ole missään kosketuksessa todellisuuden kanssa. Luuletteko, että Suomessa talousvaikeuksiensa kanssa painivat ihmiset pystyvät ostamaan uusia kymmenien tuhansien eurojen sähköautoja tuosta noin vaan? Oletteko ajatelleet näiden sähköautojen valmistamisen ympäristövaikutuksia, niiden akkujen valmistamisen ympäristövaikutuksia? Miten ajattelitte ladata autot, kun mielestänne sähköä ei kerran millään saa tuottaa? Sähköä ei siellä seinässä ole, ellei sitä sähköä joku sinne seinään ensin laita.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

14.26 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan tuosta edellisestä puheenvuorosta. Sähköauto on niin energiatehokas, että kyllä siihen täytyy panostaa enempi. Tarvitaan latausverkostoa ja tarvitaan myös auto- ja ajoneuvoveron poistoa ohjaamaan sähköautoiluun.

Mutta onhan tämä nyt käsillä oleva biopolttoainesekoitelaki kohtuuttoman pitkälle menevä esitys ottaen huomioon, että meidän täytyy päästä jo 2030 mennessä eroon fossiilisesta polttoaineesta, öljystä, joten tämä sekoitevelvoite ei aja tässä määrin siihen suuntaan. Ja jos puhutaan raaka-aineista, niin esimerkiksi palmuöljy tai liialliset metsänhakkuut eivät ole ekologista eikä ilmastoystävällistä.

Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä vielä biokaasuautoilun edistämisestä. Se on jokaisen kuluttajan kannalta edullisesti tavoiteltavissa oleva ekologinen vaihtoehto ja tukee myös Suomen maaseutua ja sen kannattavuutta. Mitä hallitus tekee biokaasuautoilun edistämiseksi?

14.27 Veera Ruoho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Linjauksemme, että biopolttoaineita käytetään Suomessa esimerkillisen ja kunnianhimoisen paljon verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin, on erinomainen. Liikenteen päästöt ovat Suomessa yksi suurimmista uhkista ilmastolle, joten tällä hallituksen esityksellä vähennetään rutkasti liikenteen päästöjä.

Arvoisa puhemies! Edustaja Kiuru toi tuossa aiemmin esille sähköautoilun edistämisen. Myös sähköpyöräilystä ihmiset ovat nykyään yhä enemmän kiinnostuneet ja hankkineetkin sähköpyöriä. Pyöräilyllä, sähköllä tai varsinkin ilman, vaikutettaisiin myös kansanterveyteen. Miten hallitus tukee pyöräilyä? Täällä edustaja Ihalainen jo mainitsikin, että meillä olisi raaka-aineitakin niihin sähköakkuihin, ihan kotimaista tuotantoa olemassa.

14.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä muistaa tässä bioenergiakeskustelussa yleensä se, että suomalaisella puulla on totta kai miljoonia käyttömuotoja, ja se, että meillä on myös sellaista puuta tuolla metsissämme, joka ei kelpaa prosessiteollisuuden raaka-aineeksi juuri millään. Miksi emme sitä käyttäisi vaikka biopohjaisten öljyjen ja erilaisten bensiinin lisäaineiden valmistamiseen? Sehän on eräänlaista tyhmyyttä, että jätämme mahdollisuuden käyttämättä, vaikka sen luonto meille suo.

Käytetään hyväksi tämä prosessi, jolla metsässä puuta syntyy Suomessa yhä kiihtyvällä vauhdilla. Ei ole mitään tolkkua siinä, että me rupeamme vaikka nyt sähköautoihin valtavasti panostamaan, koska se auto, minkä te omistatte, arvoisat edustajat, tai kuka tahansa suomalainen, olkoon se vaikka vähän vanhempikin... Se on aivan oikea linja, että sekoitetaan polttoaineeseen biojaetta mahdollisimman paljon. Brasiliassa ajetaan tänä päivänä sellaisilla autoilla, jotka käyttävät puhdasta etanolia. Erittäin hyvä idea ja toimii kuulemma erittäin hyvin, ja uskon, että se toimisi myös Suomessa. Kannattaa mennä järkevästi. Kaasu pohjassa ajo päin seinää ei paljon kannata.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa neljä vastauspuheenvuoroa ja sitten ministerin vastaus ministerin aikataulusyistä. Nämä henkilöt ovat Suutari, Rantakangas, Niikko ja Halmeenpää.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

14.29 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 30 prosentin osuuden saavuttaminen esityksen mukaan on haastavaa, mutta onko toisia vaihtoehtoja? Ajatellaanpa sitä, että Norjassa viime kuussa sähköautojen tai hybridiautojen osuus oli puolet myydyistä autoista. Meillä Suomessa on erinomainen työkalu tähän asiaan, nimittäin tämä meidän ajoneuvo- ja autoverotus, jolla voitaisiin nopeammassa tahdissa pystyä muuttamaan edullisemmaksi nimenomaan sähkö- taikka sitten hybridiautojen hankkiminen. Tällä hetkellä tietysti ongelmana on saatavuus: niitten toimitusajat ovat pitkiä, ja meille ei niitä saada kuin puolen vuoden päästä tai myöhemminkin. Mutta jos ajatellaan sinne 2030:een mennessä, niin se 250 000 auton kumulatiivinen määrä olisi kyllä hyvinkin paljon nopeammin saavutettavissa, ja sen määrän lisääminenkin. Onko tämä mahdollista?

14.30 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämäkin lakiesitys osoittaa sen, että Sipilän hallitus ei vain puhu vaan tekee ja tekee kunnianhimoisia tavoitteita ja vastaa näihin tuleviin haasteisiin.

Täällä vihreitten puolelta on korostettu tätä sähköauton merkitystä, mutta joudun palaamaan nyt vanhaan aiheeseen. Tuntuu siltä, että vihreille eivät käy biopolttoaineet, ei saisi metsiä hakata, ei käy vesivoima, ei käy tuulivoimakaan kaikissa osin maata eikä ydinvoima. Voi kysyä, miten tämä kasvava sähköön kysyntä voidaan hoitaa. Miten se voidaan hoitaa? [Anne Kalmari: Kivihiilellä!] Siinä on se kysymys. Se on tuhannen taalan kysymys, tätä vanhaa sanontaa käyttäen. Eli sekin vähän harmittaa, että kun hallitus tekee hyviä esityksiä, niin tuntuu, että mikään ei riitä. Nyt on väärä vuosiluku, eli kyllä olisi hedelmällisintä keskustella siitä, että meillä Suomessa on tällä hetkellä hyvin laaja yhteinen ymmärrys siihen, että vähennämme päästöjä ja panostamme biotalouteen, joka tuo myöskin valtavasti paljon työpaikkoja maakuntiin, mikä on hyvä asia tässä tilanteessa, jossa työtä ei ole miltään osin liikaa.

14.31 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sähköautoista on etsitty tulevaisuuden ympäristövoittajaa. Todellisuudessa sähköautot ovat ekologisia varmasti käytössä joiltain osin, mutta niiden valmistus on kaukana siitä. Joidenkin arvioiden mukaan mennään reilusti yli 100 000 kilometrin niiden käytössä, ennen kuin sähköautoissa päästään edes samoihin päästöihin kuin dieselautoissa, joissa on uusiutuvaa energiaa tankissa. Siinä mielessä, jos me sähköistämme kaikki maantiet näillä sähköautoilla, ei se välttämättä tuo niitä päästöjä takaisin kovinkaan lyhyessä ajassa, tuskin vuosikymmenissäkään välttämättä.

Mutta yksi asia, mitä haluan ministeriltä kysyä, on biopolttoaineiden käytön edistäminen esimerkiksi Neste Oilin osalta. He ovat jo vuosia, kuten ministeri tietää, tehneet erittäin hyvää lentopetrolia näistä kierrätetyistä materiaaleista, mutta markkinoille pääsy ei vain onnistu, koska se on liian kallista. Miten me voimme tavallaan ehkäistä tällaista hyvin paljon ilmastoa säästävää lentoliikennepolitiikkaa, [Puhemies koputtaa] että me saisimme sinne semmoisia polttoaineita kuin Neste Oililla on?

Puhemies Paula Risikko: Sitten vielä edustaja Halmeenpää, ja sen jälkeen ministeri, joka joutuu käymään välillä salista poissa.

14.32 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti on hyvä muistaa sähköntuotannosta puhuttaessa, että sähköä voidaan tuottaa hyvin monilla eri

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

vaihtoehtojilla, jotka ovat puhdasta teknologiaa, uusiutuvan energian teknologioita, verrattuna siihen, millä tavalla voidaan tuottaa fossiilisia polttoaineita, joissa vaihtoehtoja on huomattavasti paljon vähemmän.

Biopolttoaineita, kestävästi tuotettuja sellaisia, tarvitaan. Meidän näkemyksemme on ollut, että ne kannattaisi säästää pääosin sellaisiin liikennemuotoihin, joissa muita käyttövoimavaihtoehtoja ei juurikaan ole, kuten raskas liikenne.

Kansainvälinen energijärjestö IEA:han muuten julkisti tällä viikolla tiistaina suosituksensa Suomen energiapolitiikasta, ja kyllä sielläkin bioenergian kestävyys nostettiin esille ja todettiin, että bioenergian lähteitä tulisi laajentaa nykyisestä, pääosin metsäpohjaisesta biomassasta muuallekin. Mutta kyllä tosiasia on, että jos päästövähennyksiin halutaan päästä, niin henkilöliikennettä tulee sähköistää ja biokaasun käyttöä tulee edistää huomattavasti hallituksen tavoitteita voimakkaammin.

Biokaasussahan muuten metaani, joka myös on kasvihuonekaasu, vapautuisi ilmakehään muutoinkin sen eloperäisen aineksen hajoamisessa, ellei sitä biokaasulaitoksessa oteta talteen. Se on ikään kuin hiilineutraalia tai kasvihuonekaasuneutraalia siltä osin, mutta ilmakehä ei erota sitä, tuleeko hiilidioksidi fossiilisesta vai vaikkapa metsäperäisestä lähteestä. [Puhemies koputtaa] Ilmastovaikutus on sama.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri, 3 minuuttia, riittääkö? [Kimmo Tiilikainen: Toivotaan!] — Vähän saa liukua.

14.34 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia erittäin ansiokkaista puheenvuoroista edustajille. Puutun aihe kerrallaan muutamiin useitten esille nostamiin kysymyksiin.

Otetaan kustannukset ensiksi, koska totta kai meidän täytyy pitää huoli siitä, että ihmisillä on varaa. Tästä polttoaineitten sekoitevelvoitteesta arvio on, että sitten kun se on täydessä laajuudessaan käytössä, se nostaa polttoaineitten hintaa pumpulla alle 10 senttiä per litra. Jos katsotaan, kuinka paljon fossiilisen polttoaineen hinta on viimeisen vuoden aikana vaihdellut, niin vaihteluväli pumpulla on yli 15 senttiä, eli siitä saa ottaa suhteutusta siihen, kuinka merkittävä kustannusmuutos tämä on. Lämmityspolttoöljyn osalta, mihin tässä myös kiinnitettiin huomiota, senttimääräinen korotuspaine on jonkin verran pienempi, puhutaan ehkä mieluummin 5 sentistä kuin 10 sentistä, joten se 2 000 litran vuosikulutuksella tuo tuommoisen 80—100 euroa kuluja öljylämmittäjälle. Meillähän itse asiassa keksällä korotettiin korjausavustusten tulorajoja, jotta esimerkiksi pienituloisilla eläkeläisillä on mahdollisuus tehdä näitä remontteja ja vanha öljykattila korvata sitten vaikkapa maalämpöratkaisuilla.

Kestävyyteen kiinnitti moni edustaja täällä huomiota. Tällä hetkellä itse asiassa — edustaja Pekkarinen ansiokkaasti totesi sen volyymin, mikä meillä on — sekoitevelvoite edellyttää Suomessa noin 800 000 tonnin biopolttoainemäärää. Sehän riippuu tietysti siitä, kuinka paljon meillä liikennettä kaiken kaikkiaan on ja mikä on sähkön osuus. Nykyinen tuotanto on jo aika lähellä tätä, eli kun nykyiseen tuotantoon lisätään ne pari tiedossa olevaa suunnitelmaa, niin periaatteessa meillä on jo tämä tuotantopotentiaali olemassa. Tällä hetkellähän Suomesta tietysti viedään muille markkinoille biopolttoaineita eli kaikki ei päädy Suomen markkinoille, mutta Suomessa myytävistä ja tuotettavista biopolttoaineista valtaosa perustuu juuri jätteisiin ja tähteisiin. Näin on Nesteen osalta sekä liikenteeseen että mahdollisesti lentoliikenteeseen tuotettavien aineitten kohdalla.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Sitten tässä nousi tämä mäntyöljykysymys. Mäntyöljy on kemianteollisuudessa myös muuhun käytettävä raaka-aine, mutta toisaalta sen tuotantomäärät maailmanlaajuisesti tarkoittavat, kun sitä selluteollisuuden sivutuotteena syntyy vielä niin paljon, että sellaista kovin kovaa kilpailuasetelmaa polttoainekäytön ja muun jalostuksen välillä ei tällä hetkellä ole.

Tähän vastakkainasetteluun sähkö vai biopolttoaine: molemmat, tarvitaan mutta niitä pystytään erilaisilla aikajänteillä ottamaan käyttöön. Ja tämä edustaja Wallinin toteamus siitä — ja myös biokaasuautoilun puolesta täällä puhuttiin — että suhteellisen edullisesti pystytään polttomootoriauto siirtämään joko etanolille tai biokaasulle, niin tätähän valtio tukee tukemalla muutossarjojen hankintaa. Siinä on edullinen tapa vähentää päästöjä omasta liikenteestä.

Sitten tähän kestävyyyteen vielä tietysti se, kuinka kestävyyskriteerit täyttyvät ja mikä on päästövähennys. Lähdetään siitä, että nämä kaikki ovat EU:n uusiutuvan energian direktiivin kestävyysvaatimusten mukaisia aineita, mitä Suomessa käytetään, ja se edellyttää tällä hetkellä vähintään 60 prosentin päästövähennystä verrattuna fossiilisiin, jatkossa vähintään 65 prosentin. Eli nämä ovat todellakin vain sellaisista aineista tehtyjä, jotka aidosti vähentävät hiilidioksidipäästöjä.

Tuo IEA:n maaraportti muuten, mikä julkistettiin eilen: harvoin on saanut sellaista suitutusta energiapolitiikasta kuin mitä tämä kansainvälinen raportti meistä kaiken kaikkiaan kertoo. Ja jos mietitään bioenergiaa, niin ehkä kuvaavaa on se, että yhdessä IEA:n pääjohtaja Fatih Birolin kanssa pari viikkoa sitten kirjoitimme kansainvälisiin julkaisuihin nimenomaan bioenergian merkityksestä. Suomea pidetään bioenergian mallimaana maailmalla.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan muutama vastauspuheenvuoro vielä.

14.38 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikkein tärkeintä varmasti on nyt miettiä sitä suurta tavoitetta, joka meillä on hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä siten kuin vajaat kaksi viikkoa sitten IPCC:n raportti meiltä edellytti, ja myöskin tätä kysymystä on sitä taustaa vasten katsottava. Sekoitevelvollisuus on hyvä siirtymäkauden ratkaisu, mutta on tarpeen miettiä, kuinka pitkä tuo siirtymäkausi on. Meillä on oltava näkymä myös siihen, että normaali liikenne on pääosin sähköistetty ja todellakin sitten biopolttoaine jätetty raskaaseen liikenteeseen ja lentoliikenteeseen. Meidän on myös pidettävä huoli luonnon monimuotoisuudesta ja siitä, että metsien hiilensitomiskyky säilyy myös nyt tässä välivaiheessa. [Hannu Hoskonen: Sehän paranee koko ajan!]

Puhemies Paula Risikko: Pysytään minuutissa, niin saadaan mahdollisimman nopeasti...

14.40 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta Suomessa on ollut innovatiivisuutta, ja meillä on jo nyt valmiit konseptit, ja varmaan tämä uusi sekoitevelvoite tuo lisää työpaikkoja, joita me Suomeen tarvitsemme. Tämä on poikkeuksellisen tärkeä asia myöskin työllistämisen näkökulmasta. Se, että nyt tämä liikennesekoitusvelvoite on 30 prosenttia mutta työkoneille ja lämmityspolttoöljylle pienempi, varmasti on hyvin perusteltu näkökulma. Tässähän taannoin tuli tämä Euroopan unionin biostrategiaselvitys, ja siinä kannustetaan voimakkaasti rakentamaan lisää biolaitoksia, eli

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

kyllä tämä Euroopan unionissakin on huomioitu. Suomessa on päästy hyvin liikkeelle biotalostamojen rakentamisessa, mutta lisää tarvitaan ihan selkeästi.

Kun olen biokaasun käytön lisäämisen kannalla, itsekin nostan sen, onko hallituksessa mietitty, voisiko käyttövoimaveron puolella tulla vastaan tässä biokaasussa. Kuitenkin tämä on maaseudulla ja maataloudelle [Puhemies koputtaa] aika merkittävä asia. Jos tämän saisi auki.

14.41 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Biopolttoaineet ovat hyvä keino vähentää liikenteen kasvihuonepäästöjä, mutta biopolttoaineet ja hybridit ovat varmasti vain välivaihe kohti sähköistä liikennettä. Esimerkiksi Volvohan on tehnyt jo päätöksen, että 2019 heidän kaikki autonsa ovat sähköjä tai hybridejä ja he lopettavat samaan aikaan bensa- ja dieselautojen kehittämisen. Meillä on tässä biopolttoainepuolella edelläkävijä, Neste, joka on tehnyt hyvää työtä, mutta pitää muistaa se, että biopolttoaineet voivat hävitä sähköistymiselle pianikin. On arvioitu, että noin viiden vuoden sisällä sähköautot ovat jo samanhintaisia kuin perinteiset autot ovat. Mutta meidän ongelmamme nimenomaan on vanha autokanta, ja sen uudistumista on edistettävä, ja kyllä tässä autoverokysymys nousee aina keskeisesti esille. Meillä tällä hetkellä Suomeen tuodaan sellaisia autoja, jotka vain pahentavat meidän tilannetta, ja toimenpiteitä tarvitaan nopeasti.

14.42 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos meillä johonkin ei ihmisinä ja kansakuntina ole varaa, niin siihen, että maapallon lämpötila nousee yli puoli-toista astetta. Sen taloudelliset ja inhimilliset kustannukset tulevat olemaan valtaiset. Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan, ja tämän sopimuksen osana tavoitteet ovat siinä, että meidän ilmastopolitiikkamme on kunnianhimoista ja lämpeneminen saadaan pysäytettyä puoleentoista asteeseen, ja tämän sisällä liikenteen päästöjen vähentäminen on merkittävä kysymys. On selvää, että polttomootoreilla henkilöliikenteessä ei ole tulevaisuutta vaan tulevaisuus on nimenomaan sähköisessä liikenteessä. Sitten taas raskaan liikenteen puolella varmasti biopolttoaineilla on sijaa, ja niitä pitää entisestään kehittää. Olin kysynyt ministeriltä, mitä suunnitelmia on liikenteen päästöjen kokonaisuuden vähentämiseksi ja sähköiseen liikenteeseen siirtymiseksi, mutta valitettavasti ministeri joutui salista hetkellisesti poistumaan.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä kuusi kappaletta ja sen jälkeen mennään puhujalistalle, kunnes ministeri palaa. Multala, Pakkanen, Maijala, Eestilä, Wallin ja Lohi.

14.43 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta, että kun katsotaan vähän pidemmälle tulevaisuuteen, niin liikenteen sähköistyminen on se suunta, mihin varmasti ollaan menossa. Kuitenkin tarvitaan paljon keinoja, kaikki mahdolliset keinot, ja tämä on yksi keino muiden joukossa, jolla nykyisellä autokannalla saadaan jo päästöjä vähennettyä. Ja se on ehdottoman tärkeää, sillä on epärealistista ajatella, että kaikki saman tien olisivat valmiita ja pystyisivät vaihtamaan uuteen autoon, vaikka sähköautot tulisivatkin polttomootoriautoja halvemmaksi, joten esimerkiksi se, että nyt tällä hetkellä hallitus on panostanut sähköautojen hankintatukeen, on tärkeää. Se ei todellakaan kuitenkaan riitä, tarvitaan myös muita kannustimia. Biokaasun konversiotuki sen sijaan on sellainen asia, jolla varmasti voitaisiin muuttaa nykyistä autokantaa nopeastikin päästöttö-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

mäksi, ja toivoisinkin, että tämä tapa yleistyisi. Uskoisin, että tässä on myös paljon sellaista, että tietämystä voisi olla lisää, sillä kovinkaan paljon puhetta tästä asiasta ei ole ollut.

14.44 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys sekoitevelvoitteiden nostamisesta on mielestäni ainoa realistinen vaihtoehto tässä tilanteessa, kun meidän pitää nopeasti tehdä jotakin ja sellaista, missä me kaikki voimme olla tasavertaisesti mukana. Meillä on eri ikäisiä, eri tyyppisiä autoja jokaisella läheisellä perheellä, ja tämä sekoitevelvoite mahdollistaa sen, että me jokainen pystymme tekemään oman osuutemme ilmastomuutoksessa. Tämä on sellaista järkevää, kohtuullista ilmastopolitiikkaa, millä pitää edetä.

Täällä on kovasti puhuttu sähköautoista, ja silloin pitää puhua myös akkuteollisuudesta ja kaivannaisteollisuudesta. Jos nämä kaikki ovat myönteisiä asioita, niin kuin nyt Harjavallan teollisuusasia on, niin totta kai silloin me voimme sähköistystä viedä eteenpäin, mutta ei ole kovin realistista miettiä, että meillä kymmenessä vuodessa koko autokanta pystytään sähköistämään, niin kuin täällä on annettu ymmärtää.

14.45 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ministeri olisi vielä ollut paikalla, niin olisin esittänyt hänelle ensinnäkin kiitoksen siitä, että jälleen kerran on näissä ympäristö- ja energia-asioissa otettu askel eteenpäin. Mutta sitten olisin myös esittänyt kysymyksen, mikä on seuraava askel. Odotamme todella mielenkiinnolla, mitä tässä tehdään seuraavaksi. Nimittäin Suomenmaa kasvaa joka puolella täynnä vihreyttä. Suomi on vihreä maa: meillä on maa täynnä metsiä, pellot ovat vihreät, kaikkialla on vihreää. Kuten tiedetään, niin vain vihreä sitoo hiiltä, ja kun maassa oleva vihreä sitoo hiiltä, niin sen takiahan on todella tärkeä asia, että tämä vihreys saadaan myöskin käytettyä niin, että saadaan jatkossakin enempi sitovaa vihreää aikaiseksi. Olisinkin kysynyt myöskin: millä tavalla tätä vihreää on tarkoitus käyttää hyväksi niin, että saadaan uutta kasvutilaa aikaiseksi sillä tavalla, että kaikki vihreä ei sitten jatkossa enää luovuta hiiltä ilmaan [Puhemies koputtaa] vaan että hiiltä saadaan myöskin sidottua siitä maaperään muun muassa?

14.46 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keski-Euroopassa puhutaan energiaköyhyydestä ja eläkeköyhyydestä. Saattaa olla, että joku päivä nämäkin keskustelunaiheet Suomessa nousevat voimakkaammin esille, sillä tunnetusti eläkeläiset kärsivät asumiskustannusten noususta ja terveydenhuollon kustannusten noususta. Nyt kun meillä kivihiili kielletään ja turve kielletään ja sitten meillä pyritään biopolttoaineita lisäämään näihin polttoaineisiin, niin kyllä samalla varmaan joudutaan veropolitiikkaa arvioimaan, jotta lasku ei tule olemaan liian iso lämmityksen ja polttoaineiden kautta. Minusta tämä kuuluu sitten kokonaispalettiin. Me pohdimme näitä sähköautoja, ja jokainen täällä tuntuu olevan sitä mieltä, että ne yleistyvät, muualla kylläkin kuin Suomessa, ja olen kyllä edustaja Heinosen kanssa samaa mieltä siitä, että emme kyllä voi silmiä ummistaa tässä salissa siltä, että Suomi on vanhojen autojen hautausmaa meidän oman veropolitiikkamme takia. Arvio tällä hetkellä on, että vanhoja autoja [Puhemies koputtaa] tulee yli 40 000 tänä vuonna Suomeen.

14.47 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 30.8.2017 parlamentaarinen liikennetyöryhmä teki esityksen päästöjen puolittamiseksi, ja siinä yksi vaihtoehto-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

to oli tämä sekoitevelvoitteen nostaminen 30 prosenttiin, eli me olemme yksimielisesti tehneet tällaisen esityksen eduskunnalle. Sen takia tämä hallituksen esitys on hyvä. Se toteuttaa tätä parlamentaarisen työryhmän tekemää esitystä. Täällä ovat Eestilä ja Myllykoski, jotka kuuluivat tähän parlamentaariseen työryhmään.

Mutta sitten mitä tulee sähköautoilun lisäämiseen, niin minä katsoin Fingridin sivuilta, mikä sähköverkkotilanne tällä hetkellä Suomessa on. Meidän kulutus on yli 10 000 megawattia, ja siitä tuodaan 2 443 megawattia, eli kahden ydinvoimalan verran tuodaan tällä hetkellä sähköä Suomeen. Eduskunnan pitää siinä mielessä olla vastuullinen, että kun se päättää lisätä sähkön käyttöä esimerkiksi liikenteessä, niin meidän pitää myöskin kansallisesti pystyä tuottamaan lisää sähköä. Sen takia ydinvoimaratkaisut [Puhemies koputtaa] tulevat olemaan tärkeitä tulevaisuudessa, ja kannatan niitä lämpimästi.

14.49 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Marin edellä totesi, että meillä ei ole varaa siihen, että ilmasto lämpenee 1,5 astetta. Varmasti näin onkin, mutta näyttää kyllä siltä, että vaikka me tekisimme mitä, niin näin tulee tapahtumaan. Toinen kysymys on se, että erityisesti arktisilla alueilla ilmaston lämpeneminen tulee olemaan vielä voimakkaampaa. Tämä tarkoittaa sitä, että jos me aiomme liikennettä voimakkaasti sähköistää, niin kuin meidän pitää, jotta me pyrimme rajoittamaan tätä ilmaston lämpenemistä, niin meidän pitää hyväksyä paitsi se, mitä edustaja Wallin täällä erittäin hyvin äsken totesi, niin myös se, että me sallimme myös — niissä rajoissa, että meidän luontoa ei sotketa eikä vesiä pilata — Suomeen niitä kaivoksia, jotka tuottavat akkuteknologiaan välttämättömiä mineraaleja.

Toinen juttu on tämä iso veroremontti, jota täällä on edustaja Eestilä nostanut myös esille. Se on välttämätön, koska liikenteen polttonesteistä kertyvät verot romahtavat, jos sähköautoistetaan, ja jos me haluamme uusien autojen ostoa kiihdyttää, niin meidän ajoneuvoverotustakin pitää muuttaa. Eli tämä tulee olemaan varmasti tulevien vuosien iso muutos, joka meillä tulee tapahtumaan, ja se on välttämätön.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä kaksi vastauspuheenvuoroa ja sen jälkeen yritetään jo aloittaa puhujalista: edustajat Myllykoski ja Järvinen.

14.50 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko yhtyä tuohon edustaja Wallinin käyttämään puheenvuoroon, että kun me puhumme täällä sähköistymisestä, niin samaan aikaan meidän pitäisi käydä keskustelua siitä, kuinka paljon sähköistymisen liikenteessä tuo lisää sähkön tarvetta. Puheenparsissa pitäisi olla vastapainona se, millä se kaikki sähkö tuotetaan. Liikenteen, totta kai, ei tarvitse olla osaltaan sillä lailla vaateliasta sähköntuotantoon: tuotannon ei tarvitse olla ympärivuorokautista, vaan me voimme tuottaa sähköä uusiutuvilla muodoilla latausteknologian ja akkuteollisuuden myötä. Mutta joka tapauksessa meidän tulee pohtia sitä, kuinka me sen sähkön tuotamme. Ei kannata sulkea silmiä. Mutta erityisesti olen kyllä mielissäni satakuntalaisittain, [Puhemies koputtaa] että meille Harjavaltaan on tulossa akkukemikaaleja valmistava tehdas.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä edustaja Järvinen ja sen jälkeen, niin että ministeri kerkiää vähän hengähtää, yksi puheenvuoro, eli edustaja Arhinmäki valmistautuu.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

14.51 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun me pohdimme täällä sitä, miten saadaan sähköntuotanto riittämään autoiluun ja liikenteeseen, kun muitakin kohteita on niin paljon, niin tämä kysymys on oleellinen. Mutta käytännössä tilanne tällä hetkellä on se, että me tuhlaamme sähköä sellaisiin asioihin, joissa se ei ole lainkaan tarpeellista tai välttämätöntä. Meillä on tällä hetkellä Suomessa esimerkiksi 700 000 sähkölämmitteistä omakotitaloa — 700 000, ja suuri osa näistä talonomistajista haluaisi vaihtaa johonkin ympäristöystävällisempään vaihtoehtoon. Kun olisi sellainen malli, jolla perustamiskustannuksia alennettaisiin, ajan myötä he pystyisivät hinnan erotuksella maksamaan sijoituksensa takaisin, kaikki hyötyisivät, syntyisi lukematon määrä työpaikkoja, asuntojen kunto paranisi ja ilmasto kiittäisi. Tähän toivon ministeriltä vastausta, miten tätä edistetään, jotta saisimme sähkölämmitteiset talot muutetuksi muuksi.

Puhemies Paula Risikko: No niin, ja tarkoituksella olen pitänyt pitkän debatin siitä syystä, että kaikki, jotka olivat pyytäneet, saavat puhua. — Sitten edustaja Arhinmäki, puhujalistalle. Sitten mennään seuraavaan asiaan.

14.52 **Paavo Arhinmäki vas:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä minusta ovat keskustelussa turhanpäiten jotkut yksittäiset edustajat tehneet kummallista vastakkainasettelua sekoitevelvoitteen ja liikenteen sähköistämisen välillä. Täällä on kokoomuksesta vasemmistoliittoon ja keskustasta vihreisiin tuotu esille se, että tarvitaan tulevaisuudessa entistä enemmän siirtymistä sähköautoihin, tarvitaan entistä enemmän raideliikennettä, joka toimii sähköllä. Mutta tämä ei tapahdu hetkessä. Emme me voi ajatella, että meidän koko liikenne on sähköistetty 5—10 vuodessa. Sen vuoksi tämä sekoitevelvoite on niille, jotka eivät pysty sitä heti tekemään. Siihen tätä tarvitaan. Siksi ihmettelenkin esimerkiksi edustaja Rantakankaan ja Mäkelän puheenvuoroja, joissa he jotenkin voimakkaasti hyökkäsivät sitä tärkeää tavoitetta kohtaan, että samalla, kun huolehditaan tästä sekoitevelvoitteesta, entistä kunnianhimoisemmin edetään kohti sähköistettyä liikennettä.

Toinen kysymys on tietenkin se, että kun ei vain Suomi vaan koko maailma siirtyy kohti sähköistettyä liikennettä, niin sitten meidän pitää miettiä sitä, kun sähköä tietyllä alueella kulutetaan enemmän, miten me voimme vähentää sähkönkulutusta toisilla alueilla. Edelleen meillä sähköä kulutetaan aivan turhanpäiten. Ei ole niin, että tässä olisi kysymys siitä, että kaikki sähkö, joka nyt kulutetaan, pitää kuluttaa jatkossakin samoihin asioihin, vaan pitää toimia järkevämmän. Nämä ovat isoja kysymyksiä sen vuoksi, että meidän täytyy — täytyy — pyrkiä ja päästä siihen IPCC:n tavoitteeseen, että ei yli puoltatoista astetta lämpenisi. Erityisesti pohjoisilla alueilla se lämpeneminen on paljon suurempaa, ja se lohdullinen asiahan kuitenkin on, että jos teemme kaikkemme, niin meillä on vielä olemassa mahdollisuus ja on tulevaisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Silloin tulee kysymys ei vain liikenteestä vaan lämmityksestä — siitä, miten me pystymme ympäristöystävällisemmin, ilmastoystävällisemmin lämmittämään. Jälleen kerran tullaan siihen, että täällä mainituilla pienituloisilla, vähävaraisilla ihmisillä ei välttämättä ole mahdollisuutta tehdä sitä investointia suoraan, jos sitä ei tueta erilaisilla muodoilla. Tämä on aivan oleellista, kun otetaan askelia eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan nostaa esille vielä yhden asian, joka minusta on aivan oleellinen nyt tässä kysymyksessä. Se on se, että tässä hallituksen esityksessäkin todetaan, että mikäli biopolttoaineita tehdään metsäpohjaisista raaka-aineista, voi esityksellä olla ilmastomuutoksen hillinnän kannalta kielteisiä vaikutuksia. Sitähän ei tietenkään voi mis-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

sään tapauksessa hyväksyä, ja sen takia tämän lain yhteydessä pitäisikin säätää myös nestemäisen biopolttoaineen kestävyyskriteerit. Biopolttoaineen tuotanto ei saa heikentää ilmastotavoitteiden saavuttamista eikä luonnon monimuotoisuutta. Se tarkoittaa ainakin sitä, että tankissa ei pidä käyttää metsää. [Puhemies koputtaa] Tämä on minusta tärkeä, tärkeä huomio, kun puhutaan sekoitevelvollisuudesta ja liikenteen tekemisestä ilmastoystävällisemmäksi.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan tähän vielä edustaja Kulmala. Sitten olette kaikki te, jotka olette pyytäneet joko puheenvuoron tai vastauspuheenvuoron, saaneet kerran puhua.

14.56 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki biopolttoöljyn käytön edistämiseksi. Kevyen polttoöljyn jakelijoille säädetään uusi velvoite, jonka mukaan osa lämmitykseen, työkoneisiin ja kiinteästi asennettuihin moottoreihin tarkoitetusta kevyestä polttoöljystä olisi vuodesta 2021 alkaen korvattava biopolttoöljyllä. Velvoite kasvaisi asteittain alun 3 prosentista niin, että vuonna 2028 jakeluvelvoite olisi 10 prosenttia. Tiukennettu jakeluvelvoite yhdessä muiden energia- ja ilmastostrategiassa asetettujen tavoitteiden kanssa mahdollistaa 50 prosentin päästövähennämisen saavuttamisen liikenteessä vuonna 2030. Jakeluvelvoitteen kasvattaminen onkin tärkeä keino nykyisen autokannan päästöjen vähentämisessä, kuten olemme tänään useissa puheissa todenneet.

On selvää, että jakeluvelvoite nostaa jonkin verran polttoainekustannuksia. Suora hintamuutos polttoainesekoitteessa ei ole kovin suuri verojen jälkeen vielä vuonna 2030. Tuloluokittain tarkasteltuna kotitalouksilla kustannukset nousevat 0,09 prosentista 0,17 prosenttiin tulojen kasvaessa. Jos tarkastellaan pelkästään autoilevia kotitalouksia, vaikutus on enimmillään 0,5 prosenttia alimmassa tuloluokassa — tämä tietenkin tuplaten, mikäli taloudessa on kaksi ajoneuvoa, joilla työmatkat joutuu kulkemaan.

Kun vertaillaan maaseudulla ja kaupungeissa sijaitsevia kotitalouksia keskenään, havaitaan, että polttoaineiden hintojen nousu aiheuttaa suurimman kustannusten nousun eli 0,21 prosenttia harvaan asutulla maaseudulla oleville kotitalouksille. Esityksen mukaan maataloudessa suurimmat vaikutukset jakeluvelvoitteen työkoneita koskevista muutoksista kohdistuvat viljan viljelyyn, jossa kustannukset nousevat yhteensä noin 0,5 prosenttia vuonna 2030 keskimääräisen hintaennusteen mukaisissa tuloksissa. Eli jälleen maaseudulla maanviljelijät maksavat elämästään ja tekemästään työstä enemmän. Myös muussa kasvituotannossa vaikutukset ovat yli 0,3 prosenttia, kun taas muille maataloustoimijoille vaikutus on vähäisempi, noin 0,2 prosentin nousu kustannuksissa.

Arvoisa puhemies! En pidä tätä esitystä huonona, vaikka se hieman meidän kustannuksiamme nostaakin. Jakeluvelvoitteen arvioidaan kuitenkin vähentävän polttoaineiden valmisteverokertymää tavoiteskenaarion mukaisessa kehityksessä 124 miljoonaa euroa vuonna 2030. Se on varsin suuri summa.

Puhemies Paula Risikko: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään tässä vaiheessa. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Keskustelu keskeytettiin kello 14.59.

Keskustelua jatkettiin kello 17.33.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn 4. asiakohdan käsittelyä.

17.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä kotimaisten biopohjaisten öljyjen käyttö polttoaineiden biojakeena on äärimmäisen tärkeä asia Suomelle, ja minun on aivan mahdoton ymmärtää sitä keskustelua, mitä viime aikoina on käyty biopohjaisten polttoaineiden valmistamisesta Suomessa. Totta kai puu pitää hyväksyä kaikilla keinoin raaka-aineena myös näiden jakeiden valmistuksessa. Me suomalaiset olemme puukansaa, meillä on valtava metsävaranto, ja tässäkin salissa on puhuttu sen kymmenen kertaa siitä, että hiilinielut muka pienenisivät. Sehän ei pidä paikkaansa.

On tavattoman loukkaavaa metsätieteilijöitä kohtaan yli sadan vuoden ajalta, kun täällä esitetään mielipiteitä, että viimeisimpien tutkimusten mukaan hiilinielut pienenevät taikka hiilivarasto pienenee. Se ei pidä paikkaansa. Siitä on selkeät, tarkat mittaustulokset yli sadan vuoden ajalta. Sotien jälkeen yli 50 vuoden aikana puuvarasto Suomessa on reilusti kaksinkertaistunut, samoin metsien kasvu, joka vuosi on vuotuinen metsien kasvu kaksinkertaistunut sotien jälkeen, reilusti kaksinkertaistunut sekin. Elikkä nämä luvut todistavat sen, että olemme itse hoitaneet metsämme siihen kuntoon, että meillä on mahdollisuus käyttää niitä suomalaisten elintason korottamiseen ja ennen kaikkea järkevän ilmastopoliitiikan hoitamiseen.

On selvä asia, että myös turve on meille valtava luonnonvara edelleen. Uskonnollinen, suorastaan maaninen vastustaminen, että turvetta ei saa käyttää mihinkään, on aivan järjetön perustelu mielestäni. Turve sisältää sellaisia ominaisuuksia, joita millään muulla materiaalilla ei ole. Se on loistava kasvualusta erilaisille kasveille, ja tulevaisuudessa — kun se sitoo valtavan hyvin vettä, pitää itsellään erittäin hyvin ravinteet ja antaa kasvitaudeista vapaan kasvualustan uusille kasveille, joita puutarhoissa kasvatetaan, ja sitten sen jälkeen kun kasvualusta on käytetty loppuun, se ei ole suinkaan ongelmajäte vaan se voidaan kompostoinnin jälkeen viedä vaikka peltoon parantamaan pellon kasvuominaisuuksia — se tällä ominaisuudella on nykyisen maailman tilanteessa, jossa elintarvikkeista tulee olemaan huutava pula, aivan loistava materiaali.

Sama koskee erilaisten uusien tuotteiden valmistusta. Turpeesta ollaan lähivuosina tekemässä teknistä hiiltä, joka käy esimerkiksi hiilikuidun valmistamiseen, painomusteen väriaineeksi ja moneen muuhun aineeseen lisäaineeksi, mikä takaa erinomaisen laadun. Muun muassa auton renkaissa tätä hiilimustaa on käytetty ja käytetään tulevaisuudessa paljon. Tällä hetkellä kyseinen materiaali tehdään joko raakaöljystä taikka kivihiilestä. Sekin on ilmastohoitoa, että vähennämme tätä kautta fossiilisten aineiden käyttöä. Sitten jos poltetaan turvetta, se antaa voimalaitoksissa paremman saannon sekä lämmön kannalta että sähköntuotannon kannalta, eli ilmastopäästöt vähenevät, kun hiukkaset palavat pois.

Elikkä, arvoisa rouva puhemies, toivon näin lopuksi, että järki tulee tähän keskusteluun ja suomalainen näkökulma voittaa, koska se on suomalaisten kannalta ainoa ja oikea vaihtoehto.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

17.36 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesityshän on erittäin merkittävä asia, kun Suomessa polttoainejakeluvuoroitusta tullaan kiristämään ja tavoite on varsin kunnianhimoinen. Toki esimerkiksi Ruotsissa on ollut keskustelua jopa 50—60 prosentin uusiutuvan osuuden jakeluvuoroituksesta. On tietenkin ikävää, että tämä lakiesitys tulee vasta tässä vaiheessa vaalikautta, mutta hyvä, että se kuitenkin viimein on saapunut käsittelyymme.

Tässä salissa on keskusteltu tämän asian yhteydessä tietenkin aika paljon ilmastokysymyksistä ja hakkeen riittävydestä ja puun riittävydestä. Tällä hetkellä tilanne monesti on, ettei niille sivuvirroille ole käyttöä, ja on ainoastaan hyvä asia, jos meille tulee niille lisää markkinaa. Tässä toki täytyy myös kehua puhemieheksi siirtynyttä entistä elinkeinoministeriä Mauri Pekkarista, jonka aikana tämä kuitenkin aikoinaan Suomeen ensimmäistä kertaa saatiin, ja kyllähän sen kunnianhimosta ja edistyksellisyydestä kertoo se, jos miettii vaikkapa Kaliforniata, joka on varmaan Yhdysvaltojen edistyksellisimpiä osavaltioita ja jossa on varsin kunnianhimoiset sekoitevelvoitteet olemassa siellä julkisessa liikenteessä. Se on alue, joka taitaa itse asiassa olla Nesteen suurimpia asiakkaita. Silloin aikanaan, kun Vanhasen kakkoshallituksessa näitä alettiin tekemään, onnistuttiin poliittisilla päätöksillä luomaan markkina siinä vaiheessa, kun tiedettiin, että täytyy päästöjä radikaalisti laskea, ja mietittiin niitä keinoja, joten tässä asiassa kyllä poliittisten päättäjien kontribuutio on ollut erittäin merkittävä, etenkin mainitsemieni keskustalaisten poliittisten päättäjien kontribuutio. Mutta täytyy muistaa myös, että EU-tasolla samalla lailla tämä on komission pohjissa tällä hetkellä ja jakeluvuoroite tulee toki, mutta se ei ole ollenkaan näin kunnianhimoinen kuin mitä Suomi tai Ruotsi ovat kaavailleet. Muistaakseni noin 20 EU-maassa on tällainen jakeluvuoroite olemassa.

Ehkä lopuksi haluan sanoa tähän yleiseen ilmastokeskusteluun: Ei Suomi pysty vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä yhtään sillä, että me vähennämme meidän uusiutuvien luonnonvarojemme käyttöä. Toki jos me vähennämme toimeliaisuutta, niin se vähentää meidän päästöjämmekin, mutta se ei ratkaise tätä ongelmaa, vaan meidän pitää ensi sijassa päästä mahdollisimman pian eroon fossiilisista polttoaineista, irrottaa Suomi öljystä, hiilestä ja kaasusta ja viedä sitä viestiä myös maailmalle. Meillä on olemassa hienoja innovaatioita siihen, ja tietenkään meidän metsävaramme eivät näyttele aivan pientä roolia siinä, mitä kaikkea uusiutuvaa pystytään tekemään paitsi metsien sivuvirroista, myös itse metsistä: niin kerrostaloja kuin vaatekuituja.

17.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin meille on annettu tähän maahan valtavat luonnonvarat. Vihreä kulta on aidosti meidän kultaa. Valtavaa mahdollisuutta metsien lisäkäyttöön on tässäkin salissa kyseenalaistettu kaikilla mahdollisilla tavoilla — esimerkiksi vihreiden puheenvuorot siitä, että mitään energiamuotoa ei saisi lisätä, ei voisi käyttää ydinvoimaa, ei saisi hakata metsiä, ei voisi käyttää turvesoita, ei saisi tehdä melkein mitään. No, millä me sitten tämän kansakunnan pidämme sivistysvaltiona ja elintasovaltiona — valtiona, jossa ihminen viihtyy ja jossa on hyvä elää?

Ja on syytä muistaa näin lokakuun loppupäivinä, että se kylmä talvi voi olla se seuraava talvi. Jos on 35—40 astetta pakkasta, silloin esimerkiksi CHP-voima on aivan loistava ratkaisu suomalaiseen energiantuotantoon. Ja kun juuri tuossa äsken erään arvostamani politiikan kanssa katselimme näitä sähkötilastoja, miten tähän maahan tulee tälläkin hetkellä 2 500 megan verran sähköä joka hetki, tällä hetkellä, juuri nyt, niin pitäisi meidän suomalaisten nyt pikkuhiljaa ruveta heräämään siihen totuuteen, että meidän on itse tuotettava

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

omat sähkömme, omat lämpömme ja ennen kaikkea luonnonvaroista tuotettava ne tuotteet, joilla tätä elintasoja ylläpidetään. Eivät meidän isämme ja äitimme tuolla metsissä ja peltoraivioilla tehneet turhaan töitä sen takia, että he olisivat ikään kuin antaneet sen jälkeen tämän maan olla oman onnensa nojassa. Me olemme maata viljelemällä ja metsää hoitamalla kasvattaneet loistavan sivistysvaltion tähän maahan, ja nyt sitten tuolta salin vasemmalta laidalta kuuluu koko ajan ääniä, että avohakkuut pitäisi kieltää, hakkuita pitäisi rajoittaa ja sitten tällä keinoin jättää käyttämättä tämä luonnon valtava kasvupotentiaali, joka meille on suotu. En jaksa ymmärtää tällaista puheenvuoroa, kun sitä käytetään omien poliittisten päämäärien ajamiseen, jotta saataisiin metsien käyttöä vaikeutettua, turpeen käyttö lopetettua ja kaikki muu energiantuotanto vaikeuksiin. Sekö se on sitten se suomalainen ratkaisu elintason ylläpitämiseksi? Sellaiset puheet mielestäni ovat vastuuttomia eivätkä mielestäni sovi ollenkaan vastuullisen politiikan suuhun.

Toivon, arvoisa puhemies, että tähän asiaan paneudutaan vakavasti. Kun katsoo vaikka sitä sähköntuotantolukua tällä hetkellä, kuvitelkaapa, jos meillä olisi tällä hetkellä 35 astetta pakkasta ja pikkuinen merituuli kävisi tuolta mereltä. Jos meillä ei näitä omia energia-varantoja ole, niin millä me sitten siinä tilanteessa nämä talot lämmitämme ja tuotannon ylläpidämme? Joka paikassa vaaditaan parempaa tuotantoa, parempilaatuisia tuotteita, huipputuotteita, yhä parempia autoja, yhä parempia metallituotteita. Mitä niiden tuottamiseen tarvitaan? Niiden tuottamiseen tarvitaan hyviä raaka-aineita, osaamista ja sähköä. Mistä se sitten tuotetaan?

Arvoisa herra puhemies! Olen tätä yhtälöä yön hiljaisina hetkinä päässäni pyöritellyt, miten tämä homma hoidetaan. Minä melkein tiedän sen, että suomalaisia luonnonvaroja järkevästi käyttämällä me sen teemme, ja meillä muuten osaaminen siihen riittää. Kysymys on vain asenteista, [Puhemies koputtaa] ei mistään muusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hiilen energiakäytön kieltämisestä ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 200/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 6. asiakohtaan.

Keskustelu

14.59 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Jos aivan 30 sekuntia edelliseen aiheeseen: Edustaja Arhinmäen puheenvuoro oli hyvä, mutta täytyy muistuttaa, että meillä on voimassa Euroopan unionin lainsäädäntö ja EU-lainsäädännössä asetetaan nestemäisille polttoaineille nämä kaipaamamme kestävyyskriteerit, mitkä edellyttävät vähintään 65 prosentin päästövähennystä. Eli kyllä kestävyys turvataan biopolttoainepuolella.

Mutta nyt, arvoisa puhemies, meillä on käsittelyssä laki, joka päättää kivihiilen käytön Suomessa energian tuotannossa. Noin vuodesta 95 lähtien Suomessa on käyty sitä keskustelua, että kivihiilen käytöstä pitäisi luopua tai se pitäisi lopettaa tai se pitäisi kieltää. Nyt meillä on käsillä hallituksen esitys, joka tekee kaikista näistä puheista totta. Kivihiilen käyttö loppuu Suomessa 1.5.2029, mikäli eduskunta tämän esityksen siunaa. Kun nyt hiilen käytöstä on keskustelua käyty, toiset ovat olleet sitä mieltä, että aikataulua pitäisi nopeuttaa. Meillä on hallituksen päätös siitä, että niille kaupungeille ja yhtiöille, jotka luopuvat hiilen käytöstä vuoden 25 loppuun mennessä, tätä päätöstä helpotetaan sillä tavoin, että hallitus on luvannut tukea korvaaviin investointeihin. Se tapahtuisi energiaturvien kautta, ja puolet tästä tuesta olisi kohdennettu yhdistettyyn sähkön ja lämmön tuotantoon, puolet muille tekniikoille, joilla korvaavia investointeja tehdään.

Juuri tämä korvaavien investointien tarve on itse asiassa avain, miksi tällaista hiilikieltoa nyt lainsäädäntöön tuodaan. Nimittäin nyt tällä kiellolla pannaan se takaraja, että kaikki toimijat tietävät, mihin mennessä hiililaitoksia korvaavien investointien on oltava valmiina. Kun on kyse suurista investoinneista, isoista laitoksista, niitten suunnittelu ottaa aikaa, niitten luvitus ottaa aikaa ja niitten rakentaminen ottaa aikaa. Sen takia on tarpeen panna tuo perälauta nyt. Toimijoiden on aika ryhtyä toteuttamaan hiilestä luopumista.

Tässä on myös se suuri ero turpeeseen — jonkun verran keskustelussa on esitetty myös, että miksi ei sitten turvettakin pitäisi kieltää — että turpeeseen kohdistuu päästökaupan ohjaus ja se kohdistuu sillä tavalla, että kun turvetta käytetään samoissa laitoksissa, joissa palaa metsähake, niin joka vuosi tai joka kuukausi tai lähestulkoon joka päivä voidaan säätää sitä suhdetta, kuinka paljon pannaan uusiutuvaa päästötöntä metsähaketta ja kuinka paljon turvetta. Näin ollen päästökaupan ohjaus vaikuttaa suoraan olemassa olevien voimaloitteiden ajoon. Korvaavia investointeja ei välttämättä tarvita, koska päästökauppa on ensisijainen ohjauskeino. Tässä on se iso ero verrattuna kivihiileen.

Keskusteluissa on otettu esiin myös huoltovarmuuskäsitteet. Totta kai poikkeusoloja varten tässä lainsäädännössä on omat pykälänsä, millä varmistetaan sitten yhteiskunnan häiriötön toiminta, toimitusvarmuus erilaisissa ongelmatilanteissa.

Arvoisa puhemies! Eipä tässä ole paljon muuta sanottavaa. Toivon, että eduskunta käsittelee tämän rivakasti ja saadaan tuo vuosikymmeniä käyty keskustelu päätökseen.

Tämä on ehkä suurin yksittäinen energia- ja ilmastopoliittinen päätös. Kivihiieltä käytetään edelleen Suomessa runsaasti. Vaikka sähkön tuotannossa sen osuus on alle 10 prosenttia, niin kaukolämmön tuotannossa kivihiilen osuus on noin neljännes. Eli ei ole mistään vähäpätöisestä asiasta kyse, vaan erittäin suuresta päätöksestä. Ja tietysti tähän samaan aihepiiriin liittyvät nuo ensi vuotta koskevat veroesitykset, joissa hiilen verotusta tiukennetaan, kaasun hieman höllennetään ja turpeen verotusta jonkin verran tiukennetaan. Kaikilla näillä lakiesityksillä, veromuutosesityksillä, joita tänä päivänä tässä on käsitelty, tähän-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

tään siihen, että Suomessa siirrytään mahdollisimman ripeästi pois fossiilisten polttoaineiden käytöstä uusiutuvaan puhtaaseen energiaan.

Puhemies Paula Risikko: Sitten muutama hetki debattia.

15.04 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee kivihiilen vähentämiseen, siinä haluamme antaa kaiken tukemme ja sparrauksemme hallitukselle. Tämä on hieno tavoite. Varmasti tämä tulee olemaan osittain kivulias matka, mutta päämäärä on ehdottoman tärkeä ja selkeä, ja kuten sanoin, haluamme antaa kaiken tukemme tässä kysymyksessä ja jopa nopeuttaa käsittelyä.

Mitä sen sijaan tulee päätöksiin turpeesta, niin kannattaa muistaa se, että turpeen haitallisuutta ei voi pestä pois päästökauppapäätöksillä eikä poliittisilla päätöksillä, vaan tiedot ja ymmärrys sen haitallisuudesta ovat aina biologiaa, tiedettä, ja sitä ei voi pestä pois millään yhteisillä sopimuksilla. Turpeen osalta olisimme toivoneet vahvasti sitä, että hallitus olisi voinut tiukentaa verokäytäntöjä. Nythän hieman sitä tiukennetaan, mutta edelleenkin lopputulema on [Puhemies koputtaa] pienempi kuin tämän hallituskauden alkaessa.

15.05 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on erityisen huolestuttavaa ja ongelmallista sen vaikutus huoltovarmuuden toteutumiseen. Sekä talvikauden kaukolämmöntuotannon varmistaminen että sähkön toimitusvarmuus tehoreservissä perustuvat tällä hetkellä kivihiilen hyvään varastointimahdollisuuteen ja käytettävyyteen kiinteän polttoaineen voimalaitoksissa. Olisinkin kysynyt asianosaiselta ministeriltä: Onko hallitus nyt selvittänyt hyvin perusteellisesti, miten tämä katkeamaton lämmön- ja sähköntuotanto taataan jatkossa Suomessa myös poikkeusoloissa? Voisiko ministeri avata tätä asiaa vielä hieman syvällisemmin?

15.06 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tärkeä päätös ja historiallinen päätös. Tätä pitää tukea, että Suomessa luovutaan hiilen käytöstä. Siitä pitää kaikkialla maailmassa luopua. Samaan aikaan tietysti herää kysymys, olisiko mahdollista vielä nostaa kunnianhimon tasoa. Itse toimin myös Helsingin kaupungissa kuntapolitiikassa, niin kuin ympäristöministeri, ja kyllähän Helsinki on yksi pahimpia hiilen käyttäjiä nimenomaan kaukolämmityksessä, ja sen vuoksi kun tämä kuitenkin kirpaisee omaa kaupunkiani, uskallan nostaa kysymyksen siitä, pitäisikö valiokuntakäsittelyssä vielä arvioida tarkasti sitä, että kivihiili kielletäisiin aikaisemmin, 2025. Sitä on esittänyt muun muassa Sitra, ei vain vasemmistoliitto vaan Sitra. Sitra omassa lausunnossaan toteaa, että kivihiilen energiakäytön kiellon aikaistaminen vuoteen 2025 johtaisi noin 200 miljoonan euron taloudellisiin kokonaisvaikutuksiin, kun vuosi 2029 on 14–25 miljoonaa. [Puhemies koputtaa] Eli kyllä se maksaa vähän enemmän, mutta se olisi todella kunnianhimoinen ja iso hyppäys, ja koko ajan pitää vähentää kuitenkin hiilidioksidipäästöjä.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan viisi vastauspuheenvuoroa: Myller, Pirttilahti, Marin, Eestilä, Karimäki. Sen jälkeen puhujalistalle.

15.07 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös sosiaalidemokraatit luonnollisesti tukevat tätä esitystä, että pääsemme hiilestä eroon. Tässä joutuu palaamaan tuohon edelliseen keskusteluun siinä mielin, että meillä täytyy olla myös muita

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

mahdollisuuksia korvata hiiltä kuin biopohjaiset polttoaineet, joista tuossa keskustelimme ja joiden riittävydestä ja muista haasteista keskustelimme.

Yksi tärkeä asia on energiatehokkuuden nostaminen. Me emme koskaan kykene tuottamaan puhtaasti niin paljon energiaa, että voisimme sitä koko ajan lisätä. Kysymys on siitä, miten käytämme osaamisemme energiatehokkuuteen ja aitoihin, uusiin, uudistuviin lämmitysvaihtoehtoihin. Tähän tarvitsemme ekologista verouudistusta. Euro on paras konsultti tässäkin asiassa.

15.09 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille ja ministeriölle ja meidän hallitukselle, että tulee hienoja esityksiä tänä päivänä, tuo edellinen jakeluvelvoite ja sitten tämä hiilineutraalisuuteen pyrkiminen eli hiilestä luopuminen. Tämä on myös hallituksen vahvaa ilmastopolitiikkaa. Tässä on — 29 tulee varmaan aika nopeasti meille, 10 vuoden päästä — todellakin näitten laitosten alasajo siihen mennessä, ja jos tätä pystytään vielä nopeuttamaan, niin hyvä niin.

Ehkä huolenaiheeni liittyy sitten sähköntuotantoon, kun näistä uusista laitoksista tai uuden polttoaineen laitoksista on vähän tullut uumoilua, että sähköntuotantoa ei jatkettaisi enää kaukolämmön ohessa. Tälläkin hetkellä CHP-laitosten sähköntuotanto on meillä aika alhaista, ja, sanotaan, isoissa kaupungeissa tarvitaan varautumista oikeastaan siihen, millä tavalla me sähköntuotannon varmistamme. Onneksi tässä nyt tulee tämä mahdollinen rahoitus tutkimukseen, [Puhemies koputtaa] selvitykseen ja yhteistyöhön sen ratkaisemiseksi.

15.10 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun on kiitoksen aika, silloin kiitetään. Tämä on hyvä esitys, ja sosiaalidemokraatit tukevat hiilestä luopumista ja tätä kunnianhimoista tavoitetta.

SDP on sitoutunut siihen, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Tämä on erittäin kunnianhimoinen tavoite, ja kaikki keinot tarvitaan käyttöön, jotta tähän voidaan yltää ja tämä tavoite saavuttaa. Me tarvitsemme polun hiilestä luopumiseen, mutta me tarvitsemme myös polun muista fossiilisista energioista luopumiseen, ja meidän mielestämme tätä pitää katsoa kokonaisuutena. Ja aivan kuten edustaja Myller tässä nosti esiin, niin kyse ei ole vain näistä energiamuodoista vaan kyse on ennen muuta myös siitä, miten säästetään energiaa, miten käytetään energiaa mahdollisimman tehokkaasti. Me tarvitsemme kokonaisen systeemin muutoksen niin energiapuoleen kuin sitten liikenteen puoleen, josta äsken puhuimme.

Selvää on, että kaikki puolueet tässä salissa ovat sitoutuneet Pariisin ilmastosopimukseen, siihen, että [Puhemies koputtaa] lämpeneminen pysäytetään puoleentoista asteeseen. Nyt meidän pitää löytää yhteinen tahtotila [Puhemies: Aika!] näistä toimista, jotta tähän oikeasti myös päästään.

15.11 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energiapolitiikka, ilmastopolitiikka, polttoainepolitiikka ja ihmisten maksukyky pitää samalla kertaa käsitellä.

Arvoisa ministeri, ette äsken ollut paikalla. Kysyin siitä, kun me tiedämme, että Keski-Euroopassa keskustellaan energiaköyhyydestä ja eläkeläisköyhyydestä ja ihmisillä ei kerta kaikkiaan ole varaa enää kohonneita energialaskuja maksaa. Tässäkin salissa tänä päivänä on käyty keskustelua, ja kyllä minun täytyy esimerkiksi nostaa vihreät, jotka sanovat

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

ei kivihiilelle, ei turpeelle, ei lisähakkuille. Se alkaa olla mahdotonta. Markkinoilta poistuu polttoaineita, emmekä me tiedä, mikä puun saatavuus tulee tulevaisuudessa olemaan ja kuinka korkealle jalostusasteelle me pääsemme kansantalouden positiivisen kehityksen kannalta.

Kysynkin ministeriltä: oletteko arvioineet tätä kumulatiivista vaikutusta, kuinka korkealle energiakulut eri skenaarioissa — kun ainahan pitää se pahinkin vaihtoehto arvioida — saattavat nousta, ja voidaanko sille jotakin tehdä?

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Karimäki, ja sen jälkeen puhujalistalle.

15.12 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä ja kannatettava esitys. Kiitos ministeri Tiilikaiselle. Kivihiilen poltosta on luovuttava pikimmiten. Toivoisin myös samalla rohkeutta aikatauluun turpeen poltosta luopumiseen. Sekin aiheuttaa ilmastopäästöjä mutta myös muita ekologisia ongelmia. Edustaja Eestilälle totean, että emme kiellä täysin puun polttoa, vaan ylimitoitettut hakkuut eivät ole järkeviä tässä tilanteessa.

Haluaisin kysyä ministeriltä kuitenkin arviota, kun puhuitte huoltovarmuudesta ja tässä kuitenkin olisi jatkossa sallittu varmuuspolttoaineena ja varmuusvarastoissa kivihiili: voiko tämä kuitenkin olla jonkinlainen porsaanreikä, että kivihiiltä kuitenkin tuprutettaisiin, vai onko varmistettu se, että varastojen koko on mahdollisimman pieni? Ja oikeastaan haluaisin kysyä myös, onko teillä suunnitelmia koksen korvaamiseksi jollakin toisella raaka-aineella? Nimittäin koksihan on kivihiiltä, ja sitä käytetään terästeollisuudessa pelkistimenä, ja myös tästä [Puhemies koputtaa] tulee paljon hiilidioksidipäästöjä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistalle.

15.13 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! IPCC:n tuoreen raportin mukaan lämpötilan nousu on saatava pysähtymään 1,5 asteeseen verrattuna esiteolliseen aikaan. Tavoite ja haaste on todella suuri, mutta hyvä asia on se, että meillä on kuitenkin vielä mahdollisuutta ja tulevaisuutta, jos me ryhdymme toimiin.

Vasemmistoliitto kannattaakin kivihiilen energiakäytöstä luopumista, ja on hienoa, että tämä asia on täällä tänään käsittelyssä. Tavallaan, kun niin suuri keskustelu syntyi tästä IPCC:n raportista, niin olisi toivonut, että täällä olisi ollut paikalla edes yksi televisiokamera ja kaksi toimittajaa tätä keskustelua käymässä, kun ministerikin ihan merkittäväällä tavalla on tätä ollut alustamassa. Ei saa unohtaa sitä IPCC:n raporttia parissa viikossa. Nostinkin jo debatissa esille sen, että valiokuntakäsittelyssä tulisi vielä tarkasti arvioida sitä, voisiko kivihiilen kieltoa aikaistaa. Sitrahan on ollut näissä asioissa hyvin aktiivinen ja on nostanut esille tämän asian.

Mitä muita huomioita tästä asiasta? Valtion omistajapolitiikassa olisi huomioitava myös se, että Suomi luopuu kivihiilestä myös maan rajojen ulkopuolella. Ilmastohan on yhteinen. Se, että Suomi luopuu, ei yksin auta, vaan tarvitaan toimia muuallakin. Ja jos ajatellaan Suomen valtion enemmistöosuudella omistamaa Fortumia, niin se on käyttänyt Caruna-kaupoista, valitettavista Caruna-kaupoista, saamiaan pääomia Uniperin hankkimiseen, ja sehän on yksi Euroopan rajuimmin kivihiilen käyttöön nojaavia yrityksiä. Herättäisin kysymyksen myös siitä, mikä on suomalaisten omistamien yritysten vastuu meidän yhteisestä ilmastosta Suomen rajojen ulkopuolella.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Arvoisa rouva puhemies! Mistä on sitten korvaamaan kivihiilen käyttöä? Samaa keskustelua tässä käytiin jo jossain määrin, kun käsiteltiin edellistä kohtaa eli polttoaineen sekoittamista. Tärkein ja paras keino ilmastonmuutoksen torjumisessa, ympäristön suojelemisessa, ympäristön monimuotoisuudesta huolehtimisessa on energiansäästö. Ilmaston, ympäristön kannalta parasta energiaa on se energia, jota ei käytetä ollenkaan.

Älykkäitä ratkaisuja sähkö- ja lämpöjärjestelmiin on jo olemassa. Ne täytyy ottaa nyt nopeasti käyttöön. Samalla kun luovumme kivihiilestä, viimeistään vappuna 2029 — meidän toivomuksemme mukaan jo aikaisemmin — poistuvaa hiilikapasiteettia tämän hallituksen esityksen mukaan arvioidaan korvattavan suurimmaksi osaksi biomassalla. Haluan edelleen todeta, että hiilidioksidipäästöjä pitää niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä vähentää, ja sen vuoksi on vaarallista, jos hiili ainoastaan korvautuu turpeella, koska sen päästöt ilmaston kannalta ovat jopa hiiltä suuremmat. Esimerkiksi Sitra, ympäristö- ja kansalaisjärjestöt ja Helsingin kaupunki, joka nyt on pahimpia hiilenpolttajia tällä hetkellä, edellyttävät kiellon ulottamista myös turpeeseen, niin että ei tehdä vain ratkaisua, jossa kielletään hiili, vaan ratkaisu, jossa kielletään myös turpeen polttaminen. Tämän minä voin sanoa helsinkiläisenä, mutta ehkä kansanedustajana sanon, että jos nyt otettaisiin kuitenkin tässä ainakin se lähtökohta, että sen jälkeen kun kivihiilen energiapoltto on kielletty, 2030-luvun alussa siirrytään kiellon ulottamiseen turpeeseen, jos ei yhtäaikaaisesti, mikä tietysti olisi hienointa. Tärkeä, ensimmäinen ja nopea askel on se, että turpeen verotukea pitää pienentää jo ensi vuonna, ja ympäristöministerihän viittasikin siihen, että siinä tehtiin pieniä ratkaisuja. Toivoisin näkeväni vielä isompia.

Nyt me olemme ilmastonmuutoksen hillinnän edessä tilanteessa, jossa yhtä voimalan kattilaa ei voi vain korvata toisella. Nyt täytyy etsiä kaikki keinot energiansäästöön, energiatehokkuuteen ja uusiutuviin energiaratkaisuihin — nopeasti. Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto sanoo: ”Esityksessä voisi käsitellä enemmän uusia energiaratkaisuja hiilen korvaamiseksi.” Tämä ehkä on lainsäädännön arviointineuvoston viesti myös valio-
kuntakäsittelyyn.

Historiallista esitystä olemme nyt käsittelemässä hiilen energiakäytön kieltämisestä, ja sitä tuemme vahvasti.

15.19 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki hiilen energiakäytön kieltämisestä. Esityksen mukaan hiilen käyttö sähkön tai lämmön tuotannon polttoaineena olisi kielletty 1. päivästä toukokuuta 2029.

Esityksessä on erityisen huolestuttavaa ja ongelmallista sen vaikutus huoltovarmuuden toteutumiseen maassamme. Sekä talvikauden kaukolämmön tuotannon varmistaminen että sähkön toimitusvarmuus tehoreservissä perustuvat tällä hetkellä kivihiilen hyvään varastointimahdollisuuteen ja käytettävyyteen kiinteän polttoaineen voimalaitoksissa. Olisikin tullut perusteellisesti selvittää, miten katkeamaton lämmön ja sähkön tuotanto taataan myös jatkossa Suomessa ja myös poikkeusoloissa.

Kivihiilen käytön kieltämisellä on selvä vaikutus yritysten omaisuudensuojaan, jos muutoin kaikki lainsäädännön vaatimukset täyttävät laitokset joudutaan poistamaan tuotannosta ennen teknistaloudellisen käyttöikänsä päättymistä. Kivihiilen energiakäytön kieltäminen ja sen perusteet ovat suhteellisuusperiaatteen kannalta varsin ongelmallisia. Sääntämisjärjestyksen kannalta on kiellon ajallisella voimaantulolla suuri merkitys. Näitä edellä mainittuja seikkoja on syytä pohtia hyvin huolellisesti suhteessa saavutettuun päästövä-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

hennykseen. Nämä edellä mainitut seikat huomioituna perussuomalaiset eivät voi hyväksyä tätä nyt tehtyä esitystä.

Arvoisa puhemies! Kivihiilen kohtuullisena pidetty maailmanmarkkinahinta ja helppo saatavuus ovat merkinneet, että kivihiilellä on ollut tärkeä tehtävä yhtenä Suomen energia-tuotannon lähteistä. Kivihiili on tärkeä huoltovarmuuspolttoaine. Se on varastoitavuudeltaan edullinen, ja sillä voidaan korvata ainakin osa turpeesta lähes kaikissa turvekattiloissa. Hyvän varastoitavuuden ja edullisen hinnan vuoksi kivihiili on keskeinen energianhuoltovarmuuden ja sähkön toimitusvarmuutta turvaavan tehoreservijärjestelmän kannalta. Kivihiilen korvaaminen huoltovarmuusnäkökulmasta muulla varapolttoaineella on täysin mahdotonta. Sähkötehon riittävyys voi jo nyt olla Suomessa uhattuna paitsi poikkeusoloissa ja esimerkiksi kovilla talvipakkasilla, myös jopa keskellä kesää.

Tuontiriippuvuuden voidaan olettaa pysyvän ainakin entisellään tulevaisuudessa. Tilanne ei puolla sitä, että kivihiilen käyttö kiellettäisiin kategorisesti. Tätä laskua kasvattaa vielä hallituksen kaavailema pakkolaki kivihiilestä luopumiseksi. Jos laki toteutuu, niin valtion kassaan tulee vähintään 200 miljoonan euron lovi korvauksista ja verotuoton vähentymisen johdosta. Valtio joutuu korvaamaan perustuslain turvaaman omaisuudensuojan murtamisesta sähköyhtiöille noin 100 miljoonaa euroa, ja hiilen polttoaineverotuotto on noin 100 miljoonaa euroa vuositasolla.

Jos Suomi luopuu kivihiilestä, niin onko valtio valmis ostamaan näin avautuneet päästöoikeudet pois markkinoilta? Muussa tapauksessahan joku toinen EU-maa voi lisätä päästöjään, koska kivihiilen energiakäyttö on EU-päästökaupan piirissä.

Pakkolaki kivihiilestä luopumiseksi tulee toteutuessaan nostamaan pääkaupunkiseudun vuokria 10—20 prosenttia, ja tämä johtuu siitä, että sähkön ja kaukolämmön hinta nousee tutkimuslaitosten laskelmien mukaan 20—30 prosenttia. Vastaavat asumisen isot lisälas-kut odottavat suurta osaa suomalaisista. Niin sanottujen kivihiilikaupunkien kaukoläm-möllä lämpiävissä taloissa asuu nyt noin 1,2 miljoonaa suomalaista. Veronmaksajien kus-tantamat asumistuet kasvaisivat tällä päätöksellä vähintään 400 miljoonaa euroa vuodessa.

Arvoisa puhemies! Suomessa on WHO:n tutkimusten mukaan maailman paras ilman-laatu. Suomi on etuajassa toteuttanut oman osansa Pariisin ilmastopöytäkirjasta. Suomes-sa sähköenergiaa on jatkossakin tuotettava monipuolisella ydin-, vesi-, kivihiili- ja turve-sekä biovoimatuotannolla. Suomella ei ole varaa luopua kivihiilen eikä turpeen käytöstä, eikä siihen ole ilmastopoliittista tarvetta.

15.24 Markku Eestilä kok: Arvoisa puheenjohtaja! Edellinen puhuja esitti jo prosentte-ja, kuinka paljon kaukolämmön ja sähkön hinnat tulevat nousemaan. Sähkön hinnasta en tiedä, mutta totta kai kaukolämpöön sitten tulee paineita, koska markkinoilta poistuu kaksi polttoainetta, jotka tällä hetkellä ovat käytössä.

Olen kyllä samaa mieltä, että tämä menee kohti puhtaita ratkaisuja, mutta olen myös sitä mieltä, ehkä päinvastoin kuin edustaja Arhinmäki, että jos investointisuoja Suomessa ha-lutaan kunnioittaa ja noudattaa, ainakaan aikaisemmin kuin vappuna 2029 ei kyllä miten-kään kivihiiltä voi poistaa väkivalloin markkinoilta. Meidän täytyy odottaa, koska jotkut lämpöä ja sähköä tuottavat laitokset ovat investoineet merkittäviä summia. [Paavo Arhin-mäki pyytää vastauspuheenvuoroa]

Nyt maakunnissa hieman ollaan huolissaan, koska siellähän käytetään puuta, turvetta ja jossain määrin kivihiiltä, jotta pystytään pakollinen lämpö kerrostaloihin ja ihmisille tuot-tamaan ja sitä kautta tietenkin sähköä, josta alkaa olla jo usean tuhannen megawatin puute,

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

kun mennään pakkasille. Onneksi tuonti Venäjältä ja Ruotsista ja Norjasta pelaa, niin että sekin ongelma saadaan hoidettua, toivottavasti myös jatkossa saadaan hoidettua.

Mutta kaikkein tärkeintä on meidän arvioida sitä, mitkä ovat ne lausekkeet, joilla tätä kivihiilikieltoa voidaan sitten käytännössä olla noudattamatta, jos tulee pakkotilanne, että polttoainetta ei kerta kaikkiaan ole saatavilla, koska tähän lisää todennäköisesti merkittävällä tavalla puun kysyntää muodossa tai toisessa. Jos meillä tehdään suuria metsäteollisuusinvestointeja, jotka ovat toivottavia, niin siellä puuta tarvitaan sitten sellunkeittoon tai johonkin muuhun korkeampi-arvoisiin tuotteisiin, ja meidän täytyy tätä kokonaisuutta arvioida, ettemme tee sellaisia poliittisia päätöksiä, jotka tulevat kansalaisille kalliiksi ja jotka sitten heikentävät meidän kilpailukykyä.

Toivottavasti tämä tie ja kaikki nämä muutokset yhteensä ovat sitten se oikea tie, jossa ei tule takaiskuja.

Puhemies Paula Risikko: Mennään puhujalistaa edelleen, kun ymmärtääkseni ministerillä on aikataulupainetta.

15.26 Kaj Turunen kok: Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä halutaan kieltää energia-käytössä hiili vuonna 2029. Huoltovarmuus, joka näissäkin keskusteluissa on nyt noussut esille, on äärimmäisen tärkeä asia, ja kun edustaja Karimäki epäili, sisältyykö siihen huoltovarmuuteen porsaanreikä, ja edustaja Immonen taas epäili, että nämä huoltovarmuuspoikkeukset laissa eivät ole riittäviä, niin asiaan vihkiytymätön voisi tehdä tällaisen johtopäätöksen, että silloin tämä asia huoltovarmuuden osalta näyttäisi olevan suhtkoht balanssissa. Huoltovarmuus on toki tärkeä asia.

Se, mistä itse olen hiukan huolissani, on se, miten turvataan, että hiilestä luopuvat energiayhtiöt ehtivät korvaamaan hiilenpolton parhaalla mahdollisella nimenomaan uudella tekniikalla eivätkä olisi pakotettuja investoimaan jo vanhentuneeseen tekniikkaan. Tämä on tärkeä asia siinä mielessä, että energia-alan investoinnit ovat euromääräisesti erittäin merkittäviä ja isoja ja myöskin tuotantolaitokset ovat käyttöikänsä kymmeniä vuosia. Tämän vuoksi on tärkeitä saada ensin olemassa olevat investoinnit hyödynnettyä ja sitten myöskin tulevat investoinnit, jotka joudutaan tekemään nyt sitten tämän lakiesityksen läpimentyä, niin että silloin pystytään energiayhtiöissä investoinnit tekemään parhaalla mahdollisella tavalla ja nimenomaan uuteen mahdollisimman hyvään teknologiaan. Tästä olisinkin ministeriltä kysynyt: miten tämä on ajateltu, kun tässä on näin tiukka takaraja?

15.28 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Kansainvälisen ilmastoraportin tulokset olivat todella varoittavia ja häkellyttäviä. Toimiin on tartuttava juuri nyt, sillä me olemme jo se sukupolvi, joka kärsii ilmastonmuutoksesta, ja jotta voimme turvata maailman lapsillemme ja lapsenlapsillemme siten, ettei se lämpene yli 1,5:tä astetta, niin on todellakin tehtävä tärkeitä toimia. Ja täytyy sanoa, että tämä toimi, minkä hallitus on tänne tuonut, on yksi erittäin tärkeä, keskeinen askel kohti hiilineutraalia maailmaa. Tämä on myös hallituksen kunnianhimoisin ilmastotavoite, mutta mukaan pitäisi ottaa kuitenkin myös turve ja aikataulu turpeen poltosta luopumiseen, sillä turpeen polton päästöt ovat jopa suuremmat kuin kivihiilen. Hallituksen esittämä turpeen veronkorotus on täysin riittämätön toimi. Budjettiriihessä tehdyn pienen veronkorotuksen jälkeenkin turpeen verotus on edelleen yli 160 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä on korkeammalla tasolla kuin aikana ennen teidän hallituksenne aloittamista.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Tässä hallituksen esityksessä, tai muissakaan suunnitelmissa, ei ole myöskään varmistettu, ettei hiili korvautu kestävämmällä biomassan poltolla ja hiilinielujen heikkenemisellä. Tästäkin myös kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC varoitti ja kehotti suojelemaan laajasti hiilinieluja ja kasvattamaan hiilinieluja maailmalla.

Mutta haluaisin nostaa esiin yhden kysymyksen, johon ministeri toivottavasti ehtii myös vastata: onko hallitus selvittänyt, mikä on EU:n kanta kivihiilen kieltämiseen ilman ominaispäästöltään suuremman turpeen kieltämistä, ja voitaisiinko tämä tulkita EU-säännösten vastaiseksi kotimaisen polttoaineen suosimiseksi? Hallituksen esityksen vaikutusarviossakin todetaan: ”Kiellon hyväksyttävyyden kannalta on jossain määrin ongelmallista, että vastaava kiello ei koske turpeen energiakäyttöä. Turpeen energiakäyttöä voidaan kuitenkin perustella muun muassa huoltovarmuuteen ja toimitusvarmuuteen liittyvillä syillä.” Toivon todellakin, että tämä kivihiilen käyttökielto on EU:nkin kannalta kunnossa, koska se on hyvin tärkeä ilmastomuutosta torjuva toimi täällä meillä Suomessa. Myös Kansainvälinen energiajärjestö IEA kritisoi raportissaan turpeen käyttöä ja sitä, ettei energiaverotus kaikissa tapauksissa riittävästi kuvasta polttoaineen hiilidioksidipäästöjä.

Me vihreät olemme kesällä esittäneet irti fossiilisista -paketissa aikataulun kaikkien fossiilisten polttoaineiden alasajolle ja odotamme edelleen muilta puolueilta samaa. Vihreiden mukaan kivihiilestä, turpeesta ja polttoöljystä, kaikista näistä, on päästävä eroon 2020-luvulla ja ympäristölle haitalliset tuet on ajettava alas.

15.31 Lea Mäkipää sin: Arvoisa puhemies! Kivihiilen käytöstä luopuminen on tietysti yksi askel ilmastomuutoksen torjumisessa, ja hiilidioksidipäästöt vähenisivät Suomessa vuosittain noin miljoonalla tonnilla, mutta sitten kun puhutaan taloudellisista vaikutuksista, niin niitä tietysti syntyisi ennenaikaisista nykyisten laitteistojen käytöstä poistoista ja sitten uusista korvausinvestoinneista. Vaihtaminen energialähteestä toiseen ei yksistään riitä, vaan on aina huomioitava energiatehokkuus ja tuotannon hyötysuhde.

Täällä on puhuttu myös Helsingistä. Kaupungeista Helsingin kaupunki on suurin päästäjä. Helenistä on sanottu, että kivihiili korvataan kotimaisella biomassalla, mutta sitten tulee kuitenkin kotimainen biopolttoaine ei kerta kaikkiaan riitä kaikille. Kysyisinkin ministeriltä: onko sitä tuotava sitten ulkomailta?

Lopuksi haluaisin kyllä puolustaa turvettakin, kun tiedämme, että Suomesta yksi kolmasosa on suota ja tätä turvetta käytetään vain noin 2 prosenttia. Ja kun puhutaan huoltovarmuudesta, turve jos mikä on hyvä kotimainen, kasvava luonnonvara huoltovarmuutta ajatellen. Ei tarvitse ajatella, että sitä käytetään yksistään vain energiakäyttöön, vaan on suunniteltu käyttöä pakkauksiin, tekstiileihin, ja se voi olla myös kilpailija erilaisille luonnonkuiduille. Toivon, että ei kovin nopeasti mennä vaan pidetään näissä energia-asioissaakin pää kylmänä ja tehdään maalaisjärjellä hyviä ratkaisuja. Mistään vouhotuksesta ei kannata nyt näissäkään asioissa lähteä liikkeelle.

15.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että huolehdimme siitä, että emme pilaisi ilmastoamme ja että pystymme takaamaan sen, että Suomi pysyy edelleen lämmitettynä maana. Suomi on pohjoisen alueen valtio, jossa on ihan suurella varmuudella joka talvi pakkasta, joinain talvina enemmän, joinain vähemmän, eli se on kuitenkin tosiasia. Olemme myös hyvinvointivaltio, teollisuusvaltio, jonka tulevaisuus ja elintaso riippuvat siitä, pystymmekö tuottamaan tavaroita, jotka maailmanmarkkinoilla käyvät kaupaksi. Käytämme paljon energiaa ja käytämme paljon raaka-ainei-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

ta, ja sillä me elintasomme teemme tai sitten emme tee, enkä usko vielä tämän päivän jälkeenkään, että Suomi haluaisi luopua siitä, että olemme sivistysvaltio ja elintasovaltio. Elikkä meidän pitää huolehtia siitä, että tässä maassa energia kiertää ja se on kohtuullisen edullista ja ympäristöystävällistä.

Suomen päästöt ovat kuitenkin koko ajan olleet laskusuunnassa. Tässä on maalattu kuvaa, että me olisimme menossa kadotukseen. Se ei pidä paikkansa. Nettopäästöt ovat alenuneet Suomessa 50 prosenttia vuodesta 1990. Teollisuuden kasvu, talouden intensiteetti, tuotantomäärät, liikenne, kaikki toiminta Suomessa on moninkertaistunut vuoden 90 jälkeen, ja siitä huolimatta päästöjen määrä on puolittunut tänä aikana. Tämänkin pitäisi jo kertoa, että Suomen suunta on ollut erittäin hyvä. Viime vuonna päästöjen alenema oli 5,9 prosenttia, elikkä viime vuonnakin teimme hyvää tulosta tällä rintamalla. Eli meidän pitää jatkaa sitkeästi samalla linjalla eikä lähteä hötkyilemään.

Kun katsotaan Suomen päästöjen määrä koko maailman päästöistä, se on 1,4 promillea. Vaikka me lopettaisimme tässä maassa hengittämisen ja sammuttaisimme kaikki tulet, niin edes se ei siinä viisarissa näkyisi. Niin tarkkaa viisaria ette löydä mistään mittarista, että 1,4 promillen heitto näkyisi. Ei näy. Se ei edes värähdä.

Esimerkiksi Virossa, lahden etelärannalla, poltetaan surutta kaikkia aineita, palavaa kiveä käytetään ynnä muuta, ja siellä ei tunneta huonoa omaatuntoa siitä. Emme moiti naapureitamme, jokainen osaa tiensä valita, mutta meidän pitää ottaa järki käteen esimerkiksi nyt vaikka asuntojen lämmittämiseksi. Kun tuntuu, että ei enää voisi sähköllä lämmittää tai ei voisi enää lämmittää puulla kiuasta tai talon uunia taikka pitäisi sitten vaikka siitä hyvästä öljykattilasta heti luopua, niin eihän siihen ole mitään perusteita. Laitetaan niitä taloja pikkuhiljaa kuntoon, nykyaikaistetaan järjestelmiä. Minullakin on taloni saunassa nykyaikainen saunan kiuas, joka ei kunnolla savuta enää ollenkaan. Käytännöllisesti katsoen olen salaa saunan lämmittäjä, kun ei enää savuakaan piisista tule. Eli siinä laitteet ovat kehittyneet hurjasti. Tämä kuvaa sitä, että ei kannata lähteä hötkyilemään, vaan pitää miettiä, mitä kannattaa tehdä. Yleisestikin kaikessa ihmisen toiminnassa on aina järkevää miettiä ennen kuin lähtee tekemään — koskee myös suunnistusta.

Kun katsotaan päästökertoimia, maakaasun päästökerroin on Tilastokeskuksen polttoaineluokituksen mukaan 55,3. Puun on 0. Se on sovittu, se on 0, koska se on uusiutuva, elikkä kun puu poltetaan, niin sehän palaa siihen muotoon, mistä se on tullutkin. Turpeen vastaava luku on 107,6, mutta kun sitä käytetään seospoltossa puun kanssa, niin se jää joka tapauksessa alle maakaasun polttoarvon, menee selkeästi alle, sillä kun turvetta poltetaan puun kanssa, niin normaali seossuhde vaihtelee siten, että yleensä noin 70—80 prosenttia on puuta ja 20—30 prosenttia on turvetta riippuen vähän, miten kosteaa se poltettava materiaali on. Tätä taustaa vasten katsottuna meidän ehdottomasti kannattaa polttaa tässä maassa edelleen puuta ja turvetta ja nimenomaan CHP-laitoksissa, jotka tuottavat erittäin hyvin sekä kaukolämpöä että sähköä. Ja kun poltetaan turvetta, niin sillä saadaan puun kanssa yhteisesti poltettuna toteutumaan se päämäärä, että ilmastopäästöt ovat lähes nolla. Hiukkaspäästöjä ei tule juuri mitään. Se palaa erittäin puhtaasti, ja kattilan tekniikka toimii aivan optimaalisesti ja kestää pitkään. Elikkä näiltä osin tämä järjestelmä pitäisi nyt meidän itse ymmärtää: olemme luoneet järjestelmän, joka on maailman puhtain ja paras, joten alkäämme siitä heti luopuko.

Ja sitten huoltovarmuudesta tässä salissa ei ole tämän asian yhteydessä kukaan vielä puhunut. Ei kukaan ole maininnut huoltovarmuutta. [Kaj Turusen välihuuto] — Pyydän anteeksi, edustaja Turunen mainitsi erinomaisessa puheenvuorossaan ja taisi olla joku muu-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

kin. [Välihuutoja] Kaikkia en muista, kun en koko ajan päässyt olemaan paikalla, mutta kiitoksia teille kaikille, kun tärkeän asian olette huomanneet. Erinomaisen tärkeä asia. — Huoltovarmuudesta tässä maassa pitää pitää huoli, koska asumme täällä pohjoisessa. Olemme kaukaisessa nurkassa. Jos nuo liikenneväylät menevät jonain päivänä niin sanotusti tukkoon tai jäätyy tuo Tanskan salmi noin kuvaannollisesti, niin mitäs me sitten teemme? Tai jos itärajalla jotakin tapahtuu, että kauppa vähenee? Tämän takia meidän olisi nyt tehtävä tässä asiassa järkeviä ratkaisuja, niin että emme [Puhemies koputtaa] aja itseämme pussiin tai jopa paitsioon.

Turpeen poltosta vielä lopuksi, arvoisa rouva puhemies, sen verran, että se on selkeästi paikallinen polttoaine, joka tuotetaan suomalaisilla koneilla. Turpeelle on nyt avautumassa myös aivan uudet markkinat, koska sitä tuotetaan parhaimmillaan esimerkiksi kasvihuoneiden kasvualustoiksi. Turve on erittäin hyvä siihen tarkoitukseen. Samoin, kuten edustaja Mäkipääkin mainitsi oivallisesti, se on erinomainen kuituraaka-aine, jolla pystytään tekemään muun muassa hyviä suodattimia ja monia muita materiaaleja. Kaikkea emme edes tiedä, koska tutkimus on vasta alussa. Kun Suomessa on valtavasti turvetta, niin eihän meidän nyt kannata, hyvänen aika, lopettaa ja palata kivikauteen tässä asiassa. Me olemme edelleen pohjoinen valtio tämänkin jytinän jälkeen, ja ennen kaikkea meidän täytyy pitää huoli myös siitä, että pystymme teollisuuden raaka-ainevirrat huolehtimaan. Noin miljoonan ihmisen koti lämpimää tänä päivänä turpeen avulla poltetulla CHP-voimalla — noin miljoonan ihmisen koti. Toivoisin tässäkin asiassa nyt pikkuisen järkevyyttä siihen, että emme ammu itseämme jalkaan.

Puhemies Paula Risikko: Meillä on tänä päivänä aikarajoite, ja nyt otetaan yksi puheenvuoro, edustaja Rydman. Sen jälkeen ministeri vastaa, ja katsotaan, kuinka sitten edetään.

15.40 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Ongelmatonta energialähdettähän ympäristöllisistä näkökulmista käsin ei olekaan. Ydinvoimassa on aina ongelmana ydinpolttoaineen loppusijoitus käytön jälkeen. Mitä tulee poltettaviin energialähteisiin, niin niiden päästöt ovat ongelma. Kun puhutaan vesivoimasta, aiheutetaan merkittäviä hankaluuksia vaelluskalakannoille. Tuulivoima aiheuttaa omat ympäristö- ja lintuvaurionsa sekin, eikä se taas kovin sääriippuvaisena energialähteenä ole kovinkaan ennustettava tai luotettava. Aurinkovoimassa tulee ongelmia aurinkopaneeleiden valmistamisen ja käytön suhteen. Kun huomioimme tämän kokonaisuuden, niin pidän jossain määrin ongelmallisena sitä poliittista kulttuuria, mikä meille on laajemminkin muotoutunut, että nostamme jonkun yhden yksittäisen energialähteen, mikä se milloinkin sitten sattuu olemaan, tikun nokkaan ja korostamme juuri tämän kyseisen energialähteen ympäristövaikutuksia, ehkä aivan oikeutetustikin. Jos emme näe tätä kokonaisuutta, niin saatamme ummistaa silmämme monin verroin ongelmallisemmiltakin ympäristökysymyksiltä kuin juuri niiltä, jotka kulloinkin keskusteluun nousevat.

Helsinki on kaupunki, joka itse asiassa huomattavan osan lämmöstään ja sähköstään tuottaa nimenomaisesti kivihiihellä, ja ollaksemme rehellisiä, tämä lakiesitys tulee kyllä aiheuttamaan merkittäviä ongelmia Helsingin energiantuotannolle ja sille, kuinka tässä aikamääreessä onnistutaan riittäviä korvaavia ratkaisuja löytämään. Niitä on kyllä kehitetty organisesti pitkin matkaa koko ajan. Mutta pahimpana seikkana näen kyllä sen — ja toivon, että ministerikin tähän ottaa kantaa — kun me omaehtoisesti energialähde energialähteeltä aiheutamme omalle kotimaiselle energiatuotannollemme ongelmia, mitenkä tämä suhtau-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

tuu siihen vaikeaan kansainvälispoliittiseen tilanteeseen, jossa eräillä suurvalloilla on ollut taipumusta käyttää tuontien energiaa myöskin oman kiristyksensä ja suurvaltapoliittisten intressiensä ajamiseen.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri, 3 minuuttia.

15.42 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Puhemies! Vastataan joihinkin huoliin, vaikka edustajat, jotka niitä ovat nostaneet esille, ovat jo poistuneet.

Mitä tulee tuohon huoltovarmuuskysymykseen, niin oikeastaan edustaja Turunen tiivisti sen, että kun joku on huolissaan huoltovarmuudesta ja toinen pohtii, ovatko nämä poikkeuspykälät porsaanreikiä, niin ehkä se tasapaino on hyvä. Eli täällä on otettu esille poikkeukset. Tietenkään silloin, jos on valmiuslain mukaiset poikkeusolot, ei katsota, millä pidetään maa lämpimänä. Aivan sama koskee tehoreservijärjestelmää, joka meille on luotu — siihen ei tällä puututa. Vakava häiriötilanne, josta valtioneuvosto voi tehdä päätöksen: se varmistaa sen, että poikkeusolot otetaan huomioon. Ja sitten jos on tällaisia paikallisia toimitusvarmuusongelmia, niin niissä puolestaan sitten Energiavirasto hakemuksesta arvioi sen, voidaanko poiketa tästä. Eli toimitusvarmuus on pyritty varmistamaan hyvin.

Aikataulusta: Oikeastaan täällä jotkut toivoivat, että voisiko olla jopa nopeampi aikataulu. Silloin tullaan just tällaiseen omaisuudensuoja- tai vähän niin kuin perustuslailliseen pohdintaan, ja nuo selvitykset, mitä on etukäteen tehty, lähtevät siitä, että tämä reilun kymmenen vuoden aika on riittävä kaikille, jotta se siirtymä pystytään tekemään. Siitä nopeutettu aikataulu voisi tuoda näitä ongelmia tai nostaa korvausvaateita, ja sitä riskiä emme nyt tässä halua ottaa. Sen sijaan se, että niille kaupungeille, jotka ovat valmiita luopumaan nopeammin, tarjotaan sitten porkkanaa — toivottavasti toimii, ja toivon, että jotkut kaupungit siihen tarttuvat.

Edustaja Rydman totesi hyvin, että ei ole ongelmatonta energiantuotantomuotoa. Se pitää paikkansa. Kaikilla on omat ongelmansa, mutta hallituksella ei ole mitään aikeita minäkään muun yksittäisen polttoaineen päälle lähteä rukseja laittamaan. Perustelin tämän hiilestä luopumisen sillä, että tämä edellyttää korvaavia investointeja, joitten suunnittelu ja kehittäminen ottaa aikaa, ja siksi on hyvä laittaa se takaraja hyvissä ajoin. Muut korvaavat muodot ovat ehkä jotenkin joustavampia.

Ja millä korvataan? Ensimmäisenä tulee tietysti mieleen teollisuuden ja palveluitten hukkalämpöjen käyttöönotto. Niitä käytetään jo kaukolämpöverkossa varsin paljon, mutta lisää pystytään käyttämään. Geotermisessä energiassa erilaisissa lämpöpumppu-, maalämpöratkaisuissa niillä on oma potentiaalinsa, mutta on ihan selvää, että iso osa tullaan korvaamaan myös sitten jollain poltettavalla biomassalla.

Sitten tämä, että kotimainen vai tuonti: Jos meillä metsäteollisuuden investoinnit kasvavat, niin se tarkoittaa samalla myös sitä, että näitä sivujakeita, joita energiantuotantoon käytetään, tulee siitä normaalista teollisesta volyymistä enemmän. Joka tapauksessa, vaikka jotkut yhtiöt puhuvat siitä, että sitten joudutaan tuomaan biomassaa, niin sitä biomassaa saadaan kotimaasta varmasti enemmän kuin kivihiiltä saadaan kotimaasta, koska meillä ei ole ensimmäistäkään kivihiilen murua tässä maassa.

Energiatohokkuuden parantaminen erityisesti olemassa olevassa rakennuskannassa on kuitenkin tärkeää. CHP-tuotannon tulevaisuus nousi tässä esille, ja siksi tässä hallituksen linjauksessa näistä korvaavista muodoista nimenomaan CHP-tuotannon säilyttämistä toivotaan ja sitä ollaan valmiina edistämään. Pelkkiä lämpökattiloita ei tulla tukemaan. Tä-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

hän CHP-tuotantoon liittyen jotkut olivat huolissaan siitä, nouseeko sähkön hinta liikaa. No, CHP-tuottajat ovat huolissaan siitä, että sähkön hinta on liian alhainen, että sen takia ei kannata juuri CHP:hen investoida, eli tässäkin on hyvin tämmöisiä ristiriitaisia näkemyksiä. Mutta joka tapauksessa nuo jonkun edustajan täällä esittämät arviot siitä, kuinka paljon tämä nyt esimerkiksi vuokria nostaa, ovat kyllä käsittääkseni vahvasti liioiteltuja. Pöyryn selvitykset osoittavat, että Helsinginkin osalta taloudellinen vaikutus silloin vuonna 2030 on hyvin marginaalinen. Ja kukaan meistä ei muuten vielä tiedä, kuinka kallista se hiilenpoltto olisi silloin, koska emme tiedä, mikä on päästöoikeuden hinta, joka rasittaa hiiltä.

Vielä tästä ilmastovaikutuksesta siltä osin, että koska hiililaitokset ovat päästökauppa-järjestelmän piirissä, niin kun täällä kysyttiin, aikooko hallitus sitten vetää vastaavan määrän päästöoikeuksia pois, niin jos meillä hiiltä käytetään vielä tämän kiellon tullessa voimaan, niin kyllä silloin on loogista, että silloin vastaava määrä päästöoikeuksia vedetään markkinoilta ja tähän lainsäädännössä varaudutaan. Mutta sen hetki on silloin, kun nähdään, [Puhemies koputtaa] että kiello on voimaan tulossa, ja sitten katsotaan, kuinka paljon mahdollisesti päästöoikeuksia on markkinoilta vedettävä.

Kiitoksia erittäin laajasta tuesta tälle esitykselle.

Puhemies Paula Risikko: Täällä on neljä puheenvuoropyyntöä, ja tarjoan teille nyt minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa. Kuka ottaa vastaan? — Edustaja Arhinmäki aloittaa.

15.47 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eestilä ja ministeri Tiilikainen myös äsken nostivat kysymyksen tästä investoinnin suojusta, jos aikaistetaan tätä prosessia, ja se on todellinen kysymys.

Sitra toteaa, lainaan suoraan: ”On arvioitu, että kivihiilen energiakäytön kiellon aikaistaminen vuoteen 2025 johtaisi noin 200 miljoonan euron taloudellisiin kokonaisvaikutuksiin. Kivihiilikiellon toteuttaminen vuonna 2029 puolestaan johtaisi arviolta 14—25 miljoonan euron kokonaiskustannuksiin. Kivihiilikiellon aikaistamisesta johtuvia taloudellisia vaikutuksia on mahdollista kompensoida esimerkiksi ympäristölle haitallisia tukia uudelleen kohdentamalla.” Eli kysymyshän tässä on tietenkin siitä, että jos tätä aikaistetaan, niin sehän merkitsisi sitä, että näitä tiettyjä investointeja pitäisi korvata, ja tässähän on kysymys siitä, minkä arvon me annamme sille, että hiilen poltto ja ilmaston saastuttaminen loppuvat vähän aikaisemmin, mikä sen taloudellinen hinta sitten on. Tämän arvointia nostin esille.

15.49 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysymys näissä pohdinnoissa ei tietenkään ole siitä, että pitäisi jotakin vastustaa tai ettei olisi tämän kannalla, mutta minun mielestäni on kuitenkin kokonaisuus hallittava. Kun nämä ilmasto-kysymykset julkista keskustelua nyt aika paljon dominoivat, niin on todettava, että jos me oikeasti olemme sitä mieltä, niin kuin näyttää, että meidän tulevaisuus monesti sekä lämmöntuotannossa että yhdistetyssä lämmön- ja sähköntuotannossa nojaa biomassoihin, ja jos me käytännössä poistamme sieltä kivihiilen ja jos ainakin osittain ollaan siihen suuntaan menossa, että turvekin poistuu, joka sinänsä on monissa maakunnissa hyvä kotimainen vaihtoehto, niin se johtaa helposti siihen, että on mahdoton sellainen poliittinen linjaus, jossa ollaan jatkuvan metsänhoidon, kasvatuksen kannalla ja kielletään avohakkuut.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Se on minusta mahdoton yhtälö. Joku tästä yhtälöstä pitää pudottaa pois. Poliittisesti ei voi hyväksyä sitä, että ajetaan monilla rattailla. Sitten pitää tunnustaa se, että metsänhoito jatkuu hyvällä historiallisella linjalla.

15.50 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä metsää Suomessa tullaan jatkossakin käyttämään ja hakkaamaan, mutta varmaan enemmän niihin arvokkaisiin kohteisiin, näihin puurakenteisiin ja selluun ja muuhun.

Oikeastaan ministeriltä kysyisin. Kun tämä nyt varmaan on Euroopassa ensimmäisiä kivihiilen kieltolakeja, niin onko aikaisemmin muissa maissa tähän vielä päädyttykään? Ja sitten oikeastaan näihin kansallisiin kauppasuhteisiin ja myös EU-tasolla: Koskahan me pääsisimme vahvoissa kivihiilivaltioissa, kuten Puolassa ja Saksassa, näitä päätöksiä tekemään samansuuntaisesti? Onko tässä valoa tunnelin päässä, kun katseltiin näitä ruskohiili-kaivostenkin uusiokäyttöjen avauksia ja muuta, eli miltä se näyttää EU-perspektiivissä?

15.51 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän ongelmallisena tätä perusfilosofiaa, joka meillä on ollut ympäristö- ja energiakysymyksissä ehkä jo toistakymmentä vuotta jollei vähän pidempäänkin, että otetaan pistemäisesti aina joku yksi tietty energialähde ja sen jälkeen otetaan sen ympäristövaikutukset sinänsä ehkä oikeutetustikin tikun nokkaan mutta samanaikaisesti unohtaen muiden energialähteiden ympäristövaikutukset.

Sinänsä näen hyvänä, että energiakenttä kehittyy orgaanisesti ja uudenlaisia energialähteitä, uudenlaisia, korvaavia muotoja tulee markkinoille koko ajan, mutta vähän kannan kyllä huolta siitä, jos kieltoja toteutetaan nimenomaisesti lainsäädäntöteitse, koska se ei ole välttämättä se tapa, joka tuottaa kestävimpiä tuloksia varsinkaan nykyisen kaltaisessa maailmassa, jossa energiaa ja tuontienergiaa käytetään yhä enenevässä määrin myöskin kansainvälispoliittisena kiristysaseena. Mielelläni kuulisin myöskin ministerin näkemyksen siitä, kuinka tämä lisää Suomen riskiä joutua painostetuksi suurvaltapolitiikassa energia-aseella.

Puhemies Paula Risikko: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi, mikäli puheenvuoropyyntöjä vielä siinä vaiheessa on.

Keskustelu keskeytettiin kello 15.52.

Keskustelua jatkettiin kello 17.43.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä.

17.43 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin merkittävää, että tämä laki hii-
len energiakäytön kieltämisestä on vihdoinkin saapunut eduskuntaan. Valitettavasti tähän prosessiin ovat liittyneet varsin pitkät neuvottelut, ja sikäli on harmillista, että se tulee vasta näin vaalikauden lopussa, mutta tietenkin olemme tyytyväisiä, että se vihdoinkin tulee tänne.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Jonkin verran on herättänyt kritiikkiä se, miksi laitetaan niin merkittäviä panostuksia siihen, että tuetaan myös hiilivoimaloiden muuntumista, kun olisi pitänyt enemmänkin tukea niitä, jotka ovat hoitaneet asiansa hyvin. Mutta jos miettii sitä, mikä on kaikista tärkeintä ilmastomuutoksen hidastamiseksi ja estämiseksi, niin kyllä se on se, että ne suuret saastuttajat, valitettavasti isot kaupungit, vastaavat isosta osasta tämän maan ilmastopäästöjä, ja jos mietitään energiaratkaisuja, niin kyllä se on erittäin valitettavaa, että meidän suurimmat kaupungit ovat kaikista suurimpia hiilen käyttäjiä. Sikäli on positiivista, että iso osa Suomesta, pitkälle yli 90 prosenttia tästä maasta, on siirtynyt niin lämmityksessä kuin sähkössäkin jo pitkälti uusiutuvien käyttöön, ja kuten tässä kollega, edustaja Hoskonen totesi, kyllähän suomalaisella CHP-osaamisella on aivan poikkeuksellinen rooli meidän maamme energiajärjestelmässä, ja sillä olisi paljon tarjottavaa myös muille vastaaville alueille, jos miettii pohjoisia leveyspiirejä. Valitettavaa on ollut, että jonkin verran näitten suurten kaupunkien voimapuolueet ovat tätä keskustalaisen ministerin esitystä kritisoineet, ja siinä vaiheessa tietenkin aina herää kysymys siitä, miten on mahdollista, että vaikkapa Helsingin kaltainen Tukholma on pystynyt jo aikaa sitten siirtymään hiilestä muihin ratkaisuihin ja uusiutuvan energian pariin. Monesti vastaus on sitten näillä pääkaupungin mahtipuolueilla ollut se, että ne ovat jotenkin erilaisia kaupunkeja ja Tukholma on rannikolla. No, käsittääkseni myös Helsinki sijaitsee varsin hyvin rannikolla.

Tämä asia on erittäin merkittävä globaalilla, kansainvälisellä tasolla myös symbolisesti. Hiilen käyttö laskee varmasti joka tapauksessa, mutta tällä on erittäin merkittävä vaikutus, että Suomi etunenässä on nyt kieltämässä hiilen käyttöä, ja sitten meidän toki täytyy päästä eteenpäin siinä, miten me pääsemme irti myös niistä muista fossiilisista polttoaineista. Se ei ole mitenkään yksinkertaista, mutta vaikkapa edellisessä pykälässä lähetekeskustelussa ollut biopolttoaineiden sekoitevelvoitteiden lisääminen on erinomainen keino siinä.

Tärkeää on tietenkin, että suuret toimijat tässä maassa, suuret kaupungit, sitoutuvat siihen, että myös ne irrottautuvat hiilestä, koska muu maa sen on jo tehnyt aikaa sitten.

17.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyesti tästä energia-asiasta. Kyllä kivihiilen käytöstä luopuminen pitkällä aikavälillä on järkevää, mutta kuitenkin kaikissa olosuhteissa meidän on pidettävä huoli siitä, että kaikki kaupungit lämmitetään ja energiaa tuotetaan.

Todellakin, niin kuin edustaja Kulmuni sanoi, tämän saman meren rannalla, millä Helsinki sijaitsee, sijaitsee myös Tukholma, ja se tänä päivänä lämmittää uusiutuvalla koko miljoonakaupungin. Tukholma yksinään on suurempi kuin koko pääkaupunkiseutu. Suur-Tukholma on paljon, paljon suurempi kuin Suur-Helsingin alue kokonaisuudessaan, ja tämä osoittaa, että uusiutuvalla lämmittäminen on toki mahdollista.

Mutta tässäkään asiassa en pidä oikein siitä, että mennään torvet soiden ja tehdään päätös, vähän niin kuin ruotsalaiset tai saksalaiset ovat tehneet päätöksen, että luovutaan ydinvoimasta. Jokainen järkevä ihminen tietää, että semmoista valtavaa energiavajetta ei mikään sivistynyt valtio voi yhtäkkiä ratkaista. Se ei ole mahdollista. Pitää löytää pikkuhiljaa niitä ratkaisuja. Käytetään se olemassa oleva tekniikka loppuun. Aivan kuten esimerkiksi omakotitalon energiataloudesta meillä puhutaan nyt paljon, ja tämä liittyy aivan aidosti energiapolitiikkaan tämäkin. Aidosti tehokas nollaenergiatalo on mahdollista tänä päivänä rakentaa, mutta jos joku asuu vaikka hyvin kunnostetussa vanhassa rintamiestalossa, jossa on oma tulisija ja vaikka puusauna, ja sitten hyödynnetään vaikka ilmalämpöpumppua pik-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

kusen talon lämmittämisessä, niin se on aivan varmasti suomalaisen yhteiskunnan kannalta ja koko maailman kannalta se paras ratkaisu, sillä jos sitten ruvetaan energiatehokasta taloa rakentamaan, niin siinä käytetään valtava määrä luonnonvaroja eikä koskaan maailmassa saada sitä ilmastohyötyä, jota tavoitellaan.

Toivon, arvoisa puhemies, ihan sydämeni pohjasta, että jokaisessa paikassa tämä asia otetaan vakavasti, kivihiilestä luovutaan pikkuhiljaa mutta järkevästi niin, että korvataan sitä koko ajan, kun joudumme uudistamaan laitteita. Eihän voimalaitoskaan kahta-, kolmeakymmentä vuotta pitempään pelaa, jolloin se on teknisesti loppuun käytetty. Silloinhan se on se hetki, jolloin sitä uudistetaan, käytetään uusia energiamenetelmiä, ja 50 vuoden kuluttua olemme paljon, paljon paremmassa tilanteessa.

Lopuksi, arvoisa puhemies, kannattaa muistaa se, että kun verrataan meidän vuoden 1990 kokonaispäästöjä tähän hetkeen, niin olemme puolittaneet kokonaispäästöt tänä aikana. Ja katsokaapa, hyvät ystävät, mikä on Suomen tilanne esimerkiksi autokannan suhteen vuonna 90 ja tänä päivänä. Ero on aivan valtava. Nyt alkaa olla kotitalouksia, joissa on kaksi autoa, parhaimmissa saattaa olla kolmekin. Elikkä autopuolellakin tämä kehitys on ollut valtavaa. Elikkä vuoden 90 aikaan ajettiin hyvin savuttavilla autoilla, jotka tuottivat paljon päästöjä, ja katku kaupungin kaduilla oli kamala, mutta tänä päivänä se ahdistavuus on jo hävinnyt, kun nykYTEKNIikka suosii vähäpäästöisiä autoja. Ja sähköautoihinkin me menemme, se on selvä asia. Pikkuhiljaa eteenpäin, mutta ei missään nimessä niin, että puramme olemassa olevia hyviä rakenteita, teemme kalliiden kustannusten ratkaisuja ja ennen kaikkea nostamme sillä suomalaisen työn hinnan niin korkealle, [Puhemies koputtaa] ettei kukaan halua sitä ostaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aravalainojen lainaehto- ja muuttamisesta eräissä tapauksissa annetun lain, vuokra- ja asumisoikeustaloyhteisöjen talouden tervehdyttämistämisavustuksista annetun lain sekä aravarajoituslain 16 a ja 17 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 208/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 7. asiakohtaan.

Haluaako ministeri tästä sanoa jotain? — Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Keskustelu

15.52 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tuotava lakiesitys keskittyy siihen ongelmaan, että meillä tuolla väestöään menettävissä kaupungeissa on tyhjillään olevia, aikoinaan tuettuja vuokra-asuntoja, joitten ylläpito on kallista, ja jos niissä ei riitä asukkaita, niin ne harvat olemassa olevat asukkaat joutuisivat kuitenkin vuokrillaan maksamaan sen koko rakennuksen kustannukset, jolloin vuokrapaine nousee, vaikka kysyntä näistä asunnoista olisi hyvin pientä.

Tässä oli niin sanottu AAKE-työryhmä, joka pohti ehdotuksia, miten tässä ongelmassa voidaan tulla vastaan, ja nyt tässä hallituksen esityksessä tuodaan sitten lakiesitykset tuon työryhmän ehdotuksen mukaisina. Tässä korotetaan tällaisia purkuavustuksia silloin kun päädytään ratkaisuun, että on taloudellisempaa purkaa se vanha, vajaakäyttöinen rakennus kuin lähteä sitä korjaamaan tai pitämään yllä, ja tässä tuodaan myös uudenlaisia rahoitusmahdollisuuksia jatkotöihin.

Eli tässä lyhykäisyydessään, ja toivon, että eduskunta käy huolellisesti valiokunnassa läpi sen, vastaako tämä nyt niihin tarpeisiin, mitä tuolla väestöään menettävillä kaupungeilla on. Tilanteet ovat kovin erilaisia eri paikkakunnilla, mutta tässä on työryhmän esitykset nyt tuotu lainsäädännön muotoon.

15.54 Kaj Turunen kok: Arvoisa puhemies! Ja kiitos ministerille, jos on aikaa vielä olla paikalla.

Arvoisa puhemies! Lähtökohtaisesti tämä hallituksen esitys 208/2018 aravalainaehtojen muuttamisesta ja aravarajoituslain muuttamisesta on hyvä, mutta joissain tapauksissa tämä voi olla kuitenkin riittämätön.

Tässä hallituksen esityksessä on teksti: ”Kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla erityisesti aravalainoitettuja vuokra-asuntoja jää tyhjilleen, kun kaupungistumiskehityksen ja elinkeinoelämän muutosten aikaansaama muuttoliike suuntautuu kasvukeskuksiin. Asuntojen jäädessä tyhjilleen vuokrataloyhteisö ei kykene kattamaan asunnoista aiheutuvia kustannuksia.” Tämä teksti on tietenkin totta, mutta tästä puuttuu mielestäni aika olennainen asia eli julkisen sektorin toimet, ja julkiseen sektoriin tässä yhteydessä lasken myöskin yliopistot mukaan. Ja kyllä tämä julkinen sektori on vähintään yhtä suuressa roolissa niillä alueilla, joiden aravarahoitteiset asunnot jäävät tyhjilleen poismuuton vuoksi.

Yksi tällainen paikkakunta on kotikaupunkini Savonlinna, joka käytännössä menetti asukkaita opiskelijoiden muodossa, kun opettajankoulutuslaitos yliopiston hallituksen päätöksellä siirrettiin Joensuuhun. Meillä jäi Savonlinnaan satoja asuntoja tyhjilleen, ja kun yhtäkkiä tulee asuntomarkkinoille satoja asuntoja, niin sehän sotkee asuntomarkkinat niin vuokra-asuntojen osalta kuin myytävienkin asuntojen osalta. Tämän vuoksi, ettei koko asuntomarkkinaa alueella sekoiteta, näitä tyhjilleen jääneitä aravarahoitteisia vuokra-asuntoja täytyy purkaa. Esimerkiksi Savonlinnan Vuokratalot Oy purki viime kesänä useita kerrostaloja, yhteensä 107 asuntoa, OKL:n poisjäädön vuoksi.

Nämä ovat erittäin merkittäviä tilanteita aluetaloudellisesti, mutta myös näille vuokrataloyhtiöille, joissa on valtiontakaukset ja joissa sitä kautta myöskin taloudellinen vastuu siirtyy valtiolle. Tässä hallituksen esityksessä on pyritty nimenomaan taklaamaan näitä ongelmatilanteita ja pikkuisen ojentamaan kättä tällaisille alueille ja tällaisille asunto-osakeyhtiöille, jotka ovat aravarahoitteisia ja joutuneet vaikeuksiin. Tässä on käytännöllisi-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

sesti katsoen neljä elementtiä: on lainaehtojen muuttaminen, tervehdyttämisavustus, rajoitus- ja purkuakordi ja suora purkuavustus.

Tässä hallituksen esityksessä anteeksi annettavien lainojen määrä eli purkuakordi nousisi nykyisestä 60 prosentista enintään 70 prosenttiin. Ehkä tämä ei kaikissa tilanteissa jatkossa kuitenkaan ole riittävä prosentti. Selvitysmies Hannu Rossilahti ehdotti merkittävää suurempaa helpotusta. Rossilahden esitykseen kuuluvan case Savonlinna -mallin mukaan vaikeimpien asuntomarkkinaongelmien kanssa painivien kuntien purkuakordi voisi olla jopa 95 prosenttia, samoin purkuavustus. Joissain tilanteissa tämänkin kokoinen prosentti on perusteltu. Minä toivon, että valiokuntakäsittelyssä tämä Rossilahden taannoinen esitys voisi jossain muodossa toteutua tai ainakin niin, että valiokuntakäsittelyssä katsotaisiin tämän prosentin määrää: onko tämä 70 prosenttia kaikissa tilanteissa riittävä, tai olisi siko mahdollista rakentaa vastaavan tyyppinen kriteeristö kuin on rakennemuutoskuntien nimeämisessä. Jos kriteerit täyttyvät, voisi vuokratalojen tukemisessa olla laajempi työkalupakki.

Hyvää tässä lakiesityksessä on tämän perusajatus ja myös se, että nämä purkuakordit ja -avustukset voi saada käyttöön ennalta ehkäisevästi jo ennen kuin vuokrataloyhtiö on ajautunut merkittäviin taloudellisiin ongelmiin. Kaiken kaikkiaan täytyy sanoa tästä hallituksen esityksestä, että hallitus on reagoinut näihin ongelmiin, joita jatkossa todennäköisesti tässä maassa tulee vielä enemmän kuin tähän asti on tullut.

Haluaisin vain kiinnittää tässä huomiota tähän, että tämä 70 prosenttia ei taida sitten kuitenkaan olla se riittävä prosentti. — Kiitos.

16.00 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Taisipa käydä niin, että edellinen puhuja, edustaja Turunen, kiteytti lähinnä sen, mitä itsekkin olisin halunnut tässä lähetekeskustelussa sanoa: että esitys on sinänsä kannatettava mutta riittämätön mitä todennäköisimmin. Pidän hyvänä sitä, että edustaja Turunen pohti sitä mahdollisuutta, että esimerkiksi valiokuntavaiheessa voitaisiin vielä kehittää tätä eteenpäin.

Tämähän on tämän asuntopoliittisen vaikean yhtälön kirpeä toinen puoli. Toinen puoli on se ongelma, että kasvukeskuksissa erityisesti pääkaupunkiseudulla on aivan liian vähän kohtuuhintaisia koteja. Toisaalla sitten joillain alueilla väestöä menetetään ja asuntoja jää tyhjiksi.

Myös tarkastusvaliokunta käsitteli laajasti koko asuntopolitiikkaa. Tämä tärkeä paperi tulee huomenna myös tänne täysistuntoon keskusteltavaksi. Pohdimme siinä tätä samaa yhtälöä siten, että nostimme esiin hyvin näyttävästi muun muassa tämän Savonlinna-casen siinä valossa, että valtion ei tulisi tehdä sellaista aluekehityspolitiikkaa, että omin toimin, muiden politiikan lohkojen toimin, teemme asuntopoliittisia katastrofeja tietyille alueille, ja tämä Savonlinna on tietenkin surullisen kuuluisa esimerkki siinä. Mainitsimme myös tämän AAKE-työryhmän työn tärkeyden sekä myös tämän Rossilahden työn. On hyvä, jos voidaan pohtia todellakin sitä, että myös valiokunnassa sitten vielä pistettäisiin hieman lisää potkua näihin sinänsä kannatettaviin esityksiin.

Puhemies! Tämä on oikeasti iso ongelma, ja tietenkin kun ajattelemme sitä ja katselin tuossa tunnuslukuja, että vuoden 2017 lopulla tyhjiä ARA-asuntoja oli liki 9 000 kappaletta, 2,4 prosenttia ARA-kannasta, niin kyllä se aika iso on. Monilla paikkakunnilla, missä tätä tapahtuu, tämä on kyllä tosiasiallinen ongelma. On tosiaan hyvä niin, että nyt menemme askelia eteenpäin, mutta toivottavasti voisimme päätyä vielä hivenen pidemmälle.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Yksi asia, minkä haluaisin vielä tässä nostaa pohdintaan, on se, mitä myös tarkastusvaliokunta käsittelee, senkaltaisen ongelma, johon ihan tämä ei tuo ratkaisua, eli se, että monella paikkakunnalla omakotitalot tavallaan menettävät arvonsa, ne eivät mene kaupaksi, ja moni ihminen jää sitä kautta loukkuun. Toivoisin, että myös tämänkaltaista pohdittaisiin pikaisesti: mitä voitaisiin näissä tapauksissa tehdä. Muun muassa presidentti Niinistöhän omista ulostuloissaan on ottanut tähän aikanaan vahvasti kantaa, ja siksi edellyttäisin, että myös näitä asioita pohditaan vakavasti tässä ja nyt.

16.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva lakiesitys toki reagoi nykyaikaan ja keskittämisen jälkiseurauksiin, jotka eivät kaikin tavoin ole hyviä. Voi sanoa, että edustaja Turunen erinomaisessa puheenvuorossaan käsittelee tätä Savonlinnan tapausta, joka lienee semmoinen oikein kärkevin esimerkki näistä ongelmista. Kaupungissa, jossa muuttotappio on valtava, sitten joudutaan tekemään jopa talojen purkamisia, jotta pystytään taloyhtiöiden talous pitämään jonkinlaisessa kunnossa. On selvä, että kuntien ja kaupunkien verotuloja ei voida käyttää tällaisten yhtiöiden tukemiseen, vaan siellä pitää mitoittaa sen yhtiön toiminta niin, että se tuloillaan pystyy peittämään menot ja tulemaan siinä välissä toimeen vielä niin, että pystyy niitä jäljelle jääviä taloja pitämään kunnossa ja vuokralaiset tyytyväisinä. Siihenhän kaikki perustuu.

Mielestäni, arvoisa puhemies, tähän keskusteluun pitää nostaa myös valtakunnallinen elinkeinopolitiikka. Jos me haluamme tehdä järkevää asuntopolitiikkaa, niin haluammeko me todella rakentaa Helsinkiin 15 neliön yksiöitä ihmisille, jotka tänne muuttavat asumaan? He maksavat siitä lähes kymppitonnin neliöltä. Olen aina ollut murheellinen siitä, kun tällaisissa pienissä luukuissa ihmiset asuvat. Kuten eilen tuli sanotuksi keskustelussa, kyllä vihreät ovat erittäin huolissaan, kun villiminkit ja supikoirat asuvat pienissä häkeissä siellä tarhoillansa, ja siitä pidetään valtava meteli, että virikehäkkeitä pitää olla, mutta ihmispoloinen voidaan survoa tuommoiseen pieneen luukkuun, jossa ihan varmasti ei viihdy sitten millään. Onko se ihmisarvoista elämää elää sellaisessa mökissä, jossa ei juuri kääntymään sovi? Toivoisin, että käytäisiin runsaampi periaatekeskustelu tästä, onko hyvästä tällainen politiikka.

Kyllä koko Suomi pitää pitää asuttuna. Äsken edellisessä päiväjärjestyksen kohdassa keskustelimme energiapolitiikasta, ja siinä turve nousi esille. Olen aina ihmetellyt, minkä ihmeen tautta me suomalaiset itse aina ajamme tilanteen siihen, että maaseutuelinkeinot ajetaan alas. Nyt meillä on parhaillaan vireillään tässä maassa avohakkuiden kieltoaloite. En tiedä, milloin se tulee taloon, mutta on kuulemma nimiä riittävästi jo. Jos metsien käsittelyä vaikeutetaan, on selvä asia, että maaseudulla se tietää työttömiä lisää ja ihmisten on lähdettävä työn perässä jonnekin. Meidän luontaiset mahdollisuutemme kehittää Suomen kansantaloutta ovat meidän omista raaka-aineistamme. Tuommeko me sitten puita ulkomailta? Otamme sitten valtavan riskin, että tuontivirran mukana tulee tänne haitallisia kasvitaukeja, puihin liittyviä tautteja, hyönteistaukeja ynnä muita tällaisia tuholaisia, jotka tuhoavat metsää, niin kuin Kanadassa on käynyt, kun miljoonia hehtaareja metsää on tuhouttu. Toki ilmasto on muuttunut, mutta jos sieltä sopivanlainen tuholainen Suomeen saadaan tuontipuun mukana, niin meillä on sitten se sama ongelma.

Eikö meidän jonain päivänä tässä maassa pitäisi ruveta ajattelemaan suomalaisilla aivoilla? Käytetään metsiä, käytetään soita, käytetään peltoja eikä tehdä tällaisia kenotekoisia esteitä, jotka sitten kärjistyvät tällaisina lakeina kuin nyt tässä parhaillaan pöydällä on.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

16.06 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On helppo yhtyä hyvän kollegani edustaja Turusen puheeseen tästä kokonaisuudesta. On erinomaista, että hallitus on tuonut tämän esityksen meille käsiteltäväksi, mutta todella siitä puuttuu vielä oleellinen osa.

AAKE-työryhmän toimesta saatiin hyvä raportti, josta Hannu Rossilahti teki vielä erityisen selvityksen omankin kotikaupunkini Savonlinnan osalta, ja siellä ehdotuksena oli muun muassa se, että laadittaisiin vielä kaikille AAKE-riskiluokkiin D ja E kuuluville suuren tai erittäin suuren riskin kunnille erillinen tervehdyttämiskeinojen tukiluokka. Tähän luokkaanhan kuuluisi 34 kuntaa, ja näitä haasteita on toki muuallakin kuin siellä meillä Savonlinnassa mutta ehkäpä meillä kuitenkin nyt ajankohtaisimmillaan.

Olen samaa mieltä edustaja Turusen kanssa siitä, että tässä hallituksen esityksessä ehdotettu 70 prosentin tukiluokka purkuakordien ja -avustuksien enimmäismäärästä on kyllä kovin matala. Rossilahtihan esitti 95:tä prosenttia, mihin henkilökohtaisesti kyllä mielelläni yhtyisin. Hänellä oli myös muita hyviä ajatuksia, muun muassa konversioakordin käyttö, että laadittaisiin uusi tukimuoto, jossa osa jäljellä olevasta aravalainasta annetaan anteeksi, jos laina muutetaan esimerkiksi kunnan takauksella vapaarahoitteiseksi lainaksi.

Yleisesti voi kyllä sanoa, että näihin haasteisiin on päästävä vastaamaan myös valtion toimesta, koska haasteet ovat todella suuret tietyillä paikkakunnilla. Asumismenojen koh- tuullistaminen ja asuntomarkkinoiden yleensä järkevänä pitäminen on koko Suomen etu. Jos mietitään sitten sitä vaihtoehtoa, että annettaisiin näiden vuokratyöyhtiöiden mennä konkurssiin, niin siitä erityisesti sitten kyllä kärsisivät kaikki osapuolet eli valtio, kunnat ja asukkaat, eli se ei missään tapauksessa ole ikinä järkevä vaihtoehto.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 8. asiakohtaan.

Keskustelu

16.09 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lain esittely on ilahduttava tehtävä. Tunnen suurta iloa erityisesti siitä, että tämän äärellä parlamentaarinen yhteistyö, niin kuin aina veteraanien asioiden ää-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

rellä viime vuosina, on taas tuottanut hedelmää ja siltä osin saan esitellä esityksen, johon voinee suhtautua melko luottavaisin mielin eduskunnan todennäköisesti tullessa tämän hyväksymään — ainakin viitaten siihen, että sekä julkiset kommentit että taustakeskustelut kaikkien eduskuntaryhmien kanssa tästä aiheesta ovat olleet hyvin yhteistyöhakuisia ja asian merkityksen syvästi ymmärtäviä.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on nyt hallituksen esitys rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta. Esitys pohjautuu hallituksen budjettiriihen päätökseen, jonka mukaan rintamaveteraaneille mahdollistetaan lainsäädännön kautta samat kotona asumista tukevat palvelut kuin sotainvalideilla on tällä hetkellä. Esitys tuo, kuten voisi todeta, veljet vihdoin samalle viivalle.

Tällä hetkellä valtio on myöntänyt vuosittain rintamaveteraanien kuntoutukseen määrärahan, jolla kunnat ovat järjestäneet oman alueensa rintamaveteraaneille kuntoutusta ja kotona asumista tukevia palveluita. Lisätalousarvion yhteydessä kunnille on tarvittaessa myönnetty lisämäärärahaa näiden palveluiden järjestämiseen. Näin tapahtui myös tuoreimmassa hallituksen lisätalousarviossa tämän vuoden osalta. On ollut ilahduttavaa huomata, että kunnat ovat selvästi viime vuosina, ja pelkästään viime vuoden aikana, lisänneet näiden määrärahojen käyttöä ja sitä kautta parantaneet veteraanikansalaisten arjen asioita.

Arvoisa puhemies! Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna, viime vuonna, veteraanien kotona asumista tukevia palveluita vahvistettiin tuntuvasti juuri nimenomaan nykyisen voimassa olevan lainsäädännön pohjalta euromääräisesti kuntien työtä tukien. Hallitus on varannut kehyskaudelle, päättyen ensi vuodelle, yhteensä 40 miljoonan euron lisämäärärahan veteraanien kuntoutukseen ja avopalveluihin. Määrärahoihin tehtyjen lisäyksien lisäksi tällä esityksellä edelleen vahvistetaan veteraanien oikeutta avopalveluihin. Esitys mahdollistaa jatkossa rintamaveteraaneille lakisääteisen oikeuden kotona asumista tukeviin palveluihin. Nämä palvelut olisivat siis veteraaneille itselleen maksuttomia, ja tästä aiheutuneet kustannukset korvattaisiin kunnille valtion varoista. Jatkossa sekä rintamaveteraaneilla että sotainvalideilla olisi lakisääteinen oikeus näihin palveluihin ja siten riippumatta sodassa tapahtuneesta kaikki nämä kunniakansalaiset olisivat keskenään yhdenvertaisessa asemassa.

Kuten totesin, arvoisa puhemies, tämän lain säätäminen on ollut kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen toive. Se saatetaan astumaan voimaan ensi vuoden marraskuussa. Kiitän tästä hyvästä yhteistyöstä ja uskon, että tämä tieto lainsäädännöstä, kun eduskunta sen käsittelyn aloittaa ja sen halutessaan hyväksyy, ilahduttaa veteraanien — siis tuon harvenevan joukon — ja heidän läheistensä lisäksi myös kuntien päättäjiä, jotka ovat osaltaan halunneet vastata tähän Suomi 100 -juhlapäätökseen lisäämällä jo nykyisin puitteissa nimenomaan veteraanien palvelua. Nyt siihen tulee lakisääteinen velvoite kotikunnasta riippumatta ja sotainvalidien kanssa yhtäläinen oikeus myös sotiemme veteraaneille.

16.13 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Olen hyvilläni siitä, että hallitus pyrkii esityksellään parantamaan veteraanien tilannetta. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia siten, että vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus, korvataan kotona asumista tukevat palvelut. Esitys liittyy valtion vuoden 2019 talousarvioesitykseen, ja se on tarkoitus käsitellä budjetin yhteydessä.

Esityksen taustalla ovat eduskuntaryhmien neuvottelut sotaveteraanien palvelujen järjestämisestä. Yhteinen näkemys oli, että kaikkien Suomen sodissa palvelleiden tulee olla

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

tasavertaisessa asemassa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että rintamaveteraaneilla olisi jatkossa oikeus samoihin palveluihin kuin sotainvalideilla.

Tässä yhteydessä haluan myös kiittää kaikkia veteraanijärjestöjä. He ovat joka vuosi otaneet yhteyttä kaikkiin meihin edustajiin, ainakin eduskuntaryhmien puheenjohtajiin, ja näin ollen tuoneet esille omaa asiaansa ja niitä asioita, missä nyt tänä päivänä mennään veteraanien kohdalla.

Veteraanien, kunniakansalaistemme, keski-ikä on yli 93 vuotta, ja nyt on tehtävä kaikki mahdollinen heidän hoivapalveluidensa edistämiseksi. He ovat työllään, taistelullaan ja uhrauksillaan mahdollistaneet kaiken sen, mitä meillä on tänä päivänä. Asiat olisivat voineet mennä aivan toisin ilman sisukkaita veteraaneja. Olisi oikeus ja kohtuus, että aivan kaikki vielä keskuudessamme olevat veteraanit saisivat tarvittavat palvelut.

Perussuomalaiset ovat olleet aina veteraanien puolestapuhujia. Olemme huomioineet veteraaneja esimerkiksi varjobudjeteissamme ja valtiopäivätoimissamme. Se kertoo suuresta arvostuksestamme heitä kohtaan. Valitettavasti toimenpiteet aikaisempien hallitusten taholta eivät ole olleet läheskään riittäviä vaalilupauksista huolimatta. Henkilökohtaisesti olen tehnyt useita kirjallisia kysymyksiä sekä lakialoitteita aiheen tiimoilta. Arvostan todella paljon sotiemme veteraaneja. Tämä on tärkeä asia myös itselleni henkilökohtaisesti. Itse asiassa tämä hallituksen esitys on samansisältöinen kuin yksi näistä veteraanilakialoitteistani, joita olen tehnyt, mutta hyvillä ideoilla, aloitteilla, ei ole puoluekirjaa.

Veteraanien hoitopalveluiden kanssa on vitkasteltu kyllä aivan liian pitkään. Tämän lain on määrä astua voimaan 1. päivänä marraskuuta 2019. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan, mutta olisin halunnut nähdä asioiden etenevän nopeammin oikean päätöksen jälkeen. Olen tehnyt hallitukselle kirjallisen kysymyksen veteraanien palvelujen turvaamisesta ennen uudistuksen voimaantuloa, ja tulossa on talousarvioaloitekin, josta sitten äänestetään ennen joulua.

Tänään kello 15 jätin lakialoitteen, jonka tavoite on edistää veteraanien hoitoon pääsyä entisestään. Ehdotan lakialoitteessa, että sotainvalideja koskevat prosenttirajat, jotka määrittelevät oikeutta laitoksessa annettavaan hoitoon tai osa-aikaiseen hoitoon, tulisi poistaa kokonaan. Sotilasvammalakia tulisi muuttaa siten, että sotainvalideille korvattaisiin yksityisessä laitoksessa annettu hoito myös silloin, kun sen tarve johtuu muusta kuin korvauksen piirissä olevasta vammasta tai sairaudesta. Käytännössä laitoshoidon kustantaisi Valtiokonttori sellaisille veteraaneille, jotka eivät terveydentilansa puolesta selviydy kotonaan. Tämä helpottaisi monien veteraanien tilannetta. Parannukset pitää saada voimaan ripeästi.

Niin kauan kuin mandaattini politiikkona on, niin täällä istuntosalissa tulen puhumaan veteraanien puolesta. Meillä on myös veteraanien leskiä, meillä on sotaorpoja, meillä on myös sotapoikia, ja ennen kaikkea nämä veteraanit, jotka ovat vielä hengissä. Meidän pitää ajatella heidän etuaan ja heidän hoivaansa. — Kiitos.

16.19 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Sotiemme veteraaneilta ja veteraanisukupolvelta vaadittiin aikanaan suuria uhrauksia, niin suuria, että niitä on jopa vaikea käsittää. Mutta ilman näitä uhrauksia, ilman sotiemme veteraaneja, me emme saisi nauttia tästä hienosta maasta, josta voimme olla ylpeitä.

Onneksi sotiemme veteraanien elämäntyön arvostus on tänään yhteiskunnassa jakamaton. Arvostus osoitetaan teoilla. Kunniavelkaamme sotiemme veteraaneille ei ole vielä maksettu. Keskuudessamme on edelleen noin 10 000 veteraania, joiden inhimillinen van-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

huus tulee varmistaa huolehtimalla toimivista palveluista ja erityisesti kotihoidosta. Arvoisa puhemies, nyt on yhdestoista hetki tehdä ne päätökset, joilla sotiemme veteraanit ja heidän puolisonsa saavat koteihinsa asialliset kotipalvelut.

Puhemies! Olen iloinen siitä, että tämä esitys on nyt tuotu eduskuntaan, esitys, jolla veljet asetetaan samalle viivalle riippumatta sotakohtalosta. Tässä taustalla on eduskuntaryhmien yksituumainen työ ja yhteinen tahto siitä, että nyt veljet asetetaan samalle viivalle. Sen me olemme heille velkaa, sen he ansaitsevat. Olenkin iloinen, että se neuvottelu, joka ryhmien välillä käytiin, päätyi positiiviseen lopputulokseen, ja olen iloinen, että hallitus on tämän sopimuksen mukaisen esityksen tänne eduskuntaan tuonut. Jatkossa rintamaveteraanit ja sotainvalidit ovat yhdenvertaisessa asemassa kotona asumista tukevien palveluiden osalta. Rintamaveteraaneille mahdollistetaan samansisältöiset kotona asumista tukevat palvelut kuin sotainvalideille sotavammalain perusteella.

Arvoisa puhemies! Paitsi eduskuntaryhmien yhteistä yksituumaista tahtoa, josta haluan kollegoitani kiittää, haluan kiittää kollegoitani, erityisesti kollega Antti Kaikkosta, siitä, että he tekivät ison työn siinä, että hallituksen budjettiriihessä myös hallitus taivuteltiin tämän taakse niin, että tähän pystyttiin löytämään rahaa jo ensi vuodelle, sillä todella nyt on yhdestoista hetki saada tämä laki aikaiseksi, kun sotiemme veteraanit ovat vielä keskuudessamme. Mutta on syytä sanoa ja tunnustaa ja antaa kiitos myös Rintamaveteraaniliitolle, Sotaveteraaniliitolle, veteraanijärjestöille, erityisesti Heikki Karhulle ja Heikki Järviselle, jotka sinnikkäästi ovat tätä tärkeää asiaa ajaneet, joiden panos oli aivan ratkaiseva siinä, että löysimme yksituumaisuuden täällä eduskunnassa. Sen yksituumaisuuden tuella ja nojalla nyt tätä äsken ministeri Saarikon esittelemää hienoa esitystä lähdemme täällä eduskunnassa yhdessä edistämään. Sotiemme veteraanit, he, joille olemme niin paljon velkaa, ovat tämän ansainneet.

16.23 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Talvi- ja jatkosotaan osallistui yhteensä noin 600 000 miestä ja 100 000 naista. Koettelemus oli kova, ja moni kaatui taistelurintamalla. Sodan jälkeen näistä ihmisistä tuli äitejä ja isiä, myöhemmin ehkä isovanhempiaakin. Arkisia asioita hoidettiin, opiskeltiin, tehtiin töitä. Sodan elänyt sukupolvi rakensi sitä Suomea ja niitä hyvinvointipalveluita, joista me kaikki saamme nyt osaltamme nauttia. Sodan jälkeinen arki ei varmasti ollut helppo. Kotiin palasi tuhansia pysyvän vamman saaneita. Nuorimmat rintamalle lähtijät olivat vasta 16-vuotiaita. Joka kahdeksas sotiin osallistunut ei koskaan palannut kotiin.

Veteraanien keski-ikä on nyt yli 93 vuotta. Reilu vuosikymmen sitten elossa oli 85 000 veteraania. Tämän vuoden alussa joukossamme eli vajaat 14 000 sotiin osallistunutta miestä, ja määrä hupenee käytännössä joka päivä. Ikävä tosiasia on, arvoisa puhemies ja hyvät kollegat, että veteraanit eivät ole enää kauaa keskuudessamme. Maamme kunniakansalaiset ovat taatusti ansainneet arvokkaan vanhuuden, ja heidän henkisestä perinnöstään ja vapaasta, itsenäisestä isänmaasta on muuten pidettävä huolta myös sen jälkeen, kun aika on viimeisistäkin veteraanista jättänyt.

Veteraanijärjestöt ovat käyneet yhdessä kaikkien eduskuntaryhmien kanssa arvokasta vuoropuhelua jo useamman vuoden ajan. Keskusteluissa on toistuvasti noussut esiin toive veteraanien koti- ja avopalveluiden saamiseksi koskemaan kaikkia sotaveteraaneja. Tällä hetkellä sotainvalideilla on oikeus laajoihin palveluihin, mutta rintamaveteraaneilla oikeudet ovat olleet selvästi kapeammat. Eduskuntaryhmien kesken käydyt keskustelut, joihin täällä viitattiin, toivat viimein tänä syksynä tulosta. Kaikkien eduskuntaryhmien ja

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

maan hallituksen yhteinen päätös ja linjaus on, että rintamaveteraanien kotipalveluoikeudet laajennetaan samaan tasoon sotainvalidien kanssa. Jokainen veteraani saa jatkossa oikeudet yhdenvertaisiin kotipalveluihin kotipaikasta tai sotakohtalosta riippumatta. Tämä on sekä taloudellisesti, periaatteellisesti että käytännössä merkittävä ja tärkeä päätös. Veljet samalle viivalle, kuten veteraanit itse sanovat.

Arvoisa puhemies! Haluan lämpimästi kiittää vielä veteraanijärjestöjä, kaikkia eduskuntaryhmiä ja maan hallitusta tämän tärkeän asian edistämisestä. — Kiitos.

16.26 Lea Mäkipää sin: Arvoisa puhemies! Rintamaveteraaneja oli vuoden alussa noin 12 000, ensi vuoden alussa runsaat 9 600 ja vuoden lopussa 7 400 rintamaveteraania. Eli viimeinen iltahuuto on käynnissä kovaa vauhtia.

Sotainvalideille on sotilasvammalaissa säädetty oikeus kotona asumista tukeviin palveluihin. Tämän esityksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa palvelut tukemalla kotona asumista sotainvalidien ja rintamaveteraanien osalta. Korvattavia olisivat muun muassa kotipalvelut, asumispalvelut ja liikkumista tukemista palvelut ja osin sairaanhoitopalvelut. Kotikunnalla ei ole velvollisuutta järjestää palveluita ulkomailla oleville henkilöille, ja Valtiokonttorihan korvaa vuosittain kunnille näistä aiheutuvat kulut. Budjettiin lisätään siis uusi arviomäärä, rahamomentti. Sen käyttö alkaa ensi vuoden marraskuun alusta, ja silloin kustannukset ovat noin 20 miljoonaa ja seuraavana vuonna vajaat 70 miljoonaa.

Arvoisa puhemies! Veteraanien keski-ikä on tosiaan 93 vuotta, ja tällä hallituksen esityksellä saamme kunnioittaen muistaa niitä vuosien 39—45 veteraaneja, jotka taistelivat meille vapaan, kauniin ja turvallisen isänmaan.

16.27 Pekka Puska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti jatkona aiemmille puheenvuoroille: Tästä lakiesityksestä todella iloitaan yli puoluerajojen, onhan kysymys kaikkien puolueiden yhteisestä asiasta. Rintamaveteraanien määrä on kovasti pienentynyt, ja on aika maksaa lisää kunniavelkaa. Rintamaveteraanien kuntoutusta, niin kuin tiedämme, on lainmukaisesti hoidettu maamme hyvissä kuntoutuslaitoksissa ja avokuntoutuksena, ja nyt siis esitetään, että rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut korvataan kunnille valtion varoista. Vuosikymmeniä veteraanit ovat voineet nauttia kuntoutuksesta maamme hyvissä kuntoutuslaitoksissa, mutta veteraanien ikärakenne ja toimintakyky ovat muuttuneet sellaiseksi, että enää ei ole kovin helppo lähteä kotoa pois, ja siinä mielessä pääpaino on nyt kotona saatavissa palveluissa. Siinä mielessä tämä on erinomainen esitys, josta kaikki iloitsimme.

16.28 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nämä ovat niitä hienoja ja arvokkaita hetkiä, kun tuodaan eduskuntaan lakiesitys, jossa kaikki eduskuntaryhmät voivat sydämetään olla mukana, ja myös itse tunnen suurta kiitollisuutta siitä, että saamme myös tätä kautta kunnioittaa sotiemme veteraanien raskasta työtä. He ovat sillä työllään meille kaikille mahdollistaneet tämän hyvinvoinnin, mistä me olemme kuitenkin saaneet heidän työnsä ansiosta jo pitkään nauttia. Tämä on hyvin tärkeä asia. Se, että nyt sitten lain tasoisesti turvaamme yhdenvertaiset palvelut kotiin näille veljille, jotka ovat samalla viivalla, on todella suuri kunnia-asia.

Nämä ovat niitä hetkiä, että osaa arvostaa sitä, että politiikan myllerryksessä löytyy myös sellaisia asioita, joista voimme todella olla keskenämme yhtä mieltä ja yhdessä kantaa kortemme kekoon. Mielestäni se oli hyvin kuvaavasti sanottu, että nyt varmasti on se

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

yhdestoista hetki, jolloin tällainen asia tulee hoitaa. Kaiken kaikkiaan itse näen tämän myös siitä näkökulmasta, että muistan, että olemme myös SDP:ssä tehneet pitkään töitä asian puolesta ja tehneet esityksiä asiasta. Mielestäni on erinomaisen hienoa, että nyt sitten tämä esitys täällä on.

Varmasti meillä on vielä kaiken kaikkiaan paljon työtä ja tekemistä, ja meidän täytyy muistaa teoissamme myös sotaorpoja, sotaleskiä, kaikkea tätä, ja tuntea kiitollisuutta myös heitä kohtaan nyt ja tulevaisuudessa.

16.30 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Viime päivinä, viime viikkoina täältä eduskunnasta on ulospäin välittynyt välillä hieman riitaisa kuva, joka ei ole meille kenellekään kunniaksi. Siksikin olen erittäin tyytyväinen, että saamme nyt tämän veteraanien asemaa parantavan esityksen eduskuntakäsittelyyn — käsittelyyn, joka varmasti tulee olemaan hyvin yksimielinen, onhan aloitteen takana kaikkien eduskuntaryhmien yksimielinen työ.

Täällä on pidetty erinomaisia puheita salin eri laidoilta. Tämä tukee käsitystäni siitä, että veteraanien asia on meidän kaikkien yhteinen asia. On hienoa, että jatkossa rintamaveteraaneille turvataan samanlaiset palvelut kuin sotainvalideille. Veljet ovat samalla viivalla oman toiveensa mukaisesti. Meidän tehtävämme ei täällä ole asetella raja-aitoja näiden suunnattomia uhrauksia isänmaan puolesta tehneiden ryhmien välille.

Kiitos aktiivisille veteraani- ja sotainvalidijärjestöille, kiitos eduskuntaryhmien neuvottelijoille, neuvottelun vetäjälle ja kiitos maan hallitukselle tämän esityksen tuomisesta eduskuntakäsittelyyn.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastauspuheenvuoro paikalta, ministeri Saarikko, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

16.32 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Kiitos keskustelusta, joka edusti suurta yksituumaisuutta — vähän toivomallani ja arvelemallani tavalla, kun tunnistin sen keskustelun pohjan, joka välitettiin tiedoksi myös hallituksen budjettiriihen päätösten osaksi.

Haluan todeta vielä vain pari reunahuomiota tähän isoon kokonaisuuteen. Lähtökohtaisesti yksittäisen veteraanin asema ei välttämättä muutu tämän lainsäädännön vuoksi — siis sellaisen veteraanin, joka jo nykyisin puitteissa on saanut hyvässä kotikunnassaan Valtiokonttorin rahoittamia hyviä peruspalveluita arkensa tueksi. Mutta erityisesti sellaisen veteraanin asemaa tämä koskettaa, jonka kotikunnassa ei ole oltu aktiivisia anomaan rahoja Valtiokonttorilta tai esimerkiksi niin viranhaltijoiden kuin veteraanin ja hänen läheistensä tietoisuus näistä oikeuksista ei ole ollut erityisen suurta.

Minusta on myös reilua, että eduskunta tässä keskustelussa avoimesti myöntää, että tämä on viimeinen mahdollinen hetki tehdä tämä päätös. Me puhumme hämmentävän pienestä joukosta ihmisiä enää. Heillä on paljon meille opetettavaa, paljon kerrottavaa. Heistä, käytännössä kaikki yli 90-vuotiaita miehiä, osa on jo hyvinkin huonossa kunnossa, osa aktiivisia kansalaisia vielä omillaan, omissa kodeissaan. Yhtä monta tarinaa, yhtä monta tarinaa sodasta ja selviämisestä, mahtuu heidän keskuuteensa.

Sen lisäksi, että tämä on ikään kuin lainsäädännön tasolla kenties niitä viimeisimpiä palveluksia itse veteraani- ja invalidijoukolle, on selvää, että meillä päättäjinä on perintöä vaalittavana vielä monin muin tavoin kuin konkreettisina palvelulupauksina, joita lakiin ase-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

tamme. On paljon opittavaa siitä elämänasenteesta, paljon opittavaa siitä nöyryydestä ja lopulta myös siitä yksituumaisuudesta, jolla veteraanijärjestöt suurena rintamana ovat tätä päätöstä meiltä päättäjiltä toivoneet, sitä oikeutetusti pyytäneet, ja nyt vihdoinkin sen saan ilolla täällä Sipilän hallituksen puolesta esitellä.

Kiitos siitä, että voimme luottavaisin mielin viestiä nyt varmasti tämän keskustelun jälkeen eduskunnasta, että työruuhkassa ollut sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta todennäköisesti saattanee yksissä tuumin tätä nopeasti viedä osaksi ensi vuoden budjettia ja ensi vuonna voimaan astuvaa lainsäädäntöä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Tämä arvokas keskustelu on päättynyt.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntarakennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 193/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 9. asiakohtaan.

Keskustelu

16.35 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnille on maksettu Suomessa yhdistymisavustuksia valtion talousarviotavoitteista 1970-luvulta alkaen. Merkittävimmillään yhdistymisavustusjärjestelmä oli kymmenisen vuotta sitten Paras-hankkeen aikana. Vuosien 2007–2013 välillä kuntien määrä vähentyi lähes sadalla. Näille kunnille maksettiin yhdistymisavustuksia noin 360 miljoonaa euroa.

Viime vaalikaudella säädetty kuntarakennelaki sisälsi edelleen yhdistymisavustukset vuodesta 2014 vuoden 2017 alkuun, mutta kuntaliitosten määrä on vähentynyt siten, että niitä on toteutunut näinä vuosina vain yhdeksän. Näissä liitoksissa on yleensä ollut taustalla yhdistyvän kunnan heikko taloudellinen tilanne. Vuoden 2017 jälkeen ei kuntien yhdistymiseen ole kuitenkaan ollut tarjolla lainkaan yhdistymisavustusta tai valtionosuusmenestysten kompensointia.

Hallitusohjelman mukaan hallitus tukee vapaaehtoisia kuntaliitoksia. Tavoitteen tukemiseksi kuntarakennelakiin ehdotetaan nyt lisättäväksi säännökset kuntien yhdistymisen harkinnanvaraisesta yhdistymisavustuksesta. Kyseessä ei ole aiempaan tapaan määräaikainen muutos, vaan uuden avustuksen on tarkoitus olla voimassa toistaiseksi.

Uuden avustuksen tarkoituksena on parantaa edellytyksiä kuntien vapaaehtoisiin yhdistymisiin niissä tilanteissa, joissa liitoksessa on mukana kunta, jonka taloudellista asemaa

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

voidaan lakiehdotuksessa tarkoitetulla tavalla pitää vaikeana. Avustusta voidaan siis myöntää ensinnäkin niin sanotuille kriisikunnille, joiden talouden tunnusluvut täyttävät kuntalain mukaiset erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerit. Lisäksi avustusta voitaisiin myöntää sellaisessa tilanteessa, jossa kunnan talouden tunnusluvut lähestyvät kriisikunnan raja-arvoja mutta eivät kaikilta osin vielä täytä niitä. Tällä lievennyksellä halutaan välttää tilanne, että kunnan taloudellinen asema täytyisi kriisiyttää ennen mahdollista yhdistymistä, vaikka kunnat olisivat muutoin valmiina liitokseen.

Vuosien 2016 ja 2017 tilinpäätöstietojen perusteella noin 15 kuntaa täyttäisi tällä hetkellä ehdotetun harkinnanvaraisen yhdistymisavustuksen kriteerit. Tähän liittyen on myös syytä todeta, että hallituksen on määrä antaa vielä tänä syksynä esitys kriisikuntakriteerien uudistamiseksi. Luonnos on tällä hetkellä lausuntokierroksella.

Harkinnanvaraisen avustuksen määrä olisi valtioneuvoston harkinnassa, ja se olisi sidoksissa vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan uudelle kunnalle aiheuttamiin taloudellisiin vastuisiin. Tapauskohtaisella harkinnalla mahdollistetaan se, että yhdistymisavustuksen suuruutta harkittaessa voidaan ottaa huomioon myös sellaisia seikkoja, jotka eivät välttämättä vielä näy kunnan tilinpäätöstiedoissa.

Esityksen mukaan harkinnanvaraista yhdistymisavustusta voitaisiin myöntää valtion talousarvion rajoissa. Julkisen talouden suunnitelmaan eli kehykseen sisältyy vuosille 2019—2022 10 miljoonan euron määräraha kriisikuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen ensi vuodesta alkaen. Määräraha on siirtoa kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta. Esitettävällä 10 miljoonan euron määrärahasolla voitaisiin tukea arviolta ehkä kahta kolmea vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymistä vuosittain. Kuntien yhdistymisen tuloksena syntyvän uuden kunnan näkökulmasta esitettävää avustusta voidaan pitää merkittävänä, ja se vastaisi huomattavasti aiempaa paremmin vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan uudelle kunnalle siirtyviin taloudellisiin vastuisiin.

Esityksen mukaan avustus tulisi käyttää uuden kunnan talouden vahvistamiseen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuoden alusta, ja ensimmäiset liitokset, joihin sitä käytännössä voitaisiin soveltaa, voisivat tulla voimaan vuoden 2020 alusta lukien.

16.39 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olisi mielenkiintoista kuulla laajemmalti kokemuksia kuntafuusioiden aikaansaannoksista. Itse tulen Raahesta, joka on tänä päivänä kolme kuntafuusiota kokenut 25 000 asukkaan kaupunki. Ensimmäinen fuusio Saloisten kunnan kanssa tapahtui vuonna 73, ja syynä oli jo vuosia sitten kuntaisäntien kanssa tehty päätös, jossa saatiin leveämmät hartiat tuottaa palveluita ja rakentaa infraa, jota Rautaruukin äkkikasvattama Raahen tarvitsi.

Toinen fuusio tapahtui vuonna 2003 Pattijoen kanssa. Pattijokisilta kysyttiin kansanäänestyksellä, haluavatko he liittyä Raaheseen. Niukka enemmistö äänesti itsenäisyyden puolesta, mutta kunnanvaltuusto päätti fuusion puolesta. Pattijokiset olivat käyttäneet mielellään monia raahelaisten tuottamia palveluita, ja asiointisuunta oli ollut Raahessa, mutta omasta kunnasta ei olisi haluttu luopua. Pattijoen Urheilijat tunnettiin maankuuluna pesäpallojoukkueena, joten jonkin aikaa se sentään muistutti, mistä kunnasta osaajat olivat kotoisin.

Kolmas fuusio on vuodelta 2003 Vihannin liittyttyä Raaheseen. Vähäväkisyyden riuduttama naapurikunta teki realismiin perustuvan päätöksen saada turvaa edes joillekin palveluille jatkossa. Nyt sinne on rakentumassa uusi koulukeskus, ja vanhusten palvelutalokin

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

valmistuu kohta. Yhdistymisessä saadut porkkanarahat kohdennettiin alueen moniin rahatarpeisiin mutta lähinnä harrastamiseen ja virkistykseen. Taidettiinpa jokin tienpätkäkin asvaltoida.

Arvoisa puhemies! Kuntaliitokset voivat oman kokemuksemme mukaan olla suunta parempaan, kuten Vihannin tapauksessa, jos vaihtoehtona on palveluiden loputon leikkaaminen eikä edes lakisääteisten palveluiden tuottamisesta meinata selvitä. Pahaa mieltä saat-
taa sen sijaan seurata silloin, jos kuntalaisilla ei ole ajantasaista käsitystä siitä, mihin fuusiolla pyritään. Itsenäisyysmiehet ja -naiset saattavat lietsoa pelkoa palveluiden loppumisesta, jos fuusio tapahtuu. On totta, että aika usein rönsyjä leikataan ja säästöjä pyritään hakemaan esimerkiksi hallintoa yhdistämällä tai palvelujen keskittämällä saman katon alle. Yhdistymissopimuksia tehtäessä avoimuus ja läpinäkyvyys auttavat asian kiihkottomassa käsittelyssä. Toki porkkanarahatkin saattavat houkuttaa laittamaan jonkin asian kuntoon, jos muuta rahoitusta ei ole odotettavissa.

Yli 40 vuoden kokemuksella fuusioista alueellamme voin sanoa, etteivät vanhat kunta- ja kyläidentiteetit katoa minnekään, vaikka itse kunta lakkautuisikin. Meilläpäin saloistelaiset, pattijokiset ja vihantilaiset ovat edelleenkin sitä, mitä ovat, kuten niiden alueella olevat kylät ja niiden asukkaatkin. Paikallinen identiteetti on kuitenkin kaikkein tärkeintä, ja sitä kautta kuntalainen identifioi itsensä vahvimmin.

Kannatan hallituksen esitystä laiksi kuntarakennelain muuttamisesta. Toivon, että se kannustaa asiaa puntaroivia kuntia fuusioihin lisäten niiden elinvoimaa ja kykyä tuottaa lain edellyttämiä peruspalveluita kuntalaisille, jotka olisivat vielä tyytyväisiä niihin. — Kiitos.

16.43 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Erittäin hyvä, että kuntia yhdistyisi tulevaisuudessa. Niin kuin ministeri äsken totesi, niin nyt on ollut vähän turhankin hiljais-
ta. Meillä on tässä meneillään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen suuremmille harteille, mikä on toteutumassa ainakin monien kuntayhtymien kautta. Sen jälkeen kuntien suurimmaksi tehtäväksi jää koulutuksen ja sivistyksen järjestäminen, ja jo nyt tiedetään, että meillä on noin sata kuntaa, joissa ei synny sen vertaa lapsia, että niissä voisi yksisarjainen peruskoulu kulkea ensimmäisestä luokasta yhdeksänteen, jotenka varmaan paine tä-
hän puoleen tulee kasvamaan.

Paras-hankkeen yhteydessä rahaa käytettiin aika menestyksekkäästi — en kyllä tiedä, mihin kaikkialle ne rahat ovat menneet. Minulla on muutamia esimerkkejä, että on saatu rakennettua koulu tai on parannettu terveysasemaa. Mutta joka tapauksessa se oli tukemas-
sa ja skarppaamassa kuntien päättäjiä päätöksentekoon näitten kuntien yhdistämisestä. Nyt tässä on nämä kolme erilaista kriteeriä, joittenka jälkeen tätä tukea on mahdollista saada. Yksi niistä on arviointimenettely — sanoisin, että se on se viimesijaisin vaihtoehto — tai sitten on se, että kunnan alijäämä on vähintään 500 euroa per asukas, tai sitten se, että kolmen vuoden tilinpäätöstiedot näyttävät, että ne kriteerit, mitkä kuntalain 118 §:ssä ovat olleet tälläkin hetkellä, ovat täyttyneet. Siis näillä kriteereillä, eli tässä kohtaahan on erilainen tukimuoto kuin silloin Paras-laissa, koska Paras-laissahan tukea saivat kaikki kunnat, jotka itse ilmoittautuivat, että haluavat yhdistyä jonkin toisen kunnan kanssa. Minun mielestäni tämä on kuitenkin hyvä alku sille, että kuntia tästä eteenpäin saataisiin yhdistettyä. Joskus olen kyllä miettinyt sitä, onko se nyt kovin paljon taloudellisesti helpompaa, jos kaksi muutaman tuhannen asukkaan kuntaa, jotka ovat molemmat arviointimenettelyssä, yhdistyvät. Se ei välttämättä paranna sitä tilannetta.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Minulla on yksi iso hämmästyks tai mietintä tässä: Kun valtionosuusbudjetti on siis yksi könttä, niin miksi tämä taas tehdään niin, että kaikki muut kunnat sitten maksavat nämä? Elikkä tämä on toisilta kunnilta pois. Kun katson ensi vuoden budjettia, jossa valtionosuuksista lähtee pois 254 miljoonaa, joka sisältää siis indeksileikkaukset ja kaikkea muuta, niin sitten tulee samalla tavalla tämä vielä siihen päälle vuoden 2020 aikana. Miksi tämä on otettava pois muilta kunnilta, jotta jotkut kunnat saadaan yhdistettyä?

16.45 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän, ovatko kuntien liitokset hyviä vai, lainausmerkeissä, pahoja asioita: en ota siihen kantaa vaan totean vain sen, että kunnat itse tietävät sen, milloin on syytä sitten mahdollisiin liitoksiin lähteä, ja tekevät siitä omia ratkaisujaan.

Sinäällään tämä esitys on varmasti erinomaisen myönteinen. Minä olen ymmärtänyt sillä tavalla, että myös kunnat ovat lausunnoissaan suhtautuneet tähän hyvin myönteisesti, mutta ilmeisesti se, mistä keskustelu on syntynyt, on lähinnä juuri tämä rahoitustapa: tämä otetaan sitten kuntien valtionosuuksista tai siitä kokonaispotista. No, ministeri varmaan voi perustella sitä, minkä vuoksi tämä rahoitus otetaan VOSeista, mutta ainakin minä ymmärrän sillä tavalla, että tässä on useitakin järkeviä perusteluja, muun muassa se, että tämä avustukseen osoitettu rahoitushan palaa takaisin kuntatalouteen ja on merkitykseltään kyllä kovin vähäinen. Jos tässä vaiheessa kohdistetaan 10 miljoonaa ja peruspalvelujen valtionosuudet taitavat olla luokkaa 8,5 miljardia, niin tämä osuus on aika vähäinen.

Tätä ehkä voidaan myös verrata tähän harkinnanvaraiseen valtionosuuksien korotukseen, joka niin ikään vähennetään valtionosuuksista. Toisaalta tämä irrottaminen valtionosuuksista tarkoittaa myös sitä, että rahoitus palaa valtionosuuteen, jos tätä talousarviovuonna ei sitten avustuksena käytetä.

Kolmantena voisi arvioida myös näin, että mikäli kyse olisi erillisestä määrärahasta, niin se olisi alttiimpi vuotuisille budjettimuutoksille ja siten myös pysyvänä avustusjärjestelmänä vähemmän uskottava.

Mutta noin kokonaisuutena minä näen tämän erinomaisena esityksenä.

16.48 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun kymmenisen vuotta sitten aloitin kunta politiikassa, kuulin aika usein vanhemmilta päättäjäkollegoilta heittoja erilaisia menolisäyksiä tekeville valtuutetuille, että menokuri on välttämätön, koska muuten tulee noutaja.

Koska rahasta on väännetty kättä pitkän aikaa, haluaisin kysyä vastuuministeriltä: Voiko kunta mennä konkurssiin? Voiko kuntaan tulla selvitysmiehiä, jotka voivat pakottaa heikon talouden kunnan fuusioon vahvemman naapurinsa kanssa? Ja sitten ihan lopuksi: minkälaisia kokemuksia kuntafuusioista on saatu?

16.48 Lea Mäkipää sin: Arvoisa puhemies! Kun puhutaan vapaaehtoisista kuntaliitoksista, niin tärkeintä on kuntien välinen luottamus ja avoimuus toisiinsa nähden. Itsekin olen ollut näissä liitosneuvotteluissa mukana, mutta yhteistyö ei vain natsannut jostain syystä. Ja toisaalta, jos vähän pienempi kunta liittyisi toiseen kuntaan, niin siinäkin ei ole mielestäni oikein mitään sellaista suurempaa mielenkiintoa. Pitäisi sitten sen pienen kunnan liittyä suurempaan ja vauraampaan kuntaan.

Mutta sitten vielä kysyisin — jos minä ymmärsin oikein, vaikka tämä oli hyvin selkeä esitys: nämä vapaaehtoiset liitoskunnat saisivat 10 miljoonaa vuosittain, ja sanoitte, minis-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

teri, että ne riittäisivät kahteen kolmeen kuntaan, mutta onko sitten tarkoitus jakaa tätä 10:tä miljoonaa monta vuotta näille kunnille, vai kuinka? En päässyt ihan käsitykseen tästä asiasta.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Vehviläinen, vastauspuheenvuoro, 3 minuuttia.

16.49 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen: Arvoisa puhemies! Lyhyesti muutamiin kysymyksiin. Ensinnäkin edustaja Paatero minusta aivan oikein analysoi sitä, minkälainen se tulevaisuuden kunta on sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen. Eli sivistys-, koulutus- ja varhaiskasvatustehtävät ovat se pääasia, ja ne kuntien VOSitkin tulevat siihen.

Mutta sitten minä ajattelen kyllä niin, että jos puhutaan sellaisista kunnista, joissa on heikko taloudellinen kantokyky ja lapsia syntyy todella vähäisesti, niin jos on pitkät matkat, niin ei se kuntaliitos kyllä ole siinä välttämättä se ratkaisu. Minä ajattelen niin, että tulevalla vuosikymmenellä varmaan pitäisi pohtia entistä enemmän tämmöistä joustavaa itsehallintoa kunnan kannalta, sitä, onko olemassa muita ratkaisuja kuin kuntaliitos ja sitten se, että lapsia viedään entistä pidempiä koulumatkoja eteenpäin. Tämä tulee olemaan kivulias kysymys jatkossa ratkaista.

Mutta sitten tähän VOS-momenttiasiaan, miksi tämä on pois sieltä: Minusta edustaja Korhonen hyvin perusteli omassa puheenvuorossaan sitä, miksi tämä on tärkeä tai parempi kuin se erillinen momentti. Tämähän on niin, että totta kai tämä 10 miljoonaa euroa, jota tässä nyt esitetään ensi vuodesta alkaen, todellakin vahvistaa kuntatalouden koko kuvaa ja sitä kautta tukee kuntien taloudellista kantokykyä. Minä katson myös sillä tavalla. Jos se olisi siellä erillisenä momenttina, niin se olisi kyllä näissä oloissa ja tulevissakin oloissa herkempi muutoksille sitten, jos sitä halutaan leikata, niin että tämä on minusta hyvä, että tämä on pysyvänä ja tulee näin.

No, sitten edustaja Mäkipää pohdiskeli, miten tätä jaetaan. 10 miljoonaa euroa on se vuositaso, jota tässä ehdotetaan. Se voi olla — täällä oli näin — esimerkiksi 2—3 kuntaa, mutta yksittäiselle kunnalle ei varmasti jaeta yhtä 10:tä miljoonaa. Se voi olla myös pienempi. Jos on useampia, vaikka viisi kuntaa, niin silloinhan se pienenee, eikä sitä anneta tasasummaisena, niin että siihen on olemassa tietyt kriteerit. Ja sen 10 miljoonan euron puitteissa voidaan katsoa myös, että avustusta voi saada useampanakin vuonna kuin yhtenä vuonna, mutta se on sitten sitä käytännön päätöksentekoa.

Edustaja Mattilalle toteaisin vielä sen, että ei kunta voi mennä konkurssiin. Kunnalla, joka on todella taloudellisessa kriisissä, on arviointimenettely edessä, ja jos se on todella heikossa kunnossa, niin arviointimenettelyn päässä kyllä sitten häämöttää se pakkoliitosasia. Mutta arviointimenettelystä haluan todeta sen, että se ei välttämättä johda pakkoliitokseen, kuntaliitokseen, jos kunta pystyy esittämään uskottavan polun, miten se korjaa omaa talouttaan ja pystyy jatkamaan sitten itsenäisenä. Mutta ehkä tässä kohtaa on niin, että kun on tämä iso uudistus tulossa, niin tässä on vähän tämmöinen seisova vesi, että ei myöskään niitä vapaaehtoisia kuntaliitoksia ole juuri nyt vireillä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle vesiliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 197/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 10. asiakohtaan.

Keskustelu

16.53 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys vesiliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi eli vesiliikennelain kokonaisuudistus. Uudistuksella on tarkoitus ajanmukaistaa ja koota yhteen nykyisin hajallaan olevaa veneilijöiden ja muiden vesiliikenteessä liikkuvien käyttäytymistä koskevaa sääntelyä ja selkeyttää viranomaisten rooleja ja tehtäviä. Uudistuksen tavoitteena on myös vesiliikenteen turvallisuuden ja vastuullisen veneilyn lisääminen. Lisäksi sillä pyritään mahdollistamaan automaatiota vesiliikenteessä. Kyse on lisäksi norminpurkuhankkeesta.

Ehdotamme vesiliikenteen liikennesääntöjen ja sen ohjaamisen periaatteiden kokoamista yhteen lakiin. Vesiliikenteen liikennesäännöt koskevat niin kaupparenkulkua kuin veneilijöitä. Samoin ehdotamme uutta huviveneen päällikköä koskevaa sääntelyä, vuokra-veneitä koskevan sääntelyn keventämistä ja vesiliikennettä koskevan sanktiojärjestelmän ajanmukaistamista samaan tapaan kuin olemme esittäneet tieliikennelaissa. Tämä tarkoittaa uuden liikennevirhemaksun käyttöönottoa vesiliikenteessä rikesakkojen sijasta. Ehdotamme lisäksi, että lakiin koottaisiin kaikki tarvittavat vesiväylien merkitsemistä ja vesiliikenteen ohjaamista koskevat säännökset. Samoin ehdotamme, että laki sisältäisi päivitettyä vesiliikenteen alueellisia ja vesikulkuneuvotyyppisiä koskevat kiellot ja rajoitukset ja vesikulkuneuvojen varusteiden käyttöä koskevat määräykset. Lisäksi ehdotamme, että lakiin siirrettäisiin ja päivitetäisiin sekä vesikulkuneuvojen rekisteröintiä koskevat velvoitteet että huvialuksen päällikön pätevyysvaatimukset.

Uudistuksessa ehdotettu sanktiojärjestelmän ajanmukaistaminen ja siihen liittyvä liikennevirhemaksujärjestelmä olisi pääpiirtein samanlainen kuin tieliikenteeseen ehdotettu järjestelmä. Ehdotettu liikennesääntöjen yhteen kokoaminen olisi omiaan selkeyttämään sääntelyä ja parantamaan kansalaisten tietoisuutta sääntelystä, mikä todennäköisesti lisäisi vesiliikenteen turvallisuutta. Uusi veneilyä koskeva päällikkösääntely parantaisi valvontaa, kun viranomaisten olisi nykyistä helpompaa puuttua vaaralliseen toimintaan. Lisäksi ehdotettu päällikkösääntely madaltaisi kynnystä automaation käyttöönottoon vesiliikenteessä. Veneen vuokrausta koskevat helpotukset mahdollistaisivat uusien palveluiden synnyn ja veneilyharrastuksen yhä useammalle kotitaloudelle.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Liikennevirhemaksujärjestelmä edellyttää muutoksia viranomaisten tietojärjestelmiin. Muutokset tehtäisiin yhtä aikaa tieliikenteessä tarvittavien muutosten kanssa. Kustannukset siitä kohdistuisivat erityisesti poliisille. Poliisi on kuitenkin pitänyt uudistusta kannatettavana.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä kesäkuuta 2020. Ehdottamamme muutokset koskevat pääosin Manner-Suomea. Ahvenanmaalla on itsehallintolain mukainen oikeus omaan huviveneitä ja paikallisia väyliä koskevaan lainsäädäntöön, mutta kauppamerenkulku ja sitä koskevat väylät kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. — Kiitos.

16.57 Mats Löfström r: Ärade fru talman, ärade minister! Förslaget om ny sjötrafiklag är tänkt att förbättra säkerheten till sjöss och göra båtulturen mer ansvarsfull.

Båtulturen är överlag mycket ansvarsfull i vårt land, men efter ett par uppmärksammande och allvarliga båtolyckor i somras är det viktigt att poängtera säkerheten ännu mer utan att för den skull införa ny byråkrati och mer kostnader på båtfolket.

Jag tycker att lagförslaget är väl avvägt och ett av huvudsyftena är också att skapa en smidigare och mer översiktlig lagstiftning, som vi just hörde ministern berätta. De splittrade reglerna för sjötrafiken ska samlas till en tydligare helhet så att de blir lättare att hitta och tillämpa då trafikreglerna inklusive sjömärkena samlas på ett ställe.

Lagen kommer till största del inte att tillämpas på Åland eftersom fritidsbåtstrafik hör till Ålands självstyrelses lagstiftningsbehörighet. Men som svenska riksdagsgruppens enda medlem i kommunikationsutskottet följer jag ändå frågan mycket noga, och trafiken mellan Åbolands skärgård och Ålands skärgård är också mycket livlig på sommaren.

Ärade talman! Frågan om sjötrafiklag är så klart av extra stor betydelse för dem som bor, eller på somrarna vistas, vid kusterna i Nyland, Åboland och Österbotten, men också för dem som vistas på insjöarna.

Den största förändringen är att fritidsbåtar i framtiden ska ha en befälhavare. Det låter mer dramatiskt än det är. Tidigare har det inte varit klart hur man definierar ansvarsperson eller befälhavare på en fritidsbåt, vilket har skapat svårigheter när man exempelvis har utrett olyckor. Befälhavaren kommer via lagen att få ansvar över att köra båten, över att se till att det finns flytvästar åt alla, bedöma farkostens lämplighet för rutten, se till att utrustningen är i skick och att det finns sjökort. Det här är i praktiken redan självklarheter för alla som ger sig ut på sjön, men det här gör ansvaret tydligare.

Inte heller den nya lagen kommer kräva att flytvästarna ska vara på, utan det räcker att de är med. Men det är naturligtvis att rekommendera att ha på sig flytväst hela tiden. Den är en enkel och billig livförsäkring som är viktigare att ha på desto högre hastighet båten körs i och ifall vädret försämras och vinden tilltar. Som sagt är det här redan i dag en självklarhet för de allra flesta.

Befälhavaren ansvarar också för att det finns sjökort ombord och till förfogande om man gör färder som kräver ruttplanering såsom längre färder eller färder på okända vatten. Också det här är i praktiken en självklarhet i dag, även om bestämmelsen nu blir tydlig. Sjökort behöver dock inte finnas ombord på båten på ständigt återkommande färder i kända närvatten eller vid korta färder till en ö där man har en stuga eller vid fiske i ett närområde. Också här tycker jag att lagförslaget gör en bra och förnuftig avvägning. Det krävs ingen utbildning för befälhavaren utan kraven är som nu: tillräcklig ålder, vilket för minderåriga bestäms av målsman, samt förmåga och kunskap att föra fram fritidsbåtar i Finland.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Den andra betydande förändringen är en lindrigare reglering av hyresbåtar. Krav som gäller besiktning av och utrustning på hyresbåtar ska frångås för att främja delningsekonomi så att oanvända båtar ska kunna hyras ut lättare. Den tidigare definitionen av hyresbåtsverksamhet ska uppdelas i nöjestråfik och hyresbåtsverksamhet, så att bara taxibåtar ska betraktas som hyresbåtar. Definitionen på en taxibåt är en farkost som hyrs ut för sport eller för fritidsändamål bemannad, det vill säga en taxibåt med förare, som i annan än reguljär trafik medför högst 12 passagerare. I dag krävs förarbrev för hyresbåt av alla som kör hyresbåt, men i framtiden krävs det endast av taxibåtsförare, vilket är en bra utveckling för företagare.

Den tredje betydande förändringen som föreslås är ett uppdaterat sanktionssystem. Det nuvarande systemet med ordningsbot ska ersättas med en avgift för trafikförseelse, som i regel är likadan som den som föreslås gälla vägtrafiken. Definitionerna på straffbara gärningar ska avgränsas bättre, för att bättre motsvara grundlagens 8 § om den straffrättsliga legalitetsprincipen.

Ärade talman! Jag ser fram emot att arbeta vidare med lagförslaget i kommunikationsutskottet, där vi kommer att höra sakkunniga. Det är bra med en modern lag för sjötrafiken som slår vakt om säkerheten, men utan att införa detaljreglering. Inga lagar eller detaljer kan nämligen ersätta sjövätt, och därför är det klokt att också den nya lagen fortsätter att sätta ansvaret på dem som ger sig ut på sjön. Det är naturligtvis den som ger sig ut på sjön som har det största intresset och anledning att garantera att båten är sjöduglig, vädret tillräckligt bra och att rutten är lämplig.

Rollen som befälhavare gör dock ansvaret klarare och gör förhoppningsvis att vi kan minska antalet olyckor till minimum. För trots att vi har en mycket yrkeskunnig och professionell sjöbevakning förstärkt av frivillig, men också ytterst professionell sjöräddning är det i allas intresse att så få som möjligt hamnar i sjönöd.

Ärade talman! Jag är uppvuxen vid havet, och det är få saker i livet som är mer fantastiskt än att åka ut med båt, att känna vinden, saltstanken och doften av havet. Sommarens båtsång är den absoluta höjdpunkten för många ålänningar och finländare.

Då vi tidigare under mandatperioden diskuterade förslaget till båtskatt, som vi gudskelov lyckades skjuta i sank, talade vissa populistiskt om lyxjakter och yuppieskottar. Den som talar om det borde besöka kusten, skärgården och Åland. Gästhamnarna påminner inte om Monaco eller jet setet i Miami, utan båtfolket består av helt vanliga finländare, ålänningar och svenskar som hämtar viktiga pengar och arbete ut till skärgården genom att besöka gästhamnar.

De allra flesta båtar man ser en vanlig dag på sjön är ganska små och de används som kommunikationsmedel för arbete och för att ta sig ut till stugan eller bara för en tur på sjön med familjen. Det är sällan några vrålk utan kan vara en liten plastbåt byggd av skickliga finska båtbyggare i Österbotten eller Mellersta Finland eller så kan det vara en gammal träsnipa som varit i familjens ägo i generationer. Få känslor är lika underbara som att känna den varma vinden under ljusa sommarkvällar då man hör putt-putt-ljudet från snipan. Det är ingen ekonomisk lyx, utan balsam för själen. Kort och gott: livskvalitet.

Jag vill därför avsluta med att tacka minister Berner här på plats och kommunikationsministeriet för ett väl avvägt lagförslag till ny sjötrafiklag. — Tack.

17.11 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva vesiliikennelaki sai justiin arvoisensa huomion. Tuossa edustaja Löfström kuvasi hyvin tilannetta,

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

mitä tämä uusi lakiesitys tuo veneilijöille ja saaristossa eläville ihmisille ja matkailijoille. Hän myös oivallisella tavalla kuvasi sitä tunnelmaa, mikä veneestä lähtee.

Tässä on ehkä näin tällä lailla maakrapuna aika haasteellinen tilanne arvioida tätä koko lakikokonaisuutta. Itse näen tässä sen niin, että turvallisuusasia on tässä jo hyvin huomioitu. Vesillä liikkueessa niin kuin tieliikenteessäkin turvallisuuden täytyy olla kaiken a ja o, ja siksi tämä lakiesitys on vastuullisesti kasattu. Tässä ei tehdä uutta byrokratiaa vaan helpotetaan sitä, niin kuin on tällä hallituskaudella kaikessa muussakin pyritty tekemään. Tämä lakiesitys on selkeä kokonaisuus, niin kuin tuossa on kuultu.

Saaristoliikenne — ja sisävesiliikenne, mutta saaristoliikenne erityisesti — on suomalaiselle matkailulle erittäin tärkeä asia, ja siksi on tärkeää, että me saamme selvät pelisäännöt. Varmaan, voisiko sanoa, pientä veneilyromantiikkaa on tuo huviveneen päälliköksi nimityksen. On tärkeää, että veneessä on kippari, mutta tämä päällikköstatus on nyt varmaan oivallinen tapa korostaa sitä, että päällikkö vastaa siitä, että liikutaan oikeilla reiteillä, vene on varustettu turvaliivein, joita on riittävät määrät, ja muutenkin vesillä käyttäytyminen on sellaista herrasmiesmäistä liikennettä.

Liikennevirhemaksu, kuten tieliikenteessä, on varmaan ihan tarpeellinen. Koska siellä myös poliisi- ja rajaviranomaiset valvovat vesiliikennettä, niin tällainen virhemaksu on tarpeellinen.

”Vastuullisesti vesillä” lienee ihan sellainen sopiva lause tähän loppuun, elikkä hyvä lakiesitys.

17.13 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan yhtyä niihin kiitoksiin, mitä edustaja Pakkanen esitti edustaja Löfströmille. Hän kuvasi erittäin hyvin meriliikenteen hienoutta tässä maassa. Suomen meriyhteys tuonne muuhun maailmaan on meille, meidän kauppamerenkululle, äärimmäisen tärkeä, ja sen takia on äärimmäisen tärkeää, että on tällainen lakiesitys, jonka nyt on hallitus antanut eduskunnalle hyväksyttäväksi, vesiliikennelaki, se, että saadaan nämä turvallisuusasiat kuntoon, kun vesillä liikutaan.

Meillä Suomessa on myös toinen rikkaus, joka on jäänyt aivan liian vähälle käytölle: nämä sisävesireitit yleensä. Meille on annettu tämän maantieteen ansiosta ja jääkauden ansiosta syntyneet sisävedet, jotka ovat erittäin vähäisellä käytöllä. Oli hämmästyttävää, kun viime kesänä ystäväni kanssa ajelin tuolla Pielisen vesillä Pohjois-Karjalassa — suuri järvi siellä Pohjois-Karjalan sydämessä — ja sinä kauniina kesäisenä päivänä kaksi venekuntaa näkyi olevan liikkeellä samalla hetkellä. Ja se kalavaranto, mikä siinä valtavassa järvessä on ja mikä Suomen järvissä yleensä on, kuten Suur-Saimaassa ja Päijänteessä ja monissa muissa: näillä valtavilla alueilla niiden käyttö on todella vähäistä. Nyt tämä laki, mitä parhaillaan käsitellään, pieneltä osaltaan selkeyttää tätä lainsäädäntöä siinä, kun vesillä liikutaan, ja lisää turvallisuutta, ja muun muassa se, että nuo sanktiot saadaan oikealle tasolle ja selkeästi ymmärrettävään muotoon, on hyvä parannus.

Mutta, arvoisa puhemies, sisävesiin liittyy se, miten vähän me käytämme sitä kuljetuskapasiteettia, minkä vesiväylät Suomessa tarjoavat. Olen puhunut siitä sen kymmenen kertaa kansanedustajaurani aikana, että meidän pitäisi edelleen rohkeasti rakentaa se Kymijoen kanava. Miksi? Siksi, että se tarjoaisi meille aivan valtavan kuljetusmahdollisuuden ja ennen kaikkea laskisi kuljetuskustannuksia tässä maassa. Kuten tiedämme, Suomi on raskaiden kuljetusten maa, kuljetamme suuria massoja muun muassa puuta ja monta muuta materiaalia, ja tässä maatiekuljetuksessa — kuten olemme nähneet viime vuosina, kun ilmasto on lämmennyt ja kunnan talvet ovat hävinneet — tierungot kärsivät, valtavia paino-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

ja siirretään tietä pitkin. Junarataverkko ei yllä ihan joka paikkaan, ja sen rakentaminen on kallista, mutta vesiteiden rakentamiseenhan ei tarvitse uhrata mitään. Ne vesitiet ovat olemassa jo. Totta kai väylästöjä pitää korjata ja muutama sulku rakentaa, ja jos tehtäisiin Kymijoen kanava, jolla yhdistettäisiin Päijänteen ja Saimaan vesistöalueet, se loisi tähän maahan valtavan kuljetuskapasiteetin, joka antaisi Suomen metsäteollisuudelle todella, todella merkittävän kilpailuedun.

Jos seuraatte, arvoisat edustajat, metsäteollisuuden edustajien puheenvuoroja eri juhlissa, niin he kiinnittävät kahteen asiaan huomiota: Kustannusten kalleus on se, johon aina kiinnitetään huomiota, se on selvä asia. Vastuullinen yritysjohtaja huomioi sen aina. Mutta toinen on sitten tämä, minkä tautta meillä nimenomaan kuljetuskustannukset ovat niin valtavat. Häviämme siinä Ruotsille paljon, ja toivonkin, että tässä tämä asia otetaan vakavasti ja käytetään muun muassa Euroopan TEN-verkkorahoja tähän. [Puhemies koputtaa] Tiedän, että tämän vaalikauden aikana se ei onnistu, mutta tulevina ehkä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle matkustaja-alusturvallisuutta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 198/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 11. asiakohtaan.

Keskustelu

17.17 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Matkustaja-alusturvallisuutta koskevan lakiehdotuksen keskeisenä tavoitteena on panna täytäntöön matkustaja-alusturvallisuutta koskevat muutospäätökset. Direktiivien tavoitteina ovat Suomellekin tärkeät tavoitteet sääntelyn nykyaikaistamisesta, yksinkertaistamisesta ja selkeyttämisestä. Muutoksia esitetään lakeihin, jotka on annettu aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä, matkustaja-aluksen henkilöluettelosta sekä alusturvallisuuden valvonnasta. Direktiivien täytäntöönpanon lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi muutoksia katsastusvelvoitteisiin sekä lainsäädännön täydentämistä perinnealuksia ja ammattiveneitä koskevilla säännöksillä.

Katsastuksen uudistamisen tavoitteena on lisätä merenkulun valvonnan läpinäkyvyyttä ja keventää sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan, että eräiden alustyyppien turvallisuusarvi-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

ointi annettaisiin katsastajan sijaan jatkossa laivanisäntien tehtäväksi. Lisäksi ehdotetaan, että talviliikenteessä käytettävän aluksen vuosittaisesta rungon katsastuksesta luovutettiin. Muutokset vähentäisivät katsastuksesta aiheutuvia kustannuksia laivanisännille sekä lisääisivät turvallisuusarvioinnin joustavuutta. Muutosten seurauksena sekä laivanisännän että viranomaisen hallinnollinen taakka vähenisi, ja muutokset myös keventäisivät sääntelyä.

Esityksessä ehdotetaan otettavaksi lakiin myös säännökset perinnealuksista. Tarkoituksena on mahdollistaa perinnealusten katsastus sekä se, että perinnealuksille voitaisiin antaa omat tekniset määräykset. Muutosten avulla voitaisiin paremmin huomioida perinnealusten rakenteelliset ratkaisut ja kulttuurihistorialliset arvot, mikä parantaisi perinnealusten pienimuotoista kaupallista liikennekäyttöä.

Arvoisa rouva puhemies! Muutosten keskeisenä tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti sujuvoittaa ja keventää sääntelyä, ja toivon esitykselle sujuvaa käsittelyä myös eduskunnassa. — Kiitoksia.

17.19 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Myös tämä hallituksen esitys noudattelee Sipilän hallituksen tuttua kaavaa: turvallisuusasia edellä mennään tässäkin. Selkeys on tämän hallituksen esityksen toinen asia, kun halutaan uusia velvoitteisiin puututtumisia veneiden katsastukseen. On erityisen tärkeä asia, että tätä talvikatsastusasiaa hiukan kevennetään.

Säännöksiä koskien perinnealuksista tehtäviä katsastuksia ja perinnealuksia yleensä pitäisin erittäin tärkeinä, koska Suomi on maineikas puuvenerakentaja ja erityisesti tuolla Kaakkois-Suomessa meillä on puuvenerakentamista vielä tänäkin päivänä. Toivoisin, että myös tämmöisille perinnerakentajille tästä esityksestä olisi se hyöty, että tämä arvokas käden ammattitaito ei Suomessa kuole ja näiden ihmisten, jotka perinneveneitä tänä päivänä ylläpitävät ja haluavat niillä liikennöidä taikka sitten omassa käytössään pitävät niitä, toimintaedellytykset helpottuisivat. Perinneveneily on sellainen kulttuurihistoriallinen teko, että sitä pitäisi edesauttaa, ja toivonkin, että valiokuntakäsittelyssä muun muassa tähän asiaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle tavaramerkkilaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi sekä tavaramerkkioikeudesta tehdyn Singaporen sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 201/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päi-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

vän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräjän päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 12. asiakohtaan.

Keskustelu

17.21 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tavaramerkkilaki, joka korvaisi voimassa olevan, säännösteknisesti jo vanhentuneen tavaramerkkilain sekä yhteismerkkilain. Esityksellä pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston tavaramerkkidirektiivi. Samalla saatettaisiin kansallisesti voimaan tavaramerkkioikeudesta tehty Singaporen sopimus.

Oikeus tavaramerkkiin antaa haltijalleen yksinoikeuden tiettyyn rekisteröityyn tai vaikiintuneeseen merkkiin. Tämä yksinoikeus sisältää myös kielto-oikeuden, joka tarkoittaa, että tavaramerkin haltija voi tietyin edellytyksin kieltää muita käyttämästä samaa tai samankaltaista merkkiä. Tavaramerkki on osa elinkeinonharjoittajan omaisuutta, ja sitä voidaan hyödyntää kaupallisesti.

Tavaramerkkilaisissa säädettäisiin muun muassa tavaramerkkiä koskevan yksinoikeuden sisällöstä ja edellytyksistä, tavaramerkin rekisteröinnistä, tavaramerkin menettämisestä ja mitätöinnistä sekä tavaramerkin loukkauksesta. Laissa säädettäisiin lisäksi yhteisö- ja tarkastusmerkeistä sekä kansainvälisistä rekisteröinneistä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös eräiden tavaramerkkien tavara- ja palveluluetteloiden täsmentämistä koskevasa menettelystä, jolla pyritään muun muassa selkeyttämään tavaramerkkirekisteriä ja yhdenmukaistamaan sen tulkintaa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uudesta tavaramerkin hallinnollisesta menettamis- ja mitätöintimenettelystä ja toiminimen hallinnollisesta kumoamismenettelystä Patentti- ja rekisterihallituksessa. Nämä uudet hallinnolliset menettelyt tarjoaisivat edullisemmän ja nopeamman vaihtoehdon tavaramerkin tai toiminimen kumoamiselle tuomioistuimenmenettelyssä. Toiminimen hallinnollisen kumoamismenettelyn lisäksi esityksessä ehdotetaan myös muutoin muutoksia toiminimilakiin. Toiminimilakia ehdotetaan muutettavan siten, että toiminimi olisi mahdollista kumota myös osittain vain jonkin toimialan osalta. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että toiminimen haltijan tulisi tietyin edellytyksin osoittaa tavaramerkkiä koskevissa väite- ja mitätöintimenettelyissä toiminimensä tosiasiallinen käyttö.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia teollisoikeusrikosta koskevan sääntelyn ja mallioikeuslakia mallioikeusrikkomusta koskevan sääntelyn osalta. Lakeja täsmennettäisiin siten, että kyseiset rikosta ja rikkomusta koskevat säännökset kattaisivat myös Euroopan unionin laajuiset tavaramerkki- ja mallioikeudet. Vastaavanlainen muutos ehdotettaisiin tehtävän myös uuteen tavaramerkkilain tavaramerkkirikkomusta koskevaan säännökseen.

Ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan 1. päivänä tammikuuta 2019. Asetuksella säädettäisiin kuitenkin Singaporen sopimusta koskevan lain voimaantulosta. Singaporen sopimusta koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus tulee voimaan Suomen osalta.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 202/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 203/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Alankomaiden kanssa Aruban osalta automaattisesta tietojenvaihdosta säästöjen tuottamista korkotuloista tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 168/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 13/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.26 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Käytän tässä velvollisuudentuntoa tiheästi valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtajan esittelypuheenvuoron.

Tässä asiassa on kysymys siitä, että sopimuspuolet Suomi ja Alankomaat alkavat Aruban osalta soveltaa keskinäisessä verotietojen vaihtamisessa, käytännössä finanssitilitietojen vaihtamisessa, OECD:n julkaisemaa kansainvälisen automaattisen tietojenvaihdon standardia. Tämän vuoksi kahden valtion erillinen sopimus, jonka Alankomaat on jo irtisanonut, käy tarpeettomaksi, ja Suomi tässä nyt kumoaa aikanaan tehdyn sopimuksen voimaansaattamislain 1.1.2019 alkaen.

Kaikki tietävät tietenkin Aruban, mutta jos joku ei tiedä, voin kertoa, että Aruba on Alankomaiden kuningaskuntaan kuuluva saari Karibianmerellä Venezuelan edustalla. Sen asukasluku on 103 000 ja suurin kaupunki Oranjestad.

Todettakoon, että Arubalta ei ole tullut ilmoituksia siellä pidettyjen säästöjen Suomessa asuville henkilöille tuottamista korkotuloista. Sopimus on koskenut vain korkotuloa, ja uuden oikeusperustan mukaisen automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluvat korkotulojen lisäksi myös muun muassa osingot ja luovutusvoitot.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 168/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjoismaiden välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 169/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 14/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.28 Esko Kiviranta kesk: Tässä on kysymys Pohjoismaiden välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamisesta. Tästä on allekirjoitettu pöytäkirja 29. elokuuta 2018. Pöytäkirjamääräykset koskevat pääasiassa veronkierron torjumista. Pöytäkirja sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, ja tämän vuoksi eduskunnan on se hyväksyttävä perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan. Pöytäkirja tulee voimaan 30. päivänä siitä päivästä, jona kaikki sopimusvaltiot ovat ilmoittaneet Suomen ulkoministeriölle pöytäkirjan hyväksymisestä.

17.29 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitetty muutoshan on varsin tekniluontoinen, kuten näkyy tästä valiokunnan mietinnöstäkin. Tässä ei kovinkaan syvällisesti tätä tulo- ja varallisuusveroja koskevaa kahdenkertaista verosopimusta Pohjoismaiden välillä käsitellä. Varmasti sikäli tämä itse laissa oleva muutos on ihan asiallinen ja paikallaan, mutta otin tämän puheenvuoron tuodakseni esiin kuitenkin sen huolen, mikä sisältyy laajemmin Pohjoismaiden välillä olevaan verosopimukseen, mikä on siis peräisin 60-luvulta.

Erittäin paljon tulee edelleenkin viestiä siitä, kun nyt suuret ikäluokat eläköityvät ja aikanaan 60—70-luvuilla heitä muutti paljon Ruotsiin ja sitten nyt eläköityessään osa heistä palaa takaisin kotiseudulleen. Mutta valitettavasti on niin, että osassa verotusta jatkuvasti tulee viestiä rajaseuduilta Suomen ja Ruotsin välillä, että eläkeläiset kokevat, että heitä verotetaan rankemmin. He maksavat veroa sekä Suomeen että Ruotsiin. Tämä on johtanut siihen, että osa näistä suomalaisista, jotka haluaisivat muuttaa takaisin Suomeen, päätyy asumaan Ruotsin puolelle rajan pintaan, koska heidän verotuksensa kiristyisi niin paljon, jos he tulisivat Suomeen.

Tätä asiaa on koetettu selvittää monta kertaa, ja siitä on käyty myös valtiovarainministeriön kanssa neuvotteluja. Toki on myös niin, että tässä verosopimuksessa on varmasti myös muita päivitettäviä asioita tämän ohessa, kun kuitenkin tässä 50 vuoden aikana on varmasti liikkuvuus myös Pohjoismaiden välillä kasvanut erittäin paljon. Valtiovarainmi-

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

nisteriö on kuitenkin ollut valitettavan penseä näihin muutoksiin, mitä on esitetty vaikkapa Pohjola-Nordenin kautta tai yhteispohjoismaisessa yhteistyössä.

Ensi viikolla kokoontuu Pohjoismaiden neuvosto Oslossa, ja itse asiassa me tapaamme siellä rajaesteryhmän toimesta Norjan valtiovarainministerin. Mielestäni tässä on vähän tämmöistä kuilua veroyhteistyön puitteissa pohjoismaisella tasolla. Pohjoismaiden neuvoston piirissä esimerkiksi valtiovarainministerit eivät kovinkaan säännöllisesti kokoonnu, toisin kuin muiden hallinnonalojen ministerit. Tietenkin veropolitiikan kysymykset ovat puhtaasti kansallista lainsäädäntövaltaa, ja näinhän sen täytyy ollakin, mutta olisi erittäin tärkeää, että näitä vanhoja sopimuksia pystyttäisiin tarkastelemaan ja päivittämään. Olisi myös erittäin tärkeää, että valtiovarainministerit kävisivät aktiivista pohjoismaista dialogia.

Suomen osaltahan on tulossa esimerkiksi sellainenkin tapaus, kun Ruotsi lopettaa takuueläkkeen maksamisen kymmeniltätuhansilta, jos ei jopa sadoiltatuhansilta, suomalaisilta takuueläkkeen saajilta, jos he asuvat nykyään Suomessa, ja nämä henkilöt siirtyvät silloin Suomen takuueläkkeen piiriin. Tästä tietenkin meille sitten, valtiolle, tulee kuluja, mikä on ymmärrettävää, [Puhemies koputtaa] mutta näissä asioissa kannattaisi tiivistää yhteistyötä pohjoismaisella tasolla.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 169/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain sekä poliisin hallinnosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2018 pidettävään täysistuntoon.

17. Asuntopolitiikan kehittämiskohteet

Valiokunnan oma asia O 61/2016 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 3/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2018 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 106/2018 vp

18. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2017

Kertomus K 13/2018 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 4/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2018 pidettävään täysistuntoon.

19. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2017

Kertomus K 15/2018 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 5/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2018 pidettävään täysistuntoon.

20. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 25.10.2018 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.50.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola